

Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo

Recursos e infraestructuras para a docencia dos Tí

El edificio, donde se ubica <?xml:namespace prefix = " st1" ns = "urn:schemas-microsoft-com:office:smrttags"" />la Facultad de Ciencias Jurídicas y del Trabajo ocupa una superficie de 7.996 m2. Allí, además de las aulas enumeradas existen despachos para profesores, concretamente, 57 despachos.

Otras instalaciones de interés son las siguientes: Biblioteca y Salas de Lectura, Sala de Juicios, Delegación de alumnos, Conexión inalámbrica, Web de la Facultad de Ciencias Jurídicas y del Trabajo, recursos docentes en Red. Como apoyo a la docencia, la Universidad de Vigo ha puesto a disposición de profesorado y alumnado la plataforma FAITIC

(<http://faitic.uvigo.es/>) con recursos en línea destinados a la teleformación, Servicio de reprografía y Cafetería .

Coordinacion da mobilidade

A coordinación dos programas de mobilidade Erasmus, Sicue Séneca, Isep realizase pola Prfa. Dna. Regina Ibáñez Paz (Despacho A-206, e-mail ripaz@uvigo.es, tfno. (00.34).986.813.823 sen perxuício da labor de orientación e información da ORI.

Titulacions impartidas no Centro

Neste Centro impártense as seguintes titulacions: Grado en Dereito, Grado en Relacions laborais e Recursos Humanos, Licenciatura en Dereito (rama económico-empresarial), Diplomatura en Relacions Laborais, Master en Ordenacion Xurídica do mercado e mailo Master en menores en situación de desprotección e conflito social. A información específica sobor de cada un atoparase de seguido no seu apartado propio.

E de importancia suññar que o MASTER EN XESTIÓN E DIRECCION LABORAL ATÓPASE EN SUSPENSION TEMPORAL para el CURSO 2009/2010.

Outra información

Na páxina <http://www.uvigo.es/alumnado/index.gl.htm> a/a alumno/a atopará información de interese sobor asociacions, biblioteca, bolsas, créditos, emprego, mobilidade, premios, outros (actividades extracadémicas e recreativas), residencias, Secretaría virtual. servicios informáticos, transportes, acceso á Universidade e convalidacions.

Calendario académico

Calendario escolar curso 2009-2010

Estudos oficiais de grao e posgrao

(Aprobado en Consello de Goberno do día 20-04-2009)

1.- O período lectivo do curso académico comprenderá do día **21** de setembro de 2009 ao **30** de xullo de 2010. O mes de agosto non será lectivo.

2.- As actividades académicas comezarán e rematarán nas datas seguintes:

Primeiro cuadrimestre inicio: **21** de setembro de 2009.

remate: **3** de febreiro de 2010.

Segundo cuadrimestre inicio: **4** de febreiro de 2010.

remate: **7** de xuño de 2010.

3.- Cando estea previsto a realización de probas de avaliación os/as estudantes en cada curso académico terán dereito a dúas

oportunidades quedando o calendario recomendado de probas de avaliación organizado en tres períodos:

Denominación	Datas das probas de avaliación	Data límite de rexistro das cualificacións en xescampus
Primeiro cuadrimestre	entre o 21 de xaneiro e o 3 de febreiro de 2010.	18 de febreiro de 2010
Segundo cuadrimestre	entre o 25 de maio ao 7 de xuño de 2010.	25 de xuño de 2010
Xullo	entre os días 1 ao 15 de xullo de 2010.	26 de xullo de 2010

4.- As clases interromperanse dende o día **21** de decembro de 2009 ata o día **8** de xaneiro de 2010 (ambos os dous incluídos), os días **15** e **16** de febreiro e dende o día **27** de marzo ao **5** de abril de 2010 (ambos os dous incluídos).

5.- Terá carácter festivo o día **28** de xaneiro de 2010 (celebración do patrón da Universidade). Posuirán o mesmo carácter os días das festas oficiais do Estado, da Comunidade Autónoma e, en cada Campus, os días das festas locais.

6.- Así mesmo, en cada Centro terán carácter festivo a data da festa do Centro. Todas as que non coincidan en luns ou venres, pasaranse a eses días.

E.T.S. Enxeñeiros de Telecomunicación	29-09-09, martes
E.U. Enx. Téc. Forestal	04-10-09, domingo
Facultades de Bioloxía// Ciencias do Mar// Química//Ciencias	15-11-09, domingo
E.U. Formación do Profesorado de E.X.B.	27-11-09, venres
E.T.S. Enxeñaría de Minas	04-12-09, venres
Fac. de Dereito // Fac. CC. Xurídicas e do Traballo	07-01-10, xoves
E.S. Enxeñaría Informática	25-02-10, xoves
E.T.S. Enx. Industrial // E.U. Enx. Téc. Industrial	19-03-10, venres
Facultade CC.EE.EE. // CC.EE e Turismo // E.U.Est. Empresariais	05-04-10, luns
Fac. Historia//Filoloxía e Tradución//Fac. CC. da Educación//Fac. CC.Educ. e Dep.	26-04-10, luns
Facultade de Ciencias Sociais e da Comunicación	29-04-10, xoves
Fac. CC. Xurídicas e do Traballo (Relacións Laborais)	01-05-10, sábado
Facultade de Belas Artes	08-05-10, sábado
EE.UU. de Enfermería	12-05-10, mércores

Normativa e lexislación

Dentro da normativa destacamos:

- a.- Lei Orgánica 6/2001, do 21 de decembro de Universidades.
- b.- Lei Orgánica 4/2007, do 12 de abril, pola que se modifica a Lei 6/2001 de Universidades.
- c.- O Regulamento de Estudiantes.

Ista e outra normativa atópase na páxina web da Univeridade na información relativa ao alumnado.

d.- A normativa de permanencia na Universidad de Vigo, foi aprobada polo Consello Social o 13 de xuño do 2001 e modificouse pra adaptalo o longo do tempo. Regula as seguintes materias:matriculación no 1º curso de acceso ou reinicio de estudos, convocatorias, rendimento académico mínimo, comisión de permanencia, requisitos da matrícula, avaliación curricular e reinicio de estudos.O Seu contido pode consultarse no enlace:

http://webs.uvigo.es/sxeralweb/images/normativa/ordenacion_academica/normativa_de_permanencia_na_universidade_de_vigo.pdf

Información xeral do centro

EQUIPO DECANAL

Decana

Ana María Pita Grandal

Vicedecanos/as

Pilar Allegue Agüete

María del Mar Rodríguez Domínguez

Ángel Aday Jiménez Alemán

Secretaria

Patricia Valcárcel Fernández

Campus Univ. Vigo
36200 Vigo Tel: 986814010 Fax 986814011
e-mail sdfdev@uvigo.es

<http://webs.uvigo.es/cienciasxuridicasedotraballo/>

A Xunta de Facultade da Fac de CCXX e do Traballo de Vigo e un órgano colexiado de representación, decisión e control do centro. Está composta polo Decano/a, que a preside, e polos demais membros determinados no artigo 4 da súa normativa de réximen interno aprobada no Consello de Goberno do 5 de outubro de 2005.

Atopamos tamén as seguintes Comisions Delegadas da Xunta de Facultade:

a.- Comisión Permanente da Xunta de Facultade.

b.- Comisión de Docencia.

c.- Comisión de Convalidacións e Validacións.

d.- Comisión de Biblioteca e Extensión Universitaria.

De unha especial importancia é a Comisión de Calidade.

Tamén sulíñamos o destacado papel, pola súa transcendencia, das Xuntas de Titulación encargadas de elaborar, aprobar e modificar as propostas dos plans de estudos. Atopamos de unha banda a Xunta de Titulación de Relacións Laborais e pola outra a Xunta de Titulación de Dereito Económico.

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V08G081V01101	Informática: Novas tecnoloxías aplicadas ao dereito	1c	6
V08G081V01102	Dereito: Teoría do dereito	1c	9
V08G081V01103	Dereito: Dereito constitucional I	1c	9
V08G081V01104	Dereito: Dereito romano	1c	6
V08G081V01201	Economía: Principios de economía	2c	6
V08G081V01202	Empresa: Fundamentos de contabilidade e finanzas	2c	6
V08G081V01203	Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa	2c	6
V08G081V01204	Dereito: Dereito constitucional II	2c	6
V08G081V01205	Historia: Historia do dereito	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V08G081V01301	Dereito civil I. Obrigas e contratos	1c	6
V08G081V01302	Dereito penal I	1c	9
V08G081V01303	Dereito internacional público	1c	9
V08G081V01304	Dereito da Unión Europea	1c	6
V08G081V01401	Dereito administrativo I	2c	9
V08G081V01402	Dereito penal II	2c	6
V08G081V01403	Sistema xudicial español e proceso civil	2c	9
V08G081V01404	Dereito civil II. Dereitos reais	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V08G081V01501	Dereito civil III. Familia e sucesións	1c	6
V08G081V01502	Dereito mercantil I	1c	9
V08G081V01503	Dereito administrativo II	1c	6
V08G081V01504	Dereito do traballo e da seguridade social	1c	9

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V08G081V01601	Dereito procesual penal	1c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V08G081V01602	Dereito internacional privado	2c	9
V08G081V01603	Dereito financeiro e tributario I	2c	9
V08G081V01605	Fundamentos de administración de empresas	2c	6
V08G081V01606	Macroeconomía	2c	6

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V08G081V01701	Dereito financeiro e tributario II	1c	6
V08G081V01702	Dereito mercantil II	1c	6
V08G081V01931	Dereito concursal	1c	6
V08G081V01932	Propiedade industrial e competencia	1c	6
V08G081V01933	Métodos alternativos de resolución de conflitos no ámbito empresarial	1c	6
V08G081V01934	Responsabilidade civil da actividade empresarial e profesional	2c	6
V08G081V01935	Dereito marítimo	2c	6
V08G081V01936	Dereito do comercio internacional	2c	6
V08G081V01937	Tutela procesual do crédito	2c	6
V08G081V01941	Dereito penal de empresa	1c	6
V08G081V01942	Dereito da seguridade social	1c	6
V08G081V01943	Responsabilidade penal e administrativa no ámbito financeiro-tributario	1c	6
V08G081V01944	Réxime fiscal da empresa	2c	6
V08G081V01945	Dereito administrativo económico	2c	6
V08G081V01946	Constitución económica	2c	6
V08G081V01947	Réxime xurídico da responsabilidade patrimonial da administración (contractual e extracontractual)	2c	6
V08G081V01981	Prácticas externas	2c	6
V08G081V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Informática: Novas tecnoloxías aplicadas ao dereito				
Materia	Informática: Novas tecnoloxías aplicadas ao dereito			
Código	V08G081V01101			
Titulación	Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Informática			
Coordinador/a	Rodríguez Damian, Amparo			
Profesorado	Ibáñez Paz, Regina Rodríguez Damian, Amparo			
Correo-e	damian@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	Fornecer aos xuristas das ferramentas e os coñecementos apropiados para saber resolver, na práctica profesional, os problemas relacionados co uso das novas tecnoloxías. As competencias básicas adquiridas serán de gran utilidade aos alumnos, tanto para os seus estudos universitarios, como para o seu futuro exercicio profesional, no ámbito público ou privado.			
Competencias				
Código				Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			- saber - saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			- saber - saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			- saber - saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			- saber - saber facer
CE22	CE28 - Dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao dereito			- saber - saber facer
CE23	CE29 - Ser capaz de manexar fontes xurídicas informatizadas			- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.			- saber - Saber estar / ser
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.			- saber - Saber estar / ser
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.			- saber - Saber estar / ser
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias

Coñecer e comprender os principios e conceptos básicos de Informática e a súa relación co Dereito.	CB1 CB3 CB4 CB5 CE22 CT4
Desenvolver habilidades e destrezas para a procura e tratamento da información xurídica.	CB2 CB4 CB5 CE22 CE23
Manexar ferramentas informáticas apropiadas para o desenvolvemento profesional no ámbito xurídico.	CB2 CB4 CB5 CE22 CT1 CT3
Desenvolver a capacidade para traballar, colaborar e cooperar en contornas dixitais.	CB2 CB4 CB5 CE22 CT1 CT3 CT4

Contidos

Tema

CONTIDOS TEÓRICOS.

Relación entre informática e Dereito.	1.1. Introducción. 1.2. Informática xurídica. 1.3. Dereito informático. 1.4. Informática forense.
Compoñentes dun sistema informático.	2.1. Definición e elementos dun sistema informático. 2.2. Estrutura dos computadores
Aplicacións informáticas. Uso de software.	3.1. Introducción. 3.2. Aplicacións de usuario. 3.3. Programas específicos para avogados. 3.3.1. Bases de datos xurídicas. 3.3.2. Xestión de despachos de avogados.
Novas tecnoloxías de información e comunicación.	4.1. Redes de Computadores. 4.2. Internet.
A seguridade nos computadores.	5.1. Conceptos básicos de seguridade informática. 5.2. Configuración segura dun computador. 5.3. Seguridade na rede.

CONTIDOS PRÁCTICOS.

Novas tecnoloxías para a procura de información (informática xurídica documental).	Bases de datos xurídicas. Outras fontes de información xurídica.
Aplicacións informáticas específicas para o exercicio profesional no ámbito do Dereito.	Procesador de textos. Folla de Cálculo.
Habilidades para o uso dos recursos proporcionados polas redes de computadores	Ferramentas de ofimática en liña. Ferramentas colaborativas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	43	55
Seminarios	18	15	33
Presentacións/exposicións	6.5	3.25	9.75
Sesión maxistral	7	15	22
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	4	6
Probas de tipo test	4.5	11.25	15.75
Probas de resposta curta	1	7.5	8.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de exercicios prácticos para adquirir habilidades no manexo das ferramentas TIC.
Seminarios	Seminarios específicos para a configuración e o uso de recursos proporcionados polas redes.
Presentacións/exposicións	Presentación de actividades realizadas en grupos que requiren a participación activa e a colaboración entre os estudantes.
Sesión maxistral	Exposición de contidos conceptuais. Cada unidade temática e ferramenta informática empregada na parte práctica será presentada polo profesor con base na bibliografía asignada ou outra pertinente.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Serán varias as estratexias que poñamos a disposición do alumnado para a seguir con éxito o desenvolvemento personalizado da materia: Durante a realización dos exercicios o alumnado poderá comprobar se o seu traballo é correcto a través de modelos comparativos. Nas Titorías grupais o alumnado pode ir comprobando a evolución na aprendizaxe mediante a retroalimentación do proceso participando na avaliación do traballo realizada. O alumnado disporá de probas de autoavaliación co fin de reflexionar de forma sistemática sobre o que estamos facendo, os avances sobre o aprendido, e a funcionalidade práctica dos contidos impartidos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Serán varias as estratexias que poñamos a disposición do alumnado para a seguir con éxito o desenvolvemento personalizado da materia: Durante a realización dos exercicios o alumnado poderá comprobar se o seu traballo é correcto a través de modelos comparativos. Nas Titorías grupais o alumnado pode ir comprobando a evolución na aprendizaxe mediante a retroalimentación do proceso participando na avaliación do traballo realizada. O alumnado disporá de probas de autoavaliación co fin de reflexionar de forma sistemática sobre o que estamos facendo, os avances sobre o aprendido, e a funcionalidade práctica dos contidos impartidos.
Seminarios	Serán varias as estratexias que poñamos a disposición do alumnado para a seguir con éxito o desenvolvemento personalizado da materia: Durante a realización dos exercicios o alumnado poderá comprobar se o seu traballo é correcto a través de modelos comparativos. Nas Titorías grupais o alumnado pode ir comprobando a evolución na aprendizaxe mediante a retroalimentación do proceso participando na avaliación do traballo realizada. O alumnado disporá de probas de autoavaliación co fin de reflexionar de forma sistemática sobre o que estamos facendo, os avances sobre o aprendido, e a funcionalidade práctica dos contidos impartidos.
Presentacións/exposicións	Serán varias as estratexias que poñamos a disposición do alumnado para a seguir con éxito o desenvolvemento personalizado da materia: Durante a realización dos exercicios o alumnado poderá comprobar se o seu traballo é correcto a través de modelos comparativos. Nas Titorías grupais o alumnado pode ir comprobando a evolución na aprendizaxe mediante a retroalimentación do proceso participando na avaliación do traballo realizada. O alumnado disporá de probas de autoavaliación co fin de reflexionar de forma sistemática sobre o que estamos facendo, os avances sobre o aprendido, e a funcionalidade práctica dos contidos impartidos.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de tipo test	Realizaranse cuestionarios de autoevaluación para validar a adquisición de competencias por parte do alumno. Realizarase un cuestionario ao finalizar cada un dos temas de teoría e para determinadas sesións deresolución de problemas e exercicios.	40	CB1
			CB2
			CB3
			CB4
	Resultado de aprendizaxe: - Coñecer e comprender os principios e conceptos básicos de Informática e a súa relación co Dereito. - Desenvolver habilidades e destrezas para a procura e tratamento da información xurídica. - Manexar ferramentas informáticas apropiadas para o desenvolvemento profesional no ámbito xurídico.		CB5
			CE22
			CE23
			CT1
			CT3
			CT4

Resolución de problemas e/ou exercicios	A avaliación de certas actividades realizarase empregando rúbricas.	50	CB2
			CB4
	Resultado de aprendizaxe:		CB5
			CE22
	- Manexar ferramentas informáticas apropiadas para o desenvolvemento profesional no ámbito xurídico.		CT1
	- Desenvolver a capacidade para traballar, colaborar e cooperar en contornas dixitais.		CT3
Probas de resposta curta		10	CT4
	Realizarase un exame de respostas curtas, opción múltiple e/ou relacionar.		CB2
			CB4
			CB5
	Resultado de aprendizaxe:		CE22
			CE23
	- Desenvolver habilidades e destrezas para a procura e tratamento da información xurídica.		CT1
	- Manexar ferramentas informáticas apropiadas para o desenvolvemento profesional no ámbito xurídico.		CT3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Lémbrese a todo o alumnado a prohibición do uso de dispositivos móbiles e computadores portátiles en exercicios, prácticas e probas, en cumprimento del artigo 13.2.d) do Estatuto do Estudante Universitario, relativo aos deberes do estudiantado universitario, que establece o deber de "Absterse da utilización ou cooperación en procedementos fraudulentos nas probas de avaliación, nos traballos que se realicen ou en documentos oficiais da universidade."

A materia divídese en dúas partes: Teoría (20%) e Práctica (80%).

A parte práctica divídese á súa vez en 4 bloques: fontes xurídicas (15%) + procesador de textos avanzado (15%) + folla de cálculo (15%) + ferramentas para o traballo colaborativo (35%).

A nota final obtérase, aplicando a seguinte fórmula para o cálculo da media ponderada:

Nota teoría x 20% + nota fontes xurídicas x 15% + nota procesador avanzado x 15% nota folla de cálculo x 15% nota ferramentas colaborativas x 35%.

Será necesario, para poder aplicar esta fórmula, obter unha cualificación mínima de 4 en cada unha dos bloques nos que se divide a materia. Para superar a materia o alumno debe obter, como nota final, unha cualificación igual ou superior a 5.

No caso de que a cualificación final sexa igual ou superior a 5, pero algunha das partes estea suspensa, a cualificación final será de 4.

Avaliación.

O alumno poderá elixir o sistema de avaliación que desexa lle sexa aplicado na materia. Para iso debe optar, nos primeiros 15 días do cuadrimestre, entre avaliación continua (probas e actividades desenvolvidas ó longo do cuadrimestre) ou un Exame Final único (100% da nota final).

Para tal fin, habilitarase un contrato que deberá ser asinado por todo aquel alumno que desexa seguir un método de avaliación continua. A firma deste contrato de avaliación é obrigatoria para todo o alumnado. Se algún alumno non asina este contrato enténdese que opta por un exame final único e renuncia á avaliación continua.

O exame final celebrarase na data oficial, e acudirán a el únicamente aqueles alumnos que optasen por este sistema de avaliación.

Na segunda oportunidade (Xullo) realizarase unha proba final que englobará toda a materia vista ao longo do cuadrimestre. A esta proba final, os alumnos que optaron por avaliación continua, só acudirán con aqueles bloques que suspendesen.

Na convocatoria Fin de Carreira realizarase unha proba final que englobará todo o que se ha visto a o longo do cuadrimestre.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta da Facultade para o curso 2017-18.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Dávila Rodríguez Miguel Angel, Manual de Derecho Informático, 2015,

Norton Peter, Introducción a la computación, 6ª Ed., McGraw-Hill, 2014,

García Mexía, Pablo, Derechos y libertades, Internet y Tics, 2014, Tirant Lo Blanch

Guillén Catalán, Raquel (coord.) Plaza Penadés, Javier (dir.) Vázquez de Castro, Eduardo (coord.), Derecho y nuevas tecnologías de la información y la comunicación, 2014, Aranzadi

Bibliografía Complementaria

Pérez Villa, Juan Diego, TEXTO IMPRESO Guía visual de introducción a la informática, 2014, Anaya Multimedia,

Artemi Rallo Lombarte (Coordinadores), Ricard Martínez Martínez, Derecho y Redes Sociales, 2010, Aranzadi - Civitas

Ana I. Herrán (coord.), Aitziber Emaldi Cirión (coord.), Marta Enciso (coord.), Derecho y nuevas tecnologías, 2012, Universidad de Deusto ; Deustuko Unibertsitatea

Palomar Olmeda, Alberto Vázquez Garranzo, Javier, La factura electrónica en la actividad de las Administraciones públicas Su impulso tras la Ley 25/2013 de 27 de diciembre, 2014, Aranzadi

Lázaro Domínguez, Francisco, Introducción a la informática forense, 2015, Ra-Ma,

Marion AGÉ, Seguridad informática - Ethical Hacking, 3ª, ENI, 2015,

Recomendaciones

Outros comentarios

1. Como soporte á docencia, utilizaranse plataformas de aprendizaxe virtual.
 2. É conveniente que o alumno active a conta de correo electrónico que lle proporciona a Universidade de Vigo.
 3. Realización do curso virtual organizado pola Biblioteca no marco do convenio UniCI2 "Coñece a Biblioteca e aprende a buscar, avaliar e utilizar a información" , que ten como obxectivo que o estudante adquira os coñecementos básicos para buscar, analizar, seleccionar e organizar a información de maneira eficiente, así como utilizar e comunicar a información eficazmente de forma ética e legal.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Teoría do dereito				
Materia	Dereito: Teoría do dereito			
Código	V08G081V01102			
Titulación	Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Pacho Blanco, José Manuel			
Profesorado	D´amorin Camba, Francisco Javier Pacho Blanco, José Manuel Pérez Álvarez, Luís			
Correo-e	xmpacho@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A asignatura de Teoría do Dereito é fundamental para a debida formación dun graduado en Dereito. Máis aínda, coa nova comprensión das disposicións legais que se ten producido nos últimos anos e que trascenden o positivismo para trasladar o núcleo do debate jurídico cara a aplicación e a interpretación da norma.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer - Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE7	CE7 - Reconstruír e avaliar argumentacións xurídicas complexas	- saber facer
CE8	CE8 - Coñecer dende a Teoría do Dereito as principais institucións xurídicas, as funcións do Dereito, as características dun ordenamento xurídico: unidade, coherencia, integridade; os principios e valores constitucionais coa finalidade de poder aplicar estes coñecementos na resolución pacífica dos problemas dunha sociedade actual, utilizando a interpretación e argumentación xurídicas como consecuencia dun pensamento crítico, lóxico e creativo	- saber - saber facer
CE33	CE41 - Saber interpretar e aplicar as normas que regulan os dereitos fundamentais así como as súas garantías	- saber facer
CE34	CE42 - Saber interpretar e aplicar a nova normatividade xerada polas devanditas transformacións	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer
CT2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	- saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser

CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
O obxectivo básico desta materia é formar aos estudantes no coñecemento e aplicación do Dereito como sistema de resolución pacífica dos conflitos sociais dende un marco de referencia mais abstracto que os das materias propias da dogmática xurídica, cun acercamento dos xuristas ao concepto e as funcións do Dereito, ao estudo do Ordenamento xurídico e da teoría da norma xurídica, das principais institucións, dos principios e valores recoñecidos na Constitución e das relacións do Dereito con outros ordenamentos normativos.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE7 CE8 CE33 CE34 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema	
I. O Dereito como forma de organización social e como sistema normativo.	Lección 1. O concepto de Dereito. 1.- Por que o Dereito? 2.- O concepto de Dereito. 3.- Positivismo e lusnaturalismo. 4.- O Dereito como sistema normativo. 5.- Validez, eficacia e xustiza. Lección 2. O Dereito como forma de organización social. 1.- O Dereito como forma de organización social. 2.- O control social e o Dereito. 3.- Dereito e cambio social. 4.- As funcións do Dereito. Lección 3. O Dereito e outras ordes normativas. 1.- Introducción: o Dereito e outras ordes normativas. 2.- O Dereito e os usos sociais. 3.- O Dereito e a moral. 4.- Conexións entre Dereito e moral. 5.- Ética pública e ética privada. 6.- O Dereito como realización da moralidade: moral legalizada. 7.- A obediencia ao Dereito. Resistencia, desobediencia e obxección de conciencia. Lección 4. Dereito e Forza. 1.- Dereito e forza. 2.- Dereito e poder político: aproximación histórica. 3.- Dereito e poder: aproximación sistemática. 4.- O Estado de Dereito e os seus tipos. 5.- A Crise dos Estados modernos.
II. A ciencia do Dereito.	Lección 5. O coñecemento científico do Dereito. 1.- Introducción: a polémica sobre a súa existencia. 2.- A ciencia do Dereito. 3.- A socioloxía do Dereito. 4.- A filosofía do Dereito

III. Teoría do Dereito: a norma xurídica e o ordenamento xurídico.

Lección 6. A norma xurídica.

- 1.- A norma como proposición prescritiva.
- 2.- Principais dimensións da norma xurídica.
- 3.- Clasificación das normas xurídicas.
- 4.- Principios e regras.

Lección 7. O ordenamento xurídico.

- 1.- O ordenamento xurídico como sistema.
- 2.- A unidade do ordenamento xurídico.
- 3.- A coherencia do ordenamento xurídico e o problema das antinomias.
- 4.- A plenitude do ordenamento xurídico e as lagoas.
- 5.- Conclusións: a comprensión do ordenamento xurídico.

Lección 8. A produción normativa.

- 1.- A produción normativa.
- 2.- O Dereito legal e o Dereito xudicial.
- 3.- Outras normas de produción normativa: especial referencia ás fontes do Dereito da Unión Europea.
- 4.- Concepto e clasificación das fontes normativas.
- 5.- Tipos de fontes do Dereito no ordenamento xurídico español.

IV. Interpretación e aplicación do Dereito.

Lección 9. Interpretación e aplicación do Dereito.

- 1.- Interpretación e aplicación do Dereito.
- 2.- Os criterios de interpretación.
- 3.- A interpretación da Constitución.
- 4.- O Dereito como argumentación.

V. Conceptos xurídicos fundamentais.

Lección 10. Conceptos xurídicos fundamentais.

- 1.- A relación xurídica.
- 2.- O dereito subxectivo.
- 3.- O deber xurídico.
- 4.- A sanción xurídica. Ilícito e delito.

VI. Os problemas do Dereito xusto e a eficacia do Dereito.

Lección 11. Xustiza e Dereito.

- 1.- Xustiza e Dereito.
- 2.- As relacións entre dereito e política.
- 3.- As teorías da Xustiza.
- 4.- A teoría da Xustiza de John Rawls.

Lección 12. A lexitimidade do poder e xustiza do Dereito.

- 1.- Lexitimidade do poder e xustiza do Dereito.
- 2.- A xustiza formal: a seguridade xurídica.
- 3.- A xustiza material: liberdade, igualdade e solidariedade.
- 4.- Os dereitos fundamentais, os valores e os principios como desenvolvemento da idea de xustiza.

Lección 13. O Dereito como sistema de garantías.

- 1.- A crise do Dereito e a crise da razón xurídica: o modelo garantista.
- 2.- Racionalidade formal e sustancial.
- 3.- Democracia formal e democracia sustancial.
- 4.- O papel do xuíz nas democracias actuais.
- 5.- A ciencia xurídica e o reto da complexidade.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	23.5	45	68.5
Sesión maxistral	50	71	121
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	3	12	15
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	17.5	20.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación e resolución de dúbidas teóricas e prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Resolución de casos prácticos, destinados a valorar a correcta comprensión e aplicación dos contidos da materia, a análise e o razoamento críticos. Para superar a materia será necesario acadar nas probas una nota media de 5 puntos Os alumnos cando se avalían de esta metodoloxía están avaliando o resultado de aprendizaxe que figura no apartado segundo da guía docente	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CG1 CG2 CG3 CG4 CE7 CE33 CT1 CT3 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba obxectiva dirixida a provocar a lembranza da aprendizaxe previa. Poderá consistir na realización dunha pregunta longa, de varias preguntas curtas ou nunha proba tipo test. Para superar a materia será necesario acadar nesta proba un mínimo de 5 sobre 10.	70	CB1 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CE7 CE8 CE33 CE34 CT1 CT4

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Primeira Convocatoria ordinaria. Sistema de avaliación continua. Os alumnos e alumnas que seacollan ao sistema de avaliación continua serán avaliados segundo os criterios sinalados anteriormente. Na proba final, o exame suporá o 70% da cualificación final, tendo que a acadar o estudante unha calificación mínima de 5 sobre 10, para que sexan tidas en conta as cualificacións obtidas mediante o sistema de avaliación continua. O exame consistirá no desenvolvemento de dúas preguntas de resposta longa, de conformidade coas indicacións que no seu momento se concretarán. As notas obtidas no proceso de avaliación continua conservaranse para a segunda convocatoria sempre que o estudante alcance a calificación mínima de 5 sobre 10.

-Sistema de exame final. Os alumnos e alumnas que non seguiron ou non superaron a avaliación continua terán dereito a un examen final teórico e práctico no que se avaliarán as competencias globais da materia e constituirá o 100 % da cualificación da materia. O exame consistirá nunha parte teórica donde se farán dúas preguntas de resposta longa; e na parte práctica se desenvolverá un caso práctico e se contestará a unha serie de preguntas relacionadas co mesmo. 2. Segunda convocatoria ordinaria. Os estudantes que superando a avaliación continua non alcanzasen a cualificación mínima farán un exame similar ao da primeira convocatoria, e se lles conservarán as cualificacións obtidas no proceso de avaliación continua. Os estudantes que non se acollesen a avaliación continua terán dereito a un exame final teórico e práctico similar ao da primeira convocatoria, que constituirá o 100 da cualificación da materia. 3. Convocatoria fin de carreira. Para aqueles

estudantes que se matriculen na convocatoria de fin de carreira, o exame consistirá nun exame sobre a materia obxecto do Programa da asignatura. As datas de exame de todas as convocatorias estarán fixadas e a disposición dos estudantes tanto na propia Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo como na súa páxina web. Recoméndase para os estudantes que participen na avaliación continua que suban a súa ficha de estudante á plataforma TEMA.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

PECES-BARBA MARTÍNEZ, G. et al, Curso de Teoría del Derecho, Marcial Pons, 2001,

DE LUCAS, J. et al, Introducción a la teoría del Derecho, Tirant lo Blanch, 2002,

BOBBIO, N., Teoría General del Derecho, Editorial Debate, 1995,

ATIENZA, M., El sentido del Derecho, Ariel, 2001,

Bibliografía Complementaria

PÉREZ LUÑO, A. E. et al, Teoría del Derecho, Editorial Tecnos, 2011.

BONORINO RAMÍREZ, P. R., Introducción á teoría do dereito, Servicio de Publicacións da Universidade de Vigo, 2011.

PRIETO SANCHÍS, L. et al, Lecciones de Teoría del Derecho, Editorial Mac Graw Hill, 1997.

KELSEN, H., Teoría Pura del Derecho, Editorial UNAM, 1978.

HART, H. L. A., El Concepto de Derecho, Abeledo Perrot, 1963.

ROSS, A., Sobre el derecho y la justicia, Eudeba, 1969.

DWORKIN, R., Los derechos en serio, Ariel, 1986.

ALCHOURRÓN, C. - BULYGIN, E., Análisis lógico y Derecho, CEC, 1991.

NINO, C. S., Introducción al análisis del derecho,, Depalma, 1984.

DWORKIN, R., Justice for hedgehogs, Belknap Harvard, 2011.

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Dereito: Dereito romano/V08G081V01104

Outros comentarios

Preténdese con esta asignatura que o estudante enfoque axeitadamente o estudo das asignaturas futuras e que obteña unha comprensión adecuada da dimensión xurídica.

Tamén se examinarán as últimas correntes doutrinais e xurisprudenciais fundamentais para entender o sentido do Dereito: postconstitucionalismo, postpositivismo, etc.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito constitucional I				
Materia	Dereito: Dereito constitucional I			
Código	V08G081V01103			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	García Gestoso, María Noemí			
Profesorado	García Gestoso, María Noemí Jiménez Alemán, Ángel Aday			
Correo-e	ngestoso@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Dereito Constitucional *I (un dos dous bloques nos que se estrutura a docencia do Dereito Constitucional) céntrase basicamente no estudo dos seguintes puntos: Teoría da Constitución; *constitucionalismo histórico español; principios ordenadores do ordenamento constitucional; fontes do Dereito; descentralización territorial do poder; estrutura, composición e funcionamento dos seguintes órganos constitucionais: Coroa, Cortes xerais; Poder executivo e Poder xudicial.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE30	CE38 - Coñecer a teoría constitucional e as normas constitucionais que fundamentan a organización do Estado Español, en especial a creación normativa e os diferentes órganos do Estado así como a súa composición, funcionamento e funcións	- saber
CE31	CE39 - Saber interpretar e aplicar as normas constitucionais	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer - Saber estar / ser
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do significado e elementos dunha Constitución, en particular da de 1978, os seus principios e valores estruturais básicos e a organización do sistema de poderes, as súas relacións entre estes e os cidadáns, así como os principios básicos do ordenamento xurídico e o sistema de fontes de Dereito na Constitución de 1978.	CB2 CB3 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE30 CE31 CT1 CT4 CT5
--	--

Contidos

Tema	
1.- Orixes e evolución do constitucionalismo e modelos de Estado Constitucional. Concepto de Constitución.	Orixes do Constitucionalismo. O Estado Constitucional. Transformacións do constitucionalismo. Concepto de Constitución.
2.- Historia do Constitucionalismo español. A Constitución española de 1978: características.	Orixe do constitucionalismo en España. As Constitucións españolas do século XIX. Características do constitucionalismo na historia española. A Transición política española. Características Constitución de 1978.
3.-Principios estruturais básicos, principios do ordenamento xurídico e valores da Constitución de 1978.	Constitución e ordenamento xurídico. Principios estruturais básicos da Constitución de 1978 Valores básicos da Constitución de 1978 Principios da estrutura do ordenamento xurídico establecidos na Constitución de 1978.
4.- O sistema constitucional de produción de Dereito. Principios articuladores.	A creación do Dereito na Constitución de 1978. Principios articuladores do ordenamento xurídico.
5.- Fontes do Dereito. Análise das súas formas, efectos e relacións.	As fontes do Dereito na Constitución de 1978. Tipoloxía Definición Efectos
6.- Sistema democrático.	Democracia directa Democracia representativa Representación Partidos políticos Réxime electoral
7.- Os poderes do Estado. Organización e división dos poderes do Estado: principios da súa actuación, composición, funcións, procedemento.	Xefatura do Estado. Cortes Xerais. Goberno e Administración. Poder Xudicial.
8.- Organización territorial do Estado	Principios xerais da organización territorial do Estado. Estado Autonómico. Estatutos de Autonomía Comunidades Autónomas Especial referencia á Comunidade Autónoma de Galicia

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	23.5	23.5	47
Sesión maxistral	49.85	49.85	99.7
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	71	73
Probas de autoavaliación	3	1.5	4.5
Traballos e proxectos	0.15	0.65	0.8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Estudo de casos/análises de situacións	Lectura e análise de documentos xurídicos ou un feito, problema ou casos prácticos reais coa finalidade de que o alumno complete coñecementos, reflexións sobre o particular e interprete e xere as hipóteses que considere oportunas. O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Poderanse incluír probas tipo test para comprobar estes obxectivos.
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho).
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas coa elaboración de traballos sobre temas da materia propostos polo profesorado

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos/análises de situacións	Avaliarase a resolución de casos relacionados coa materia e as prácticas. Avaliaranse os diversos exercicios ou proxectos na aula baixa as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Utilizaranse no seu caso para medir o grao de coñecemento das materias, para o que se poderán utilizar probas de preguntas curtas e tipo test, o resultado dos debates e exposicións.	10	CB2 CB3 CE30 CE31 CT1 CT4 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Avaliación do resultado final de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de pregunta/*s sobre materia da materia	70	CB5 CG1 CG2 CG3 CE30 CE31 CT1 CT4 CT5
Probas de autoavaliación	Probas obxectivas encamiñadas a que os estudantes poidan asumir e ser conscientes dos seus puntos fortes e débiles no seu propio proceso de aprendizaxe	10	CB5 CG1 CG2 CG3 CE30 CE31 CT1 CT4 CT5

Traballos e proxectos	Avaliarase a presentación por escrito e defensa oral de traballos realizados de traballos sobre temas da materia propostos polo profesorado	10	CB2
			CB3
			CB5
			CG3
			CG4
			CE30
			CE31
			CT1
			CT4
			CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

AVALIACIÓN.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-2017.

Sempre será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba de desenvolvemento de resposta/s longa/s.

PRIMEIRA CONVOCATORIA:

A avaliación continua supón un 30 % sobre o total da cualificación final e o exame suporá o 70 % restante. O exame consistirá nunha proba de desenvolvemento de pregunta/s sobre o contido da materia. Aqueles alumnos que, por circunstancias excepcionais persoais ou profesionais, non poidan participar de maneira presencial nalguna/s da/s sesión/s é práctica/s no desenvolvemento do curso poderán, a xuízo do profesor, presentar un traballo acorde á/s práctica/s correspondente/s. Aqueles alumnos que non sigan durante o curso o sistema de avaliación continua ou que non o superaron terán dereito a un exame final que implicará o desenvolvemento por escrito de pregunta/s longa/s do programa que suporá o 70% da nota (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10), e a realización dun suposto práctico que suporá o 30% da cualificación restante.

NA SEGUNDA CONVOCATORIA:

a) A os alumnos que, superando a avaliación continua non alcanzasen un cinco no exame de preguntas de desenvolvemento na primeira convocatoria, conservaráselles a nota da avaliación continua e realizaráselles un exame similar ao da primeira convocatoria.

b) Os alumnos que non sigan no desenvolvemento do curso a avaliación continua ou que non a superaron, terán dereito a un exame final que constará de dous partes: unha teórica de pregunta/s de desenvolvemento sobre o contido do programa que suporá o 70 % da nota (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10) así como a realización dun suposto práctico que suporá o 30% da cualificación restante.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA:

A avaliación farase mediante un exame final que constará de dous partes: unha teórica, de pregunta/s de desenvolvemento sobre o contido do programa que suporá o 70 % da nota (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10), e por outra banda a realización dun suposto práctico que suporá o 30% da cualificación restante.

NOTA: No caso de superar a avaliación continua pero non aprobar a materia, conservarase para o seguinte curso académico a nota da avaliación continua obtida no ano anterior se se comunica ao profesor o seu desexo de conservarlala.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Rodríguez-Zapata, Jorge, Teoría y práctica del derecho constitucional, 4ª, Tecnos, 2016, Madrid

Lopez Guerra, L; Espin, E y Otros, Derecho Constitucional (2Vol), 3ª, Tirant lo Blanch, 2016, Valencia

Agudo Zamora, M y otros, Manual de Derecho Constitucional, 7ª, Tecnos, 2016, Madrid

Portero Molina, J.A., Constitución y Jurisprudencia Constitucional, Tirant lo Blanch, Valencia

Código, Normas Políticas, Código de Normas Políticas, edición actualizada 2017, Tecnos, 2017, Madrid

Edición preparada Carreras Serra, F. y Gavara de Cara, J.C., Leyes políticas, Leyes políticas, 19ª o última 2017, Thomson Reuters Aranzad, 2014, Pamplona

Bibliografía Complementaria

Pérez Calvo, Alberto, El Estado constitucional español, 2ª, Reus, 2014, Madrid
Molas, Isidre, Derecho constitucional, Tecnos, 2008-2011, Madrid
Alvarez Conde, E; Tur Ausina, R. y otros, Derecho Constitucional, 6ª, Tecnos, 2016, Madrid
Blanco Valdés, Roberto, La Constitución de 1978, Alianza, Madrid
Pérez Royo, J.,, Curso de Derecho constitucional, 15ª, Marcial Pons, 2016, Madrid
Castellá Andreu, J.Mª, Derecho Constitucional Básico, 3ª, Huygens, 2016, Barcelona
Kelsen, Hans, Teoría General del Derecho y del Estado, UNAM-México, 2008, 2008
Schmitt, Carl, Teoría de la Constitución, Alianza Editorial, Madrid
Kelsen, Hans, Esencia y valor de la democracia, Guadarrama, 1977, Madrid
Schmitt, Carl, La defensa de la Constitución, Tecnos, 1998, Madrid
Mosca, Gaetano, Derecho constitucional, 1ª, Politopías/Marcial Pons, 2006, Madrid
Mortati, Costantino, La Constitución en sentido material, CEPC, 2000, 2000
Alzaga Villaamil, Óscar (dir), Comentarios a la Constitución española de 1978, Centro de Estudios Ramón Areces, Madrid
Garrido Falla, F. (dir), Comentarios a la Constitución, Civitas, 2001, Madrid
Bergareche Gros, Almudena, El Concepto de Constitución Interna en la Restauración española, CEPC, 2002, Madrid
Bergareche Gros, A. (Dir.),, Reconstruyendo el Derecho: Materiales para la igualdad, 1ª, Editorial Universidade de Vigo, 2017, Vigo
Álvarez Conde, E.; García Moncó, A. y otros, Derecho autonómico, 1ª, Tecnos, Madrid, 2015
Ruipérez Alamillo, J., Formación y autodeterminación de las Comunidades Autónomas, Tecnos, Madrid,
García Gestoso, Noemi, Soberanía y Unión Europea (Algunas cuestiones críticas desde la Teoría de la Constitución),, 1ª, Atelier, 2004, Barcelona
González Ares, J.A.,, Leyes constitucionales españolas (1808-1978),, 3ª, Andavira, 2015, Santiago
Jiménez Alemán, A.A., "Universalismo y particularismo en el Tribunal Constitucional. Sobre su uso (y abuso) de los precedentes extranjeros"., Revista Teoría y Realidad Constitucional, UNED, 207, Madrid
Aranzadi Derecho, Aranzadi Derecho,
Tirant on line, Tirant on line,
Teoría y Realidad Constitucional, Teoría y Realidad Constitucional, UNED,
Revista Española de Derecho Constitucional, Revista Española de Derecho Constitucional, CEPC,
www.congreso.es ,
www.senado.es ,
www.tribunalconstitucional.es ,
www.cepc.es ,
Código Leyes políticas del Estado, Leyes políticas del Estado, última edición actualizada 2017, Civitas, 2017, Pamplona

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204
Dereito da Unión Europea/V08G081V01304
Constitución económica/V08G081V01946

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Dereito: Dereito romano/V08G081V01104
Dereito: Teoría do dereito/V08G081V01102
Historia: Historia do dereito/V08G081V01205

Outros comentarios

Esta materia no *PCEO Grao en *Administración e Dirección de empresas - Grao en Dereito impártese no *segundo cuatrimestre do primeiro Curso e o profesor responsable será Anxo *Aday Jiménez. adayjimenez@uvigo.es.
Os profesores serán Anxo *Aday Jiménez e Pablo Riquelme.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito romano				
Materia	Dereito: Dereito romano			
Código	V08G081V01104			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Bravo Bosch, María José			
Profesorado	Bravo Bosch, María José			
Correo-e	bravobosch@uvigo.es			
Web	http://bravobosch@uvigo.es			
Descrición xeral	Preténdese a adquisición da base necesaria e imprescindible para abordar o estudo de todas as demais ramas e institucións do Dereito, sexan de dereito público ou de dereito privado, de dereito procesual, civil, laboral ou comunitario e internacional.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber - saber facer
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber - saber facer
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE13	CE17 - Coñecer o ordenamento xurídico romano, que é a base de todos os ordenamentos xurídicos europeos	- saber - saber facer
CE14	CE18 - Ser capaz de resolver calquera problema xurídico, teórico ou práctico, de Dereito privado	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer e saber analizar dende un punto de vista teórico e práctico as fontes e institucións do Dereito romano. Manexar toda a terminoloxía e vocabulario xurídico	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE13 CE14 CT1 CT4 CT5

Contidos	
Tema	
Introdución histórica ao dereito romano	1. Evolución histórica do Dereito romano. 2. Fontes do Dereito romano. 3. Os *status da persoa.
-O proceso romano	1. Introdución ao estudo do proceso romano. 2. O procedemento das *legis *actiones. 3. O procedemento formulario. A fase *in *iure. A *litis *contestatio. Estrutura e contido da fórmula: partes ordinarias e extraordinarias. Fórmulas civís e *pretorias. 4. A fase *apud *iudicem e a execución da sentenza. 5. Execución da sentenza
-Dereito reais	1. As cousas e a súa clasificación. 2. Terminoloxía e tipos de propiedade romana. Limitacións da propiedade. 3. Adquisición da propiedade. Modos orixinarios: ocupación, adquisición do tesouro, *accessión, especificación, *confusio e *commixtio, adquisición de froitos. 3. Modos *derivativos: *Mancipatio, *in *iure *cessio, *traditio, *usucapio e *praescriptio. 4. Defensa da propiedade. Acción *reivindicatoria. Outros recursos procesuais. 6. O *condominio (copropiedade). 5. A posesión. 6. As servidumes. 7. O *usufructo. O dereito de uso e habitación. 8. Dereitos reais de garantía
-Obrigacións e contratos	1. A *obligatio. Fontes das obrigacións: época clásica, *sistematización *postclásica. Clases de obrigacións. 2. Garantías das obrigacións. 3. Transmisión e extinción das obrigacións. 4. Os contratos: nocións xerais. Clases de contratos. 5. Contratos reais. 6. Contrato formais: Contratos verbais. Contratos literais. 6. Contratos *consensuales. 7. Delitos privados.
-Dereito de familia e sucesións	1. Concepto de familia. A situación xurídica da muller en Roma. 2. Dereito de sucesións: sucesión *testamentaria e sucesión *intestada.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	36	0	36
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	15	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	81	82
Outras	0	2	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	En cada sesión maxistral expónse polo profesor unha lección do temario. Acláranse as cuestións máis problemáticas, co obxectivo de facilitar a aprendizaxe do alumno. Explícanse os aspectos máis importantes e relaciónanse coas demais leccións en que está dividida a materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exporase un caso práctico relacionado coa materia que é obxecto de explicación nas clases teóricas. O alumno resolverao por escrito, entregarao, e corrixiase e discutiríase en clase.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Cando se proceda á resolución dos casos prácticos cada alumno, ademais de expor o seu punto de vista respecto ao caso en cuestión, poderá expor cada unha das dúbidas que lle xurdan.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Semanalmente o alumno resolverá por escrito un caso práctico que se entregará ao profesor. Destes corríxiranse aleatoriamente dous. Avaliarase a capacidade do alumno para aplicar os coñecementos teóricos adquiridos á resolución dun caso práctico concreto.	25	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CT1 CT4 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba na que se avaliarán os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos polo alumno. Consistirá en tres preguntas longas que o alumno debe desenvolver por escrito no tempo dunha hora.	60	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CT1 CT4 CT5
Outras	Avaliaranse a expresión e comprensión oral do alumno dos temas teóricos nunha breve proba oral	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O alumno ten que alcanzar a nota mínima de 5 no exame final para que lle poida ser sumada a esta cualificación a da avaliación continua. As cualificacións da avaliación continua só se manterán nas dúas convocatorias do mesmo curso académico. En cada convocatoria, tanto quen suspendesen a materia como quen non seguisen a avaliación continua, terán dereito a un exame final no que poden alcanzar o 100% da nota. O mesmo sucede co exame fin de carreira. Só nestes casos á proba final -tres preguntas teóricas- engadiráselle a resolución dun caso práctico. As datas e horas das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as que se especifican no correspondente calendario aprobado pola Xunta de Facultade para o ano 2017/2018. Esta mesma forma de avaliación aplicarase á materia coa mesma denominación que se imparte no 1*er cuadrimestre do 1*er curso do *PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

FERNÁNDEZ DE BUJÁN , A., Derecho Privado romano, 9 edición, 2016, Iustel

METRO, A., Las fuentes del Derecho romano, Trad. y com. M.J. Bravo Bosch, Madrid, 2012

Bibliografía Complementaria

Daza Martínez-Rodríguez Ennes, Instituciones de Derecho privado romano, 3ª edición revisada y ampliada, TIRANT LO BLANCH, 2009

PARICIO/FERNÁNDEZ BARREIRO, HISTORIA DEL DERECHO ROMANO Y SU RECEPCIÓN EUROPEA, 9ª ed., MARCIAL PONS, 2010

FERNÁNDEZ BARREIRO/PARICIO, FUNDAMENTOS DE DERECHO PRIVADO ROMANO, 8ª ed., MARCIAL PONS, 2011

Daza Martínez, Jesús, Iniciación al estudio histórico del Derecho Romano, 2ª edición., ALICANTE 1987

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Historia: Historia do dereito/V08G081V01205

Outros comentarios

Esta guía docente é exactamente a mesma para os alumnos que cursan a materia Dereito romano no Grao en Dereito e no Dobre Grao de Dereito con ADE, cunha diferenza, que son as datas das diferentes convocatorias das probas de avaliación, que son as aprobadas no calendario correspondente pola Xunta de Facultade para o ano 2017/2018.

No Dobre Grao a profesora responsable é a profesora Margarita Fuenteseca e no Grao en Dereito a profesora responsable é María José Bravo Bosch.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Economía: Principios de economía				
Materia	Economía: Principios de economía			
Código	V08G081V01201			
Titulación	Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Loveira Pazo, Rosa María			
Profesorado	Loveira Pazo, Rosa María			
Correo-e	rloveira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A economía é unha ciencia social cuxo obxecto de estudo é a sociedade. En particular, a toma de decisións dos individuos e como estes se interrelacionan. O obxectivo desta materia será transmitir aos estudantes a forma de pensar dun economista e como o estudo da economía nos permite coñecer mellor o mundo. O programa da materia ofrece unha visión *panorámica das grandes ideas que se repiten en Economía, como o custo de oportunidade, a toma de decisións en termos marxinais, o papel dos incentivos, a eficiencia das asignacións de mercado, e así ata dez principios básicos que constitúen o fundamento da maior parte da análise económica. Os temas estrutúranse de tal modo que, sen deixar ao carón a teoría económica formal, ponse especial fincapé nas aplicacións e nas cuestións relacionadas coa política económica.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CE11	CE13 - Coñecer os principios de funcionamento que rexen nunha economía de mercado, comprender o comportamento dos distintos axentes económicos e coñecer os principais problemas económicos	- saber
CE12	CE14 - Ser capaz de utilizar os principios e conceptos económicos como ferramenta para argumentar economicamente, identificar os problemas económicos e abordar a súa solución a través das políticas adecuadas a cada situación	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber - saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecemento dos principios económicos, dos mecanismos de toma de decisión económica por parte dos distintos axentes e a súa interacción no mercado	CB2 CE11
Capacidade de formula argumentacións simples, de relación de variables económicas baseadas na utilización de instrumentos gráficos	CB2 CB3 CB4 CE12 CT1
Capacidade de afrontar problemas e propor solucións individual e conxuntamente	CB2 CB4 CE12 CT1 CT3

Contidos	
Tema	
PARTE *I: INTRODUCCIÓN	Tema 1. Os principios básicos da economía. Tema 2. Pensar como un economista.
PARTE *II: OFERTA E DEMANDA *I: Como funcionan os mercados	Tema 3. Oferta e demanda: as forzas do mercado. Tema 4. A elasticidade e as súas aplicacións.
PARTE *III: OFERTA E DEMANDA *II: Mercados e benestar	Tema 5. Os consumidores, os produtores e a eficiencia do mercado. Tema 6. Aplicación: os custos da tributación. Tema 7. Fallos de mercado e a intervención pública.
PARTE *IV: A conduta do consumidor e da empresa. A organización da industria.	Tema 8. A decisión do consumidor. Tema 9. Producción e custos de produción. Tema 10. A empresa e a estrutura do mercado.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	25	40
Sesión maxistral	36	72	108
Probas de tipo test	2	0	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións correctas e interpretar os resultados. Serán un complemento da clase maxistral. Realizaranse baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento estará vinculado con actividades autónomas do estudante
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices do traballo a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	As *tutorías individuais terán lugar no despacho do profesor da materia. O alumno disporá de 6 horas semanais, previamente fixadas polo profesor, nas que poderá facer consultas relacionadas coa materia. O horario das *tutorías farase público ao comezo do curso académico.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividades relacionadas coas prácticas. Poderán consistir en entregas de exercicios, exposición de exercicios na lousa, controis periódicos, etc.	20	CB2 CB3 CB4 CE11 CE12 CT1 CT3

Probas de tipo test	Probas para a avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en base aos coñecementos que teñen sobre a materia.	80	CB2 CB3 CB4 CE11 CE12 CT1 CT3
---------------------	--	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A forma xeral de avaliación será a especificada anteriormente. Aqueles alumnos que non desexen acollerse á avaliación continua deberán comunicarllo expresamente ao profesor, por correo electrónico, con data límite do 10 de febreiro de 2018. Para estes alumnos, será posible a avaliación do 100% da materia a través dun exame final escrito. Este exame será de contido, profundidade e nivel de esixencia distinto ao correspondente á modalidade de avaliación continua. Para aqueles alumnos que non realicen esta comunicación expresa en tempo, entenderase que se acollen ao sistema de avaliación continua. A nota da avaliación continua mantense para a convocatoria de xullo, pero non para o curso seguinte. Na convocatoria de fin de carreira a avaliación farase unicamente en función do exame. As datas e horas das probas finais correspondentes ás convocatorias de maio e xullo serán as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2017-2018.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BASICA: Mankiw. N.G., Principios de Economía, 6ª Edición, Paraninfo, 2012,

Bibliografía Complementaria

COMPLEMENTARIA: Acemoglu, D., Laibson, D. y J.A. List, Economics, 1ª Edición, Pearson, 2016,

COMPLEMENTARIA: Bernanke, B. S. y Frank, R. H., Principios de Economía, 3ª Edición, Mc Graw Hill, 2007,

COMPLEMENTARIA: Goolbee, A., Levitt, S. y C. Syverson, Microeconomía, Editorial Reverté, 2015,

COMPLEMENTARIA: Krugman P., Wells R. y Olney, M. L., Fundamentos de Economía, 3ª Edición, Editorial Reverté, 2015,

COMPLEMENTARIA: Samuelson, P.A. y Nordhaus W.D., Economía, 19ª Edición, Mc Graw Hill, 2010,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Fundamentos de contabilidad y finanzas				
Materia	Empresa: Fundamentos de contabilidad y finanzas			
Código	V08G081V01202			
Titulación	Grado en Derecho			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castellano			
Departamento	Economía financiera y contabilidad			
Coordinador/a	Saez Ocejo, José Luis			
Profesorado	Saez Ocejo, José Luis			
Correo-e	jocejo@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	(*)Conocer la normativa y los sistemas contables que conducen a la obtención, análisis e interpretación de información externa a la empresa para la toma de decisiones de los distintos agentes interesados.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que los estudiantes hayan demostrado poseer y comprender conocimientos en un área de estudio que parte de la base de la educación secundaria general, y se suele encontrar a un nivel que, si bien se apoya en libros de texto avanzados, incluye también algunos aspectos que implican conocimientos procedentes de la vanguardia de su campo de estudio.	- saber
CB2	Que los estudiantes sepan aplicar sus conocimientos a su trabajo o vocación de una forma profesional y posean las competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas dentro de su área de estudio.	- saber
CB3	Que los estudiantes tengan la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética.	- saber
CB4	Que los estudiantes puedan transmitir información, ideas, problemas y soluciones a un público tanto especializado como no especializado.	- saber
CB5	Que los estudiantes hayan desarrollado aquellas habilidades de aprendizaje necesarias para emprender estudios posteriores con un alto grado de autonomía.	- saber
CG2	Conocer las distintas manifestaciones del Derecho en su evolución histórica y en su realidad actual.	- saber hacer
CG4	Ser capaz de identificar problemas jurídicos y abordar su solución de modo interdisciplinar	- saber hacer
CE47	CE55 - Comprender los Estados Financieros obligatorios de las empresas	- saber
CT1	Capacidad de análisis y síntesis para la elaboración y defensa de argumentos, así como, organización, planificación y utilización del tiempo ante situaciones de presión	- saber hacer

Resultados de aprendizaje	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Alcanzar un conocimiento básico de las herramientas de registro contable. Alcanzar una comprensión de la legislación contable y de la información financiera publicada por las empresas	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG4 CE47 CT1

Contenidos
Tema

1. Conceptos introductorios de contabilidad	1.1. La información contable y las normas contables. 1.2. Marco legal de aplicación 1.3. El registro y metodología contable 1.4. El ciclo contable 1.5. Principales operaciones contables 1.6. Introducción al plan general contable 1.7. Introducción a las cuentas anuales 1.8. Otras cuestiones
2. Análisis introductorio de normas de valoración y elaboración de los principales componentes de las cuentas anuales	2.1. Balance 2.2. Cuentas de pérdidas y ganancias 2.3. Memoria 2.4. Estado de cambios de patrimonio neto y estado de flujos de tesorería 2.5. Otros estados contables 2.6. Relación entre distintos estados contables 2.6. Otras cuestiones
3. Otros aspectos relacionados con la contabilidad	3.1. Depósito y publicidad de cuentas anuales 3.2. Auditoría 3.3. Informe de gestión 3.4. Contabilidad creativa 3.5. Obligaciones mercantiles y fiscales relacionadas con la contabilidad 3.6. Otras cuestiones
4. Fundamentos de análisis económico y financiero	4.1. Análisis patrimonial 4.2. Desequilibrios patrimoniales 4.3. Análisis económico y financiero 4.4. Introducción a los ratios más habituales
5. Fundamentos de finanzas y su relaciones contables	5.1. Interés simple y compuesto 5.2. Valor actual y en uso 5.3. Coste amortizado y Tipo de interés efectivo 5.4. Otras cuestiones

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas y/o ejercicios	15	30	45
Sesión magistral	36	63	99
Pruebas prácticas, de ejecución de tareas reales y/o simuladas.	6	0	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Resolución de problemas y/o ejercicios	El estudiante realiza ejercicios bajo las directrices del profesor, individual o colectivamente bajo las directrices o supervisión del profesor. su realización está vinculada con actividades realizadas por el alumno/a autónomamente.
Sesión magistral	Clases teóricas y prácticas impartidas por el profesor

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas y/o ejercicios	El estudiante realiza ejercicios bajo las directrices del profesor, individual o colectivamente bajo las directrices o supervisión del profesor. su realización está vinculada con actividades realizadas por el alumno/a autónomamente.

Evaluación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas y/o ejercicios	El estudiante realiza ejercicios bajo las directrices del profesor, individual o colectivamente bajo las directrices o supervisión del profesor. su realización está vinculada con actividades realizadas por el alumno/a autónomamente.	15	CB1 CB2 CB5 CE47 CT1

Pruebas prácticas, de ejecución de tareas reales y/o simuladas.	Realización de dos pruebas sobre los contenidos teórico-prácticos de la materia en base a la realización de un ejercicio escrito para desarrollar preguntas teóricas y problemas.	85	CB3 CB4 CG4 CE47 CT1
---	---	----	----------------------------------

Outros comentarios e avaliación de Xullo

MODALIDAD A: Aquellos alumnos que sigan el proceso de evaluación continua, deberán presentarse obligatoriamente a dos pruebas sobre los contenidos teórico-prácticos de la materia, obteniendo para poder superar la misma una calificación mínima de 5 en ambas. Si superan ambas pruebas estarán eximidos de la realización de una prueba final según lo previsto en el calendario oficial. La calificación final se obtendrá del proceso de evaluación anteriormente descrito en la presente guía. Aquellos alumnos que no sigan la evaluación continua, se les aplicará la MODALIDAD B.

MODALIDAD B: Para aquellos alumnos que no sigan el proceso de evaluación continua, tendrán derecho a examinarse de la materia en un examen final en las fechas establecidas por el centro, con una puntuación de 0 a 10 puntos, debiendo obtener una calificación mínima de 5.

Los alumnos que concurren a la segunda convocatoria u otras extraordinarias (julio u otras fechas) deberán realizar el examen oficial final de la materia en la convocatoria extraordinaria establecida por el centro, con una puntuación de 0 a 10 puntos, debiendo obtener una calificación mínima de 5. Si han seguido durante el curso el proceso de evaluación continua, la calificación final se obtendrá del proceso de evaluación anteriormente descrito en la presente guía (MODALIDAD A).

Aquellos estudiantes que no siguieron el proceso de evaluación continua, igualmente realizarán la prueba debiendo obtener una calificación mínima de 5, en una escala de puntuación de 0 a 10 (MODALIDAD B).

Fuentes de información

Bibliografía Básica

Sáez Ocejo, J.L., Antología del disparate contable (con solucionario), 1ª, Andavira, 2014

Crespo Domínguez, M.A., Información financiera y análisis de estados financieros., 3ª, Torculo, 2013

ICAC, Plan General de Contabilidad y de PYMES: Reales Decretos 1514/2007 y 1515/2007, de 16 De Noviembre y R.D. 1159/2010, 11ª, Pirámide, 2015

Bibliografía Complementaria

Archel Domench, P. y otros, Estados contables. Elaboración, análisis e interpretación, 5ª, Pirámide, 2015

Rafael Muñoz Orcera y J. Márquez Vigil, Contabilidad financiera para futuros juristas, 1ª, Pontificia de Comillas, 2011

VV.AA., Memento Experto Contabilidad para Abogados - Edición Especial -, 2ª, Francis Lefebvre, 2017

Guerra Martinez, A., Contabilidad para juristas, 1ª, Tirant lo Blanch, 2012

Bustos Contell, E., Matemáticas Financieras en el nuevo PGC, 2ª, Pirámide, 2010

Juez Martell, P., Manual de Contabilidad para Juristas, 2ª, La Ley, 2010

Wanden-Berghe, J.L (coord.), Contabilidad Financiera I, 1ª, Pirámide, 2011

M. Mercedes Ruiz de Palacios Villaverde, GPS contabilidad financiera y costes, 1ª, Tirant Lo Blanch, 2017

Llorente Olier, Jose Ignacio, Manual de analisis de las cuentas anuales, 2ª, CEF, 2017

Rey Pombo, J., Contabilidad General. Curso práctico, 2ª, Paraninfo, 2017

Pascual Pedreño, E., Práctica contable y fiscal para juristas, 1ª, Aranzadi, 2017

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa				
Materia	Dereito: Introdución ao dereito civil e dereito da persoa			
Código	V08G081V01203			
Titulación	Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Estévez Abeleira, Teresa Dolores			
Profesorado	Álvarez Pérez, Zoraida Estévez Abeleira, Teresa Dolores			
Correo-e	estevez.abeleira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia impartida no segundo cuadrimestre do 1º curso do Grao de Dereito na Facultade CCXX e do Traballo. Trátase dunha materia de formación básica que achega ao alumno ao concepto de Dereito civil, a persoa física e a persoa xurídica, as cousas e o patrimonio así como aos dereitos subxectivos. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE40	CE48 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito civil, abordando a súa solución mediante a procura, interpretación e aplicación da normativa civil aplicable ao suposto concreto	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer - Saber estar / ser
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Trátase dunha materia de formación básica que achega ao concepto de Dereito civil, a persoa física e a persoa xurídica, as cousas e o patrimonio así como dos dereitos subxectivos. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.	CB2 CB3 CB4 CG1 CG4 CE40 CT1 CT3 CT4 CT5
--	---

Contidos	
Tema	
Tema I: O Dereito civil.	O Dereito e as súas clasificacións. Concepto de Dereito civil. O Código civil: sistemática, estrutura e contido. O Título Preliminar do Código civil: especial consideración da interpretación das normas. A lexislación civil especial. Formación histórica do Dereito civil.
Tema II: A codificación e os Dereitos civís territoriais	A codificación e a progresiva descodificación. Os Dereitos civís territoriais e o Código civil. O Dereito civil de Galicia. Lexislación civil especial de Galicia.
Tema III: A persoa, en xeral.	Dereito civil e Dereito da persoa. Concepto e clases de persoa. Capacidade xurídica e capacidade de obrar. Os Dereitos da personalidade: consideracións xerais. En particular: O Dereito á vida e á integridade física. O Dereito á honra, á intimidade e á propia imaxe.
Tema IV: A persoa física.	Comezo da personalidade: o nacemento. A protección xurídica do nasciturus. Fin da personalidade: a morte. A maioría de idade. A menor idade: capacidade de obrar e responsabilidade. A emancipación.
Tema V: A incapacitación.	Significado da incapacitación. Concepto e caracteres. Causas de incapacitación. Requisitos e procedemento de incapacitación. A incapacitación de menores. Efectos da declaración xudicial de incapacidade. Internamento do presunto incapaz. A prodigalidade: procedemento e efectos.
Tema VI: A nacionalidade e a veciñanza civil.	A nacionalidade: concepto. Adquisición da nacionalidade española: adquisición orixinaria (atribución e dereito de opción) e non orixinaria (dereito de opción, carta de natureza, residencia). A consolidación da nacionalidade española. Perda da nacionalidade española. Recuperación da nacionalidade española. Dobre nacionalidade. Proba da nacionalidade española. A veciñanza civil: concepto e réxime xurídico (adquisición, perda e proba).
Tema VII: O domicilio.	Concepto e significado. Clases de domicilio. Pluralidade de domicilios e falta de domicilio. A ausencia: concepto e relevancia xurídica. A defensa do desaparecido. A ausencia non declarada no Dereito civil galego. A ausencia legal: requisitos, efectos e terminación. A declaración de falecemento: requisitos, efectos e cesación.
Tema VIII: O Rexistro Civil.	O Rexistro civil: concepto, significado e lexislación. Características xerais. Feitos inscribibles. Principios do Rexistro civil. Estrutura do Rexistro civil. Títulos que acceden ao Rexistro civil, control de legalidade. Asentos do Rexistro civil. Publicidade do Rexistro civil.
Tema IX: A persoa xurídica.	Concepto, función e significado. Abuso da persoa xurídica e levantamento do veo. Clases de persoas xurídicas. Constitución, adquisición e extinción da personalidade. Capacidade da persoa xurídica. Representación, domicilio e nacionalidade. Extinción da persoa xurídica. A asociación: concepto e regulación. Órganos. A fundación: concepto e regulación. Constitución da fundación. Órganos. Extinción e liquidación.
Tema X: As cousas.	Concepto e requisitos. Clasificación. Bens de dominio público e de propiedade privada. O patrimonio.
Tema XI: O dereito subxectivo.	Dereito subxectivo e relación xurídica: concepto. O Dereito subxectivo: clasificación. Exercicio dos dereitos subxectivos. Límites dos dereitos subxectivos: clasificación. A boa fe. O abuso do dereito. A doutrina dos propios actos. Limitacións temporais: a prescrición e a caducidade.
Tema XII: Feitos, actos e negocios xurídicos. A representación.	O feito xurídico e o acto xurídico. O negocio xurídico: concepto e clases. Elementos esenciais do negocio xurídico: obxecto, causa, forma e declaración de vontade. Elementos accidentais do negocio: condición, termo e modo. Os vicios da vontade. Ineficacia do negocio xurídico. A representación: concepto e clases. Apoderamento e ratificación.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	36	36	72
Seminarios	13	15	28
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	31	33
Estudo de casos/análise de situacións	1	9	10
Probas de autoavaliación	1	6	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que deberá desenvolver o estudante.
Seminarios	Se valora a capacidade dos alumnos para o análisis dos casos propostos na aula así como para a elaboración e exposición de traballos de temática xurídica, valorando fluidez e dominio da materia, así como a súa capacidade de integrarse no grupo, asumindo as correspondientes responsabilidades que redundarán en beneficio do grupo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba para a avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre os temas do programa da asignatura. Os/as alumnos/as deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia en respostas extensas ás preguntas formuladas.	70	CB2 CB3 CT1
Estudo de casos/análise de situacións	Esta proba inclúe a realización de casos prácticos (15%) e dun traballo (10%). Casos prácticos: Evaluación dos casos prácticos planteados na aula, que se realizarán de forma individual ou en grupo, segundo a proposta do/a profesor/a: 15%. Traballo: Elaboración en grupo e exposición individual dun traballo sobre contidos da asignatura propostos polo/a profesor/a: 10%. Nesta proba se valorará, na súa elaboración, ademais do contido, o cumprimento de certas formalidades (extensión, tipo de letra, interlineado, índice que incluya unha introdución e bibliografía, e notas a pé de páxina) e, na súa exposición, a fluidez, o emprego de terminoloxía xurídica, que sexa exposto de memoria e a capacidade de resolver dúbidas formuladas polos/as compañeiros/as e o/a profesor/a.	25	CB2 CG1 CG4 CE40 CT1 CT3 CT4 CT5
Probas de autoavaliación	Os/as alumnos/as se evalúan a través de preguntas que se formulan entre eles en base a un traballo previo que habrá de facer individualmente cada alumno/a, no que plantexarán e resolverán vinte preguntas relativas aos temas expostos na aula hasta a data. O 100% da calificación será a suma da nota dada polo/a compañeiro/a (50%) e do/a profesor/a (50%).	5	CB2 CG1 CT1

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Enténdese, como regra xeral, que os/as alumnos/as optan polo sistema de avaliación continua. O/A alumno/a deberá obter na proba de contidos, como mínimo, un 3 sobre 10 en cada pregunta formulada -nunha delas será posible elixir entre dous opcións- e, para poder compensar a parte teórica con a parte práctica, deberá alcanzar, como mínimo, un 3 sobre dez na proba práctica da asignatura -integrada polos casos prácticos, traballo/s e/ou exposicións e unha proba de autoevaluación- e

un 4 sobre dez na proba de contidos. A proba de contidos ten un valor do 70% da calificación; o estudo dos casos prácticos un 15 %; as exposicións individuais de traballos realizados en grupo teñen un valor do 10%; e a proba de autoevaluación ten un valor do 5% da calificación da asignatura. O/A alumno/a que non se acolla ao sistema de avaliación continua por deixala ou por no poder asistir deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa que aos/as alumnos/as que siguen o sistema de avaliación continua incrementadas en unha, con un valor do 70% da calificación e, ademais, un/uns caso/s prácticos cun valor do 30% da calificación. O/A alumno/a deberá obter, como mínimo, un 3 sobre dez en cada pregunta da proba de contidos e, para poder compensar a parte teórica e práctica, un 3 sobre dez nel/os caso/s e un 4 sobre dez na proba de contidos. No mesmo curso gardaranse as notas da avaliación continua do segundo período para xuño/xullo. Convocatoria Fin de carreira: Os/As alumnos/as deberán facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementadas en unha respecto de aqueles que opten pola avaliación continua cun valor do 70% da calificación e, ademais, un/s caso/s prácticos cun valor do 30% da calificación. Deberá obter, como mínimo un 3 sobre dez en cada pregunta da proba de contidos e, para poder compensar a parte teórica e práctica, un 3 sobre dez nel/es caso/s e un 4 sobre dez na proba de contidos. Alumnos/as con necesidades especiais: Se realizará a adaptación curricular de acordo con o suxerido polo coordinador de discapacidade segundo os protocolos da Universidade. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2017/2018. A reseña bibliográfica que se inclúe nesta guía docente ten por obxecto facilitar aos/as alumnos/as unha lista aberta de posibles manuais sobre os contidos da materia, cun carácter meramente informativo, aos que poidan acudir para completar as explicacións que proporcione o/a profesor/a na aula.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

LASARTE, C., Principios de Derecho civil, Tomo I, última edición,

O`CALLAGHAN, X., Compendio de Derecho Civil, tomo I, última edición,

DÍEZ-PICAZO, L./GULLÓN, A., Sistema de Derecho civil, volumen I, última edición,

ALBALADEJO, M., Derecho civil, tomo I, última edición,

Código civil, última edición,

Ley de Derecho civil de Galicia 2/2006,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G081V01501

Outros comentarios

Esta materia será impartida no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito no 1º cuatrimestre do 2º curso pola profesora Teresa Estévez Abeleira.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito constitucional II				
Materia	Dereito: Dereito constitucional II			
Código	V08G081V01204			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	García Gestoso, María Noemí			
Profesorado	García Gestoso, María Noemí			
Correo-e	ngestoso@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O alumnado deberá alcanzar unha visión comprensiva do conxunto dos dereitos fundamentais e as liberdades recoñecidos na Constitución española, dos procedementos que os garanten e dos medios institucionais e xurídicos para o seu salvagarda así como para a defensa da Constitución en xeral.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE32	CE40 - Coñecer os Dereitos fundamentais recoñecidos na Constitución española así como os sistemas de garantías deses dereitos e as normas aplicables	- saber
CE33	CE41 - Saber interpretar e aplicar as normas que regulan os dereitos fundamentais así como as súas garantías	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer - Saber estar / ser
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos dereitos fundamentais e as liberdades recoñecidas na constitución española, dos procedementos que os garantizan, así como dos medios institucionais e xurídicos para a súa salvagarda

CB2
CB3
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CE32
CE33
CT1
CT4
CT5

Contidos

Tema

Dereitos fundamentais. Orixe e evolución.	Os dereitos e liberdades fundamentais Orixe dos dereitos fundamentais Significado e evolución. Dereitos fundamentais e Estado Constitucional
O sistema de dereitos fundamentais na Constitución española de 1978	Regulación na Constitución Significado e valor Artigo 10 CE Concepto Tipoloxía Contido Límites Interpretación Garantía
O significado do Capítulo 1º do Título I da CE de 1978	Capítulo 1º do Título I da CE Presupostos previos exercicio pleno de dereitos Minoría de idade Espanois e estranxeiros Asilo e extradición
Os dereitos da Sección 1ª do Capítulo 2º do Título I da CE de 1978	Igualdade Dereitos da Sección 1ª do Capítulo 2º do Título I: Importancia Carácter Os distintos dereitos As súas garantías
Os dereitos da Sección 2ª do Capítulo 2º do Título I da CE de 1978	Importancia Carácter Os distintos dereitos As súas garantías
Os principios reitores da política social e económica.	Natureza e significado Tipoloxía Alcance
As garantías das liberdades e dos dereitos fundamentais.	Sistema de garantías Niveles de protección Garantías obxectivas Garantías subxectivas
Xustiza constitucional: Caracteres e significados xerais da xustiza constitucional	Caracteres e significado xeral do control da constitucionalidade
Xurisprudencia constitucional e interpretación da Constitución	Tribunal constitucional e interpretación da Constitución Especial referencia á interpretación constitucional dos Dereitos Fundamentais
Suspensión dos dereitos fundamentais.	Suspensión individual e suspensión xeral. O Estado de excepción. Consideración constitucional e xurídica.
O Tribunal Constitucional (I): composición, competencias e procedementos.	Composición Tribunal Constitucional Competencias Enumeración de procedementos
Tribunal Constitucional(II): Dereitos fundamentais, poderes do Estado e organización territorial	O tribunal Constitucional e a protección dos dereitos fundamentais. Especial referencia recurso de amparo. O Tribunal Constitucional e a división de poderes O Tribunal Constitucional e a organización territorial do Estado Outros aspectos e funcións do Tribunal constitucional

Constitución, Dereito Constitucional e unidade económica. Unión Europea e Dereito Internacional.

Constitución
Dereito Constitucional
DDFF e Convenios Internacionais Dereitos Humanos
O CEDH e o TEDH
O TJUE e a CDFUE
Outros organismos internacionais protectores dereitos humanos

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	13	30	43
Sesión maxistral	34	63	97
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Probas de autoavaliación	2	2	4
Outras	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Lectura e análise de documentos xurídicos ou un feito, problema ou casos prácticos reais coa finalidade de que o alumno complete coñecementos, reflexións sobre o particular e interprete e xere as hipóteses que considere oportunas. O estudante desenvolverá exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Poderanse incluír probas obxectivas de preguntas cortas o tipo test para comprobar estes obxectivos e que os estudantes sepan autoevaluarse, e tamén exposicións e debates por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... xa sexa de maneira individual ou en grupo.
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados de tutorías de despacho).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos/análises de situacións	Avaliarase a resolución de casos relacionados coa materia e as prácticas. Avaliaranse os diversos exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Utilizaranse para medir o grao de coñecemento das materias.	10	CB2 CB3 CE32 CE33 CT4 CT5

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Avaliación do resultado final de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de pregunta/s sobre os contidos da materia.	70	CB5 CG1 CG2 CG3 CE32 CE33 CT1 CT4 CT5
Probas de autoavaliación	Avaliación do resultado de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de probas obxetivas, cortas o tipo test, sobre os contidos da materia autocorrexidas o por os seus compañeiros coa finalidade de ser capaces de desenvolver criterios para a súa avaliación.	10	CB2 CB5 CG1 CG3 CE32 CE33 CT1
Outras	Avaliación do resultado de aprendizaxe mediante o desenvolvemento e resultado de exposicións e debates sobre o contido da materia.	10	CB3 CG1 CG2 CG3 CE32 CE33 CT1 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

AVALIACIÓN. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-2017.

Sempre será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba de desenvolvemento de resposta/s longa/s. **PRIMEIRA CONVOCATORIA:** A avaliación continua supón un 30 % sobre o total da cualificación final e o exame suporá o 70 % restante. O exame consistirá nunha proba de desenvolvemento de pregunta/s sobre o contido da materia. Aqueles alumnos que, por circunstancias excepcionais persoais ou profesionais, non poidan participar de maneira presencial nalguna/s da/s sesión/s é práctica/s no desenvolvemento do curso poderán, a xuízo do profesor, presentar un traballo acorde á/s práctica/s correspondente/s. Aqueles alumnos que non sigan durante o curso o sistema de avaliación continua ou que non o superaron terán dereito a un exame final que implicará o desenvolvemento por escrito de pregunta/s longa/s do programa que suporá o 70% da nota (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10), e a realización dun suposto práctico que suporá o 30% da cualificación restante. **NA SEGUNDA CONVOCATORIA:** a) A os alumnos que, superando a avaliación continua non alcanzasen un cinco no exame de preguntas de desenvolvemento na primeira convocatoria, conservaráselles a nota da avaliación continua e realizaráselles un exame similar ao da primeira convocatoria. b) Os alumnos que non sigan no desenvolvemento do curso a avaliación continua ou que non a superaron, terán dereito a un exame final que constará de dous partes: unha teórica de pregunta/s de desenvolvemento sobre o contido do programa que suporá o 70 % da nota (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10) así como a realización dun suposto práctico que suporá o 30% da cualificación restante. **CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA:** A avaliación farase mediante un exame final que constará de dous partes: unha teórica, de pregunta/s de desenvolvemento sobre o contido do programa que suporá o 70 % da nota (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10), e por outra banda a realización dun suposto práctico que suporá o 30% da cualificación restante. **NOTA:** No caso de superar a avaliación continua pero non aprobar a materia, conservarase para o seguinte curso académico a nota da avaliación continua obtida no ano anterior se se comunica ao profesor o seu desexo de conservarlala.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

López Guerra, L.; Espín, E., y otros, Derecho Constitucional (2 vols), 3ª, Tirant lo Blanch, 2016, Valencia

Rodríguez- Zapata, J., Teoría y Práctica del Derecho Constitucional, 3ª, Tecnos, 2016, Tecnos

Diez-Picazo Giménez, L. Mª., Sistema de Derechos fundamentales, 4ª, Civitas/Thomson Reuters, 2013, Thomson/Aranzadi

Agudo Zamora, M., y otros, Manual de Derecho Constitucional, 7ª, Tecnos, 2016, Tecnos

Bibliografía Complementaria

Balaguer Callejón, F.; Cámara Villar y otros, Manual de Derecho Constitucional (Vol III), 6ª, Tecnos, 2016, Madrid

Pérez Royo, J., Curso de Derecho constitucional, 15ª, Marcial Pons, 2016, Madrid

Castellá Andreu, J. Mª, Derecho Constitucional Básico, 3ª, Huygens, 2016, Barcelona

Bergareche Gros, A. (Dir.), Almudena Bergareche Gros (dir.), Reconstruyendo el Derecho: Materiales para la igualdad, Editorial Universidade de Vigo, 2017., 1ª, Servicio editorial de la Universidad de Vigo, 2017, Vigo

De Vega, P., La reforma constitucional y la problemática del poder constituyente, 1ª, Tecnos, 2000, Madrid

Kelsen, H., ¿Quién debe ser el defensor de la Constitución?, Tecnos, 1995, Madrid

Schmitt, C., La defensa de la Constitución, Tecnos, 1983, Madrid

Ruipérez Alamillo, J., Reforma versus Constitución, 2014, Cuestiones Constitucionales, núm. 31, 2014, pp. 329-382 Universidad Nacional Autónoma de México

Villanueva Turnes, A. (Coord.), Derechos Fundamentales: Aspectos básicos y actuales, 1ª. edición, Andavira, 2017, Santiago

González Ares, J.A., Leyes constitucionales españolas (1808-1978), 3ª. edición, Andavira, 2015, Santiago

Revista española de Derecho Constitucional, Revista española de Derecho Constitucional, CEPC, Madrid

Teoría y Realidad Constitucional, Teoría y Realidad Constitucional, UNED, Madrid

Portero Molina, J.A., Constitución y jurisprudencia constitucional, Tirant lo Blanch, Valencia

Base de datos Aranzadi-derecho, Aranzadi,

Base de datos Tirant on line, Tirant on line,

Código, Normas Políticas, edición actualizada 2017, Tecnos, 2017, Madrid

Edición preparada Carreras Serra, F. y Gavara de Cara, J.C., Leyes políticas, 19ª, Thomson Reuters Aranzadi, 2014, Navarra

Código, Leyes políticas del Estado, última, Civitas, Pamplona

www.congreso.es, www.congreso.es,

www.tribunalconstitucional.es, www.tribunalconstitucional.es,

www.senado.es, [www.boe.es](http://www.senado.es,</p>
<p><a href=), [www.cepc.es](http://www.boe.es,</p>
<p><a href=), [www.derechoshumanos.net/tribunales/TribunalEuropeoDerechosHumanos-TEDH.htm](http://www.cepc.es,</p>
<p>Tribunal europeo de derechos humanos, <a href=),

Tribunal de Justicia de la Unión Europea, https://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/es/,

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Dereito da Unión Europea/V08G081V01304

Constitución económica/V08G081V01946

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Outros comentarios

Esta materia no PCEO en Administración e Dirección de empresas - Grao en Dereito impártese no primeiro cuadrimestre do segundo Curso e a Profesora responsable da materia será Almudena Bergareche Gros.(almuberga@uvigo.es). Impartirana os profesores Almudena Bergareche Gros e Mª José Gregores Villaverde.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Historia do dereito				
Materia	Historia: Historia do dereito			
Código	V08G081V01205			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Martínez Táboas, María Teresa			
Profesorado	Martínez Táboas, María Teresa			
Correo-e	teresam@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia, de formación básica, permitirá ao alumno entender a evolución do noso ordenamento xurídico, así como obter unha mellor comprensión da realidade xurídica actual. Esta materia ten como obxectivo o estudo da evolución do Dereito español a través das distintas etapas histórico-xurídicas, desde o Dereito prerromano ata o Constitucionalismo e a Codificación.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CE24	CE30 - Coñecer a historia do Dereito español no seu conxunto, a través das distintas etapas históricas, especialmente as Fontes e as institucións político-administrativas de cada época e comprender a evolución do noso Dereito até a actualidade	- saber
CE25	CE31 - Ser capaz de manexar, dominar e interpretar as principais fontes do Dereito histórico español.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
O obxectivo desta materia é lograr que o alumno /a obteña un coñecemento da Historia do Dereito español e das institucións político-administrativas desde a antigüidade ata o Dereito actual.	CG1 CG2 CT1 CT3 CT4
- Coñecer a historia do Dereito español no seu conxunto, a través das distintas etapas históricas, especialmente as Fontes e as institucións político-administrativas de cada época e comprender a evolución do noso Dereito ata a actualidade.	CE24 CE25
- Ser capaz de manexar, dominar e interpretar as principais fontes do Dereito histórico español.	

Contidos	
Tema	
Tema 1. INTRODUCCIÓN. CUESTIÓN PRELIMINARES	Concepto e obxecto da Historia da Dereito Historiografía Xurídica Española. Escola Histórica do Dereito.
Tema 2. O DEREITO PRERROMANO	Os pobos da península antes da romanización: distribución xeográfica e forma de vida. Características do Dereito prerromano. Os vínculos de submisión persoal: Clientela e Devotio Ibérica. Sistemas de organización social, a estrutura matriarcal e patriarcal. Colonias fenicias gregas e cartaginesas

Tema 3. O DEREITO NA HISPANIA ROMANA	Proceso de conquista e dominación. Latinidad cidadanía. Concesións particulares e colectivas de cidadanía e latinidad. Ordenación provincial e municipal en Hispania. As Leis de Colonias e Municipios.
Tema 4. O DEREITO NA ESPAÑA *VISIGODA.	Os novos habitantes da península e a poboación hispanorromana. Fusión étnica e integración social e relixiosa. Aspectos económicos e fontes de riqueza. Exame particular das Fontes legais visigodas, séculos V ao VII. A Administración Central visigoda: Oficio Palatino e Aula Rexia. Asembleas políticas e eclesiásticas: O Senado visigodo e os Concilios de Toledo
Tema 5. DEREITO MUSULMÁN	A constitución do Ao-Andalus. Fontes do Dereito musulmán. Administración Central. Administración Territorial e local. Organización xudicial.
Tema 6. DEREITO ALTO MEDIEVAL	Reconquista e repoboación. Réxime señorial. Dispersión normativa. Fontes do Dereito na España altomedieval.
Tema 7. DEREITO BAIXO MEDIEVAL E INTEGRACIÓN NORMATIVA (I)	Formación do "Ius Commune". Dereito romano justiniano, canónico e feudal. A nova orde xurídica: a Escola de Bolonia e Os Glosadores. A difusión do Dereito Común.
Tema 8. FORMACIÓN DOS SISTEMAS NORMATIVOS BAIXO MEDIEVAIS DOS DISTINTOS REINOS HISPÁNICOS (*II)	Unificación Xurídica baixo a obra legislativa de Alfonso X, o Sabio. Fontes. O Ordenamento de Alcalá. Economía e Comercio na Baixa Idade Media.
Tema 9. AS CORTES MEDIEVAIS.	Orixe das Cortes. Transformación dunha curia en órgano parlamentario. A fórmula Quod omnes tangit. Natureza e Competencias das Cortes. Constitución e funcionamento das Cortes. A Deputación de Cortes.
Tema 10. A MONARQUÍA NA IDADE MODERNA	Tendencia á unificación xurídica. Decretos de Nova Planta Reformismo Borbónico.
Tema 11. O PROCESO RECOPIADOR DA IDADE MODERNA	Recopilacións castelás: O Ordenamento de Montalvo. A Nova Recopilación. A Novísima Recopilación.
Tema 12. O CONSTITUCIONALISMO E A CODIFICACIÓN EN ESPAÑA.	Constitucionalismo e Codificación. As Constitucións españolas. A Codificación do Dereito Penal. A Codificación do Dereito Mercantil. A Codificación do Dereito Civil. As Leis de Axuízamento Civil e Criminal.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	13	18	31
Sesión maxistral	36	36	72
Estudo de casos/análise de situacións	1	9	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	31	33
Traballos e proxectos	1	3	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Titorial), xa que esta fai referencia á necesidade de asignar a cada alumno un titor desde o primeiro curso da carreira ata que finaliza os estudos universitarios, co obxectivo de ofrecer un soporte permanente e formal naqueles momentos nos que deba tomar decisións.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Titorial), xa que esta fai referencia á necesidade de asignar a cada alumno un titor desde o primeiro curso da carreira ata que finaliza os estudos universitarios, co obxectivo de ofrecer un soporte permanente e formal naqueles momentos nos que deba tomar decisións.
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Titorial)

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos/análise de situacións	Probas nas que se presentan situacións ou problemáticas xa dadas ou que poden darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións da situación etc	20	CE25 CT1 CT3 CT4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que posúe sobre a materia. A resposta debe ser extensa. A proba realízase ao final do cuadrimestre, na data aprobada pola Xunta de Facultade do Centro. Para aprobar, é necesario obter nesta, a nota mínima dun 3,5 sobre 7. Unha vez obtida poderanse acumular a ela, as restantes cualificacións das demais metodoloxías.	70	CG1 CG2 CE24
Traballos e proxectos	Nesta proba solicítase a realización dun Traballo en equipo, e a súa exposición pública, dun tema concreto asignado polo profesor, (así como a previa entrega do mesmo por escrito). Avaliarase o contido e a exposición oral ante o resto dos compañeiros.	10	CE25 CT3 CT4

Outros comentarios e avaliación de Xullo

As cualificacións obtidas no estudo de casos/análises de situacións e nos traballos e proxectos manteranse soamente nas probas da avaliación de xuño/xullo do mesmo curso académico.

Os alumnos que non fixesen ningunha das devanditas probas (estudo de casos e/ou traballos e proxectos) durante o curso, por non asistir nunca e non seguir coa avaliación continua terán as seguintes opcións.

- A) Nas probas de avaliación de maio xuño/ xullo, poderán realizar xunto co exame de resposta extensa, un estudo de casos, para poder optar ao 90% da nota total.

-B) Poderán suplir a realización da proba correspondente a traballos e proxectos, respondendo oralmente durante un tempo máximo de 20 minutos ás preguntas formuladas polo profesor sobre a materia obxecto dos traballos solicitados na avaliación continua. Desta maneira, poderán optar ao 100% da cualificación final. Esta opción realízase a continuación do exame final e proba A.

Os alumnos que elixan a convocatoria fin de carreira serán avaliados polo mesmo sistema de cualificación anterior, e aínda que non se lles conserva a nota de avaliación continua, por ser unha convocatoria de seguintes anos académicos, terán a oportunidade de poder realizar xunto ao exame final, a opción A) e/ou *B) antes mencionadas para obter o 100% da cualificación.

O exame desta materia, realizarase na data, hora e lugar aprobados na Xunta de Facultade ás que se dará publicidade mediante a súa publicación na páxina web do Centro, na guía docente e cronograma que se facilitarán a través de Faitic.

As cualificacións obtidas no estudo de casos/análises de situacións e nos traballos e proxectos manteranse soamente nas probas da avaliación de xuño/xullo do mesmo curso académico.

Os alumnos Erasmus alleos que cursen esta materia serán avaliados mediante un exame test, (70% da cualificación), as prácticas (20%), e o traballo (10%).

Así mesmo, os alumnos con necesidades especiais poderán ter unha avaliación específica, de conformidade co disposto na normativa e Protocolo de Discapacidade da UVigo.

Esta guía é de aplicación noGrao Ade-Dereito o ser a mesma profesora a encargada de impartir a materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Escudero López, J. A, Curso de Historia del Derecho. Fuentes e instituciones político- administrativas,, 4ª, 2012, Madrid

Tomás y Valiente, F, Manual de Historia del Derecho español, 4ª, 2009, Madrid

Santos Coronas, Manual de Historia del Derecho, 1999, Valencia

Alvarado Planas, J, y otros, Lecciones de Historia del Derecho y de las Instituciones, 1ª, 2002, Madrid

Pérez- Prendes Muñoz-Arraco, J. M., Historia del Derecho Español, 1999, Madrid

García-Gallo, A., Manual de Historia del Derecho Español, 1987, Madrid

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Ista materia no ADE Derecho e Grao en Dereito impartese no Primeiro curso, segundo cuatrimestre pola Profa. Teresa Martínez Táboas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito civil I. Obrigas e contratos				
Materia	Dereito civil I. Obrigas e contratos			
Código	V08G081V01301			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Mariño de Andrés, Ángel Manuel			
Profesorado	Álvarez Pérez, Zoraida Mariño de Andrés, Ángel Manuel			
Correo-e	ammarino@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia obligatoria do primeiro cuadrimestre do segundo curso que trata os elementos esenciais do Dereito Civil patrimonial, a saber, a obrigación e os contratos. Dedícase unha especial atención á responsabilidade civil tanto contractual como extracontractual			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer - Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE39	CE47 - Coñecer as normas civís relativas ao dereito de Obrigacións, á Teoría Xeral da Contratación e aos Contratos en particular, con referencia á responsabilidade civil contractual e extracontractual	- saber
CE40	CE48 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito civil, abordando a súa solución mediante a procura, interpretación e aplicación da normativa civil aplicable ao suposto concreto	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer
CT2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Trata os elementos esenciais do Dereito Civil patrimonial, a saber, a obriga e os contratos. Dedicase una especial atención á responsabilidade civil tanto contractual coma extracontractual.	CB2 CB3 CB4 CG1 CE39 CE40 CT1
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	CT3 CT4 CT5
Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	
Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	
- Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	
- Coñecer as normas civís relativas ao dereito de Obrigacións, á Teoría Xeral da Contratación e aos Contratos en particular, con referencia á responsabilidade civil contractual e extracontractual	
- Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito civil, abordando a súa solución mediante a procura, interpretación e aplicación da normativa civil aplicable ao suposto concreto	
Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	
Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	
Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	
Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	
Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	CG4
Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	CT2

Contidos

Tema	
Tema I. Dereito Civil Patrimonial. A obrigación. Fontes.	1. Dereito Civil Patrimonial. 2. O dereito de obrigacións. Noción de obrigacións. 3. As obrigacións naturais. 4. Fonte das obrigacións. O artigo 1089 do Código civil. 5. Consideración sobre as distintas fontes das obrigacións.
Tema II. Estructura da relación obligatoria. A clasificación das obrigacións.	1. A estrutura xeral da relación obligatoria. 1.1. Os suxeitos da obrigación. 1.2. A prestación. 2. O dereito e crédito: diferenciación dos dereitos reais. 3. Clasificación das obrigacións. 3.1. Obrigacións persoais e non persoais. 3.2. Obrigacións mancomunadas e solidarias. 3.3. Obrigacións positivas e negativas. 3.4. Obrigacións transitorias e duraderas. 3.5. Obrigacións principais e accesorias. 3.6. Obrigacións de cuota líquida e ilíquida. 3.7. Obrigacións divisibles e indivisibles. 3.8. Obrigacións xenéricas e específicas. 3.9. Obrigacións simples e complexas.
Tema III. A modificación das obrigacións. A extinción das obrigacións: o art. 1156 Código do civil.	1. Diferentes tipos de modificacións. 2. Os cambios do acreedor. 3. Os cambios do deudor. 4. O art. 1156 do Código civil e as causas da extinción das obrigacións. 5. O cumprimento ou o pago en xeral. 6. A perda da cosa ou a imposibilidade sobrevenida da prestación. 7. A condonación ou remisión da debeda. 8. A confusión. 9. A compensación. 10. A novación.

Tema IV. O incumprimento das obrigacións: causas e efectos. A protección do crédito.	1. Os supostos do incumprimento. 2. A responsabilidade do deudor. 3. O caso fortuito e a forza maior como causas de exoneración para o deudor. 4. A responsabilidade do deudor por incumprimento a él imputable. 5. A reacción do acreedor e a execución forzosa. 6. A indemnización de danos e perxuícios. 7. O artigo 1911 do Código civil: a responsabilidade patrimonial universal e seus caracteres. 8. Nacións básicas sobre as accións subrogatorias, directa e pauliana. 9. A acción subrogatoria ou indirecta. 10. A acción directa. 11. A acción pauliana ou revocatoria.
Tema V. O contrato: concepto e requisitos. A formación do contrato.	1. O concepto de contrato. 2. Clasificación dos contratos. 2.1. Contratos consensuais, reais e formales. 2.2. Contratos gratuitos e contratos onerosos. 2.3. Contratos típicos e atípicos. 2.4. Contratos instantáneos, duraderos e de execución periódica. 2.5. Contratos bilaterales e unilaterales. 3. Os elementos do contrato. 3.1. Elementos esenciais. 3.2. Elementos accidentais. 4. A libre formación do consentimento e os vicios da vontade. 4.1. O error. 4.2. A violencia. 4.3. A intimidación. 4.4. O dolo. 5. A forma do contrato. O principio de liberdade de forma.
Tema VI. O precontrato. As condicións xerais da contratación. A interpretación e integración do contrato.	1. O precontrato ou promesa de contrato. 2. O contrato de opción. 3. As condicións xerais da contratación e os contratos de adhesión. 3.1. Nación de condicións xerais da contratación. 3.2. A eficacia obligatoria dos contratos de adhesión. 3.3. As condicións xerais da contratación en Dereito español. 4. A interpretación do contrato. 4.1. Os criterios interpretativos de carácter subxetivo. 4.2. Os criterios interpretativos de carácter obxetivo. 4.3. O art. 1289 do Código civil 5. A integración do contrato.
Tema VII. A eficacia e ineficacia do contrato.	1. Os efectos do contrato. 2. Premisa sobre a ineficacia do contrato. 3. A nulidade do contrato. 3.1. Causas de nulidade. 3.2. A acción de nulidade. 3.3. Consecuencias da nulidade. 3.4. A nulidade parcial do contrato. 4. A anulabilidade do contrato. 4.1. Causas de anulabilidade. 4.2. A acción de anulabilidade. 4.3. Efectos da anulabilidade. 5. A pervivencia dos contratos inválidos. 6. O mutuo disenso. 7. O desistimento unilateral. 8. A resolución do contrato por incumprimento. 9. A rescisión do contrato. 10. A revocación do contrato.

Tema VIII. A donación. A compraventa.

- I. O contrato de donación.
 - 1. Concepto de donación.
 - 2. Modalidades da donación.
 - 3. Presupostos e elementos da donación.
 - 4. A revocación das donacións.
 - 5. Reducción das donacións inoficiosas.

- II. O contrato de compraventa.
 - 1. A compraventa: ideas xerais.
 - 2. O obxecto da compraventa.
 - 3. Dereitos e obrigacións do vendedor.
 - 4. Dereitos e obrigacións do comprador.
 - 5. A dobre venta.
 - 6. Os riesgos na compraventa; o art. 1452 do Código civil.

Tema IX. O contrato de arrendamento urbano. O contrato de arrendamento rústico. O contrato de obra e servizos.

- I. O contrato de arrendamento urbano.
 - 1. O contrato de arrendamento urbano: consideracións xerais.
 - 2. O arrendamento de vivienda. Modificacións lexislativas.
 - 3. Os restantes arrendamentos urbanos.

- II. El contrato de arrendamento rústico. 1. Os arrendamentos rústicos: nocións xerais e lexislación aplicable.
 - 2. Réxime xurídico básico dos arrendamentos rústicos.
 - 3. A aparcería agraria.

- III. O contrato de obra.
 - 1. O contrato de obra: concepto e caracteres.
 - 2. O obxeito do contrato de obra.
 - 3. Posición do contratista.
 - 4. Posición do comitente.
 - 5. A responsabilidade por ruina: o art. 1591 do Código civil.
 - 6. As responsabilidades na construción na Ley Ordenación Edificación.

Tema X: O contrato de mandato. O contrato de sociedade. O contrato de préstamo.

- I. O contrato de mandato.
 - 1. Concepto.
 - 2. Clases de mandato.
 - 3. Réxime básico do contrato de mandato.

- II. O contrato de sociedade.
 - 1. Concepto e notas esenciais do contrato de sociedade.
 - 2. A personalidade xurídica das sociedades civís.
 - 3. Clases de sociedades.
 - 4. Contido do contrato de sociedade.
 - 5. Disolución e liquidación da sociedade.

- III. O contrato de préstamo.
 - 1. O préstamo de uso.
 - 2. O mutuo o simple préstamo.

Tema XI: O contrato de depósito. O contrato de fianza.

- I. O contrato de depósito.
 - 1. Concepto.
 - 2. Clases de depósito.
 - 3. Contido do contrato de depósito.
 - 4. Extinción do contrato de depósito.
 - 5. O depósito irregular.

- II. o contrato de fianza.
 - 1. Concepto.
 - 2. Clases de fianza.
 - 3. As relacións entre deudor e fiador.
 - 4. As relacións dos cofiadores entre sí.
 - 5. Extinción do contrato de fianza.

Tema XII: A transacción. O convenio arbitral. Os contratos aleatorios.

- I. O contrato de transacción.
 1. Concepto de transacción.
 2. Os efectos da transacción.
 - 3- A transacción xudicial.
- II. O convenio arbitral.
 1. O convenio arbitral: concepto e tipos.
 2. Obxeito do arbitraje.
 3. Os árbitros.
 4. Efectos do arbitraje: o laudo.
- III. Os contratos aleatorios.
 1. A categoría xeral dos contratos aleatorios.
 2. O xogo e a aposta.
 3. O contrato de renta vitalicia.
 - 3.1. Suxeitos.
 - 3.2. Contido do contrato de renta vitalicia.
 4. O contrato de alimentos o vitalicio.
 - 4.1. A Ley 41/2003, de 18 de novembro.
 - 4.2. Contido básico do contrato de alimentos.

Tema XIII: Os cuasicontratos.
A responsabilidade extracontractual.

- I. Os cuasicontratos.
 1. Concepto.
 2. Clases de cuasicontratos:
 - 2.1. A xestión de negocios alleos.
 - 2.2. O cobro e o pago do indebido.
 - 2.3. O enriquecemento inxusto.
- II. A responsabilidade extracontractual.
 1. Os actos ilícitos como fonte das obrigacións.
 2. A responsabilidade subxetiva ou culposa por feitos propios.
 3. A responsabilidade por feito allego: carácter subxetivo da responsabilidade indirecta.
 4. O art. 1903 do Código civil: supostos de responsabilidade por feito allego.
 5. Evolución no orden lexislativo: "da responsabilidade por culpa á responsabilidade por riesgo".
 6. Supostos de responsabilidade obxetiva no Código civil.
 7. Principais supostos de responsabilidade obxetiva no dereito español.
 8. A reparación do dano: específica e pecuniaria.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	16.5	16	32.5
Sesión maxistral	33	36	69
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	33	34
Estudo de casos/análise de situacións	1	9.5	10.5
Traballos e proxectos	1	3	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Análises dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Sesión maxistral	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente no aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Tutorial).
Estudo de casos/análises de situacións	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente no aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Tutorial).

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para a avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	70	CB2 CB4 CG1 CE40 CT1
Estudo de casos/análise de situacións	Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	20	CB3 CG4 CE39 CE40 CT1 CT3 CT4 CT5
Traballos e proxectos	Resumos e/ou cronogramas e/ou exposicións e debates grupais.	10	CB3 CE40 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Entenderase que o alumnado na avaliación continua deberá obter para poder compensar unha parte que outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos, sen que ningunha das preguntas teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, sendo polo menos una das preguntas longas composta por dúas opcións das cales se escolle unha. O alumnado que non se acolla á avaliación continua por deixala, por non poder asistir ou por calquera outro motivo, deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementada nun respecto daqueles que optasen pola avaliación continuada cun valor do 70% da cualificación e, ademais, uns casos cun valor do 30% da cualificación non realizando nin traballos nin proxectos. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos (sen que ningunha pregunta teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, contando polo menos unha pregunta con dúas opcións da que se responderá unha). No mesmo curso gardaranse as notas da avaliación continua do primeiro período para o segundo. O alumnado utilizará as ultimas edicións da bibliografía recomendada, que ten carácter auxiliar das explicacións. O sistema de avaliación en segundo período, será igual que no primeiro período, segun sígase a avaliación continua como para aqueles que non a sigan, podendo conseguir ambos o 100% da cualificación.

Convocatoria Fin de Carreira: O alumno deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementada nun respecto daqueles que optasen pola avaliación continuada

cun valor do 70% da cualificación (sen que ningunha pregunta teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, (contando polo menos unha pregunta con dúas opcións da que se responderá unha) e, ademais, uns casos cun valor do 30% da cualificación, e dicir cos mesmos porcentaxes indicadas para o primeiro período para o alumnado da avaliación continua. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos. Alumnado con necesidades especiais: realizarase a adaptación curricular que veña dada por tales necesidades de acordo co suxerido polo coordinador de discapacidade por aplicación do correspondente protocolo. As datas e horarios das probas publícanse na web da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo no calendario de probas de avaliación aprobadas pola Xunta da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Lasarte Álvarez, Principios de Derecho civil. Tomo II y III, Marcial Pons, última edición,

Bercovitz Rodríguez-Cano y otros, Manual de Derecho civil. Obligaciones y Contratos, 2 Vols., Bercal, última edición,

O´Callaghan Muñoz, Compendio de Derecho civil. Tomo I, Editorial Universitaria Ramón Areces, última edición,

Lacruz Berdejo, Elementos de Derecho Civil. Tomo II, Dykinson, última edición,

Díez-Picazo y Gullón, Instituciones de Derecho civil. Vol. 1, Tecnos, última edición,

Albaladejo García, Derecho de Obligaciones. Tomo II., Edisofer, última edición,

Bibliografía Complementaria

VVAA, Código civil, última edición

VVAA, Ley de Derecho Civil de Galicia, última edición

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

Outros comentarios

Todo alumno deberá dispor, desde a segunda semana de docencia, dunha edición do Código Civil actualizada ao comenzo do curso.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 2º cuatrimestre do 2º curso e o profesorado responsable está integrado polos Profesores Angel Manuel Mariño de Andrés e Zoraida Álvarez

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito penal I				
Materia	Dereito penal I			
Código	V08G081V01302			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Vicente Remesal, Javier de			
Profesorado	Torres Cadavid, Natalia Vázquez Iglesias, María Dolores Vicente Remesal, Javier de			
Correo-e	jremesal@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia analízanse fundamentalmente todos os elementos da teoría do delito, máis as consecuencias xurídicas.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
CE51 - Coñecer o concepto de Dereito penal, os criterios de aplicación temporal e espacial das normas penais, a Teoría Xeral do delito e as consecuencias xurídicas do delito.	CB2 CB3 CB5 CG1 CG3 CG4 CT1 CT5
CE52 - Saber interpretar e aplicar as normas de Dereito penal prestando especial atención ao seu desenvolvemento pola doutrina penal española e comparada.	CB2 CB3 CB5 CG1 CG3 CG4 CT1 CT5

CE54 - Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de achegar solucións xuridicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando adecuadamente as fontes, os principios e valores constitucionais, e a argumentación xurídica.

CB2
CB3
CG1
CG3
CG4
CT1
CT5

Contidos

Tema

INTRODUCCIÓN:	Lección 1. Dereito Penal. Denominación. Dereito penal obxectivo. Concepto formal de Dereito Penal. Concepto material de Dereito Penal. Autonomía ou accesoriedade do Dereito penal. Parte xeral e parte especial do Dereito penal Lección 2. O ius puniendi ou potestade punitiva (o denominado Dereito penal subjetivo) Lección 3. Ciencia xurídico penal, ciencias penais e relacións do Dereito penal con outras ramas do Dereito Lección 4. Evolución da ciencia penal e do Dereito penal. Lección 5. Fontes do Dereito penal. O principio de legalidad penal. A lei penal. Outras fontes do Dereito penal. Lección 6. Interpretación da lei penal. Lección 7. Ámbito temporal da lei penal Lección 8. Ámbito espacial da lei penal
O DELITO	Lección 9. Concepto de delito. A estrutura do concepto de delito: a súa evolución. Concepto legal de delito no Dereito español. Lección 10. A acción ou conduta como fundamento do delito Lección 11. Ausencia de acción: causas e supostos. As ?actuacións? das persoas xurídicas.
O DELITO COMISIVO	Lección 12. O tipo de inxusto. Clases de delitos (tipos). Lección 13. A antijuridicidad. O ben xurídico. Lección 14. Parte obxectiva do tipo de inxusto. Elementos obxectivos do tipo. Tipos abertos e elementos especiais de antijuridicidad. Elementos esenciais e accidentais do tipo. Lección 15. Parte obxectiva do tipo en delitos de resultado: causalidad e imputación obxectiva. Lección 16. Parte subjetiva do tipo. Introducción. Elementos subjetivos (específicos) do tipo ou do inxusto. O dolo. Lección 17. Exclusión do dolo: o erro de tipo. Erro de prohibición. Erro directo e inverso (de tipo ou de prohibición). Erro sobre causas de xustificación. Erro sobre causas de atipicidad penal. Erro sobre os tipos abertos. Lección 18. A imprudencia. O delito imprudente. Lección 19. Principio de responsabilidade subjetiva e combinacións de dolo e imprudencia (ou dolo e dolo). Lección 20. Parte negativa do tipo: causas de atipicidad. Lección 21. Parte negativa do tipo: causas de xustificación. Lección 22. Lexítima defensa. Lección 23. Estado de necesidade e estado de necesidade defensivo. Lección 24. Caso fortuito. Risco permitido. Inexigibilidade xurídica xeral. Lección 25. O cumprimento dun deber e o exercicio lexítimo dun dereito, oficio ou cargo. A cuestión da obediencia debida. O consentimento. Lección 26. A culpabilidade. A imputabilidade. A lei de responsabilidade penal do menor de idade. A ?actio libera in causa?. Lección 27. A conciencia da antijuridicidad. O erro de prohibición (remisión). O erro sobre as causas de inculpabilidade. A inexigibilidade subjetiva. O medo insuperable. Distintas clases de emocións, afectos ou estados persoais e o seu relevancia. O conflito de conciencia e o delincente por convicción. Lección 28. A punibilidade. As condicións obxectivas de punibilidade. As condicións de procedibilidade. As escusas absolutorias.
O DELITO OMISIVO	Lección 29. A omisión. Clases: tipos de omisión pura e tipos de comisión por omisión. O tipo de omisión pura. O tipo de comisión por omisión. Peculiaridades dos delitos omisivos.

FORMAS DE APARICIÓN DEL DELITO

Lección 30. As etapas na realización do delito.

Lección 31. A codelincuencia: a autoría. Conceptos de autor. Distinción entre autoría e participación no sistema da autoría restrictiva: consecuencias e criterios. As formas da autoría. A regulación da autoría no Código penal.

Lección 32. A codelincuencia: a participación. As formas de participación no Código penal.

Lección 33. Unidade e pluralidade de delitos. O concurso de leis: regras. O concurso de delitos. Delito permanente e delito de hábito. Delito continuado.

CIRCUNSTANCIAS MODIFICATIVAS GENÉRICAS

Lección 34. Circunstancias genéricas. Teoría del delito o de la determinación de la pena. Diversos sistemas legislativos. Clasificación sistemática.

Lección 35. Circunstancias atenuantes. Las eximentes incompletas

AS CONSECUENCIAS XURÍDICAS DO DELITO

Lección 36. O sistema de sancións no Dereito penal español. A pena privativa de liberdade. Formas substitutivas da execución das penas privativas de liberdade.

Lección 38. Penas privativas de dereitos. A pena de multa. Disposicións comúns sobre as penas, as súas clases e efectos.

Lección 39. Aplicación e determinación das penas.

Lección 40. As medidas de seguridade. As consecuencias accesorias.

Lección 41. Extinción da responsabilidade criminal.

Lección 42. A responsabilidade civil derivada de delitos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	21	46	67
Sesión maxistral	53	100	153
Probas de tipo test	2.5	0	2.5
Outras	2.5	0	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan casos prácticos e problema ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe encontrar as solucións axeitadas. Serve de complemento á lección maxistral.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto do estudio.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Atención personalizada en relación coa docencia impartida en sesión maxistral
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atención personalizada en relación coa resolución de problemas e/ou exercicios

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Probas de tipo test	SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA: RESOLUCIÓN DE PROBAS OBXECTIVAS PARCIAIS (?PROBAS DE TIPO TEST?) O sistema de avaliación continua consistirá en tres exames escritos: os dous primeiros, de resolución de probas obxectivas parciais (?probas de tipo test?, aos que se refire este apartado da Guía), e o terceiro, de resolución de probas obxectivas finais (referido no seguinte apartado da Guía, ?Outras?). Os exames correspondentes á resolución de probas obxectivas parciais, ?probas tipo test?: - celebraranse ao longo do curso, en horario de clase magistral - cada exame comprenderá a parte do temario que respectivamente indíquese ao comezo do cuatrimestre no cronograma da materia - consistirán en probas tipo test, para cuxa cualificación, de 0 a 10 puntos cada unha delas, as respostas correctas suman o mesmo que restan as incorrectas, non puntuando as deixadas en branco -ambos exames ponderaranse ao 50% para a cualificación final, correspondendo o outro 50% á resolución de probas obxectivas finais (que se describe no apartado ?Outras?). Para superar a materia polo sistema de avaliación continua é necesario que a nota resultante dos tres exames, de acordo coa ponderación indicada, sexa igual ou superior a 5 puntos. Quen acudan á primeira proba parcial, manifestando así o seu interese por acollerse a este sistema de avaliación continua, serán avaliados nesta oportunidade de acordo cos criterios previamente establecidos e non terán dereito a ser avaliados mediante un exame final que constitúa o 100% da cualificación da materia. Polo tanto, realizada a primeira proba parcial, non é posible renunciar ao sistema de avaliación continua. Si realizada a primeira proba parcial, a alumna ou alumno non se presentase á seguinte ou seguintes, a cualificación destas será de 0 puntos.	50	CB2 CB3 CB5 CG1 CG3 CG4 CT1 CT5
Outras	SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA: RESOLUCIÓN DE PROBAS OBXECTIVAS FINAIS (?OUTRAS?) O sistema de avaliación continua consistirá en tres exames escritos: os dous primeiros, de resolución de probas obxectivas parciais (?probas de tipo test?, aos que se refire o apartado anterior da Guía), e o terceiro, de resolución de probas obxectivas finais, ?outras? (referidas neste)/neste). Devandito exame correspondente á resolución de probas obxectivas finais, ?outras?: - celebrárase na data oficial de exame final da convocatoria ordinaria: primeira oportunidade, segundo o calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-2017 - consistirá na resolución dun ou varios casos prácticos e cualificarase de 0 a 10 puntos -os problemas que susciten os casos prácticos poden afectar a cuestións comprendidas na totalidade do temario -ponderarase ao 50% para a cualificación final, correspondendo o outro 50% aos dous exames antedichos de resolución de probas obxectivas parciais (?probas de tipo test?). Para superar a materia polo sistema de avaliación continua é necesario que a nota resultante dos tres exames, de acordo coa ponderación indicada, sexa igual ou superior a 5 puntos. Quen acudan á primeira proba parcial, manifestando así o seu interese por acollerse a este sistema de avaliación continua, serán avaliados nesta oportunidade de acordo cos criterios previamente establecidos e non terán dereito a ser avaliados mediante un exame final que constitúa o 100% da cualificación da materia. Polo tanto, realizada a primeira proba parcial, non é posible renunciar ao sistema de avaliación continua. Si realizada a primeira proba parcial, a alumna ou alumno non se presentase á seguinte ou seguintes, a cualificación destas será de 0 puntos.	50	CB2 CB3 CB5 CG1 CG3 CG4 CT1 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

SISTEMA DE EXAME FINAL: CONVOCATORIA ORDINARIA PRIMEIRA OPORTUNIDADE

Para quen non opten polo sistema de avaliación continua, a avaliación da materia consistirá nun único exame final, escrito, na data fixada no calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-2017. Devandito exame, que comprenderá a totalidade do temario e constitúe o 100% da cualificación da materia, constará de dous partes, unha teórica e outra práctica, que se cualificarán de 0 a 5 puntos cada unha delas. A parte teórica consistirá en probas tipo test, para cuxa cualificación as respostas correctas suman o mesmo que restan as incorrectas, non puntuando as deixadas en branco. A parte práctica consistirá na resolución dun ou varios casos prácticos. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da cualificación de ambas partes.

SISTEMA DE EXAME FINAL: CONVOCATORIA ORDINARIA SEGUNDA OPORTUNIDADE

A avaliación da materia consistirá nun único exame final, escrito, na data fixada no calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-2017. Devandito exame, que comprenderá a totalidade do temario e constitúe o 100% da cualificación da materia, constará de dous partes, unha teórica e outra práctica, que se cualificarán de 0 a 5 puntos cada unha delas. A

parte teórica consistirá en probas tipo test, para cuxa cualificación as respostas correctas suman o mesmo que restan as incorrectas, non puntuando as deixadas en branco. A parte práctica consistirá na resolución dun ou varios casos prácticos. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da cualificación de ambas partes.

CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA

A avaliación da materia consistirá nun único exame final, escrito, na data fixada no calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-2017. Devandito exame, que comprenderá a totalidade do temario e constitúe o 100% da cualificación da materia, constará de dous partes, unha teórica e outra práctica, que se cualificarán de 0 a 5 puntos cada unha delas. A parte teórica consistirá en probas tipo test, para cuxa cualificación as respostas correctas suman o mesmo que restan as incorrectas, non

puntuando as deixadas en branco. A parte práctica consistirá na resolución dun ou varios casos prácticos. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da cualificación de ambas partes.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Luzón Peña, Diego-Manuel, Lecciones de Derecho penal. Parte general, 3, Tirant lo Blanch, 2016,

Mir Puig, Santiago, Derecho Penal, Parte General, 10, Reppertor, 2016,

Muñoz Conde, Francisco/García Arán, Mercedes, Derecho Penal, Parte General, 20, Tirant lo Blanch, 2015,

Roxin, Claus, Derecho Penal, Parte General, t. II: Especiales formas de aparición del delito, trad. de la 1.ª ed. alemana y notas por D.-M. Luzón Peña, J. M. Paredes Castañón, M. Díaz y García Conlledo y J. de Vice, Civitas-Thomson Reuters, 2014,

Roxin, Claus, Derecho Penal, Parte General, t. II: Especiales formas de aparición del delito, trad. de la 1.ª ed. alemana y notas por D.-M. Luzón Peña, J. M. Paredes Castañón, M. Díaz y García Conlledo y J. de Vice, Civitas-Thomson Reuters, 2014,

Bibliografía Complementaria

DEMETRIO CRESPO, E, Prevención general e individualización judicial de la pena, 1, 2016,

LUZON CUESTA, J. Mª., Compendio de Derecho Penal. Parte General. (Adaptado al programa de la oposición a ingreso en las carreras judicial y fiscal (BOE 23 de diciembre 2015).), 23, 2016,

MAQUEDA ABREU, M./LAURENZO COPELLO, P, El Derecho penal en casos. Parte General. Teoría y práctica, 5, Tirant lo Blanch, 2017,

González Cussac, José Luis / Orts Berenguer, Enrique, Compendio de Derecho penal. Parte general, 5, Tirant lo Blanch, 2015,

González Cussac, José Luis / Orts Berenguer, Enrique, Compendio de Derecho penal. Parte general, 5, Tirant lo Blanch, 2015,

Berdugo Gómez de la Torre, Ignacio/Arroyo Zapatero, Luis/ Ferré Olivé, Juan Carlos/ García Rivas, Ni, Curso de Derecho Penal. Parte General, 2, Experiencia, 2010,

Bustos Ramírez, Juan J./Hormazábal Malarée, Hernán, Lecciones de Derecho penal. Parte general, 2, Trotta, 2006,

Bustos Ramírez, Juan J./Hormazábal Malarée, Hernán, Lecciones de Derecho penal. Parte general, 2, Trotta, 2006,

Bustos Ramírez, Juan J./Hormazábal Malarée, Hernán, Lecciones de Derecho penal. Parte general, 2, Trotta, 2006,

Cerezo Mir, José, Curso de DP español, PG. t. I: Introducción, 6.ª ed., 2005; t. II: Teoría jurídica del delito, 6.ª ed., 1998; t. III: Teoría jurídica del delito/2, 2005, 6, Tecnos, 2005,

Cerezo Mir, José, Derecho Penal, PG, B de F, 2008, Montevideo-Buenos Aires

Cerezo Mir, José, Derecho Penal, PG, B de F, 2008, Montevideo-Buenos Aires

Corcoy Bidasolo, Mirentxu/Mir Puig, Santiago (dirs.),, Comentarios al CP. Reforma LO 1 y 2 /2015, 2015,

Cuello Contreras, Joaquín/Mapelli Caffarena, Borja, Curso de Derecho Penal, PG, 3, Dykinson, 2015,

Demetrio Crespo, Eduardo (coord.)/de Vicente Martínez, Rosario /MatellanesRodríguez, Nuria,, Lecciones y materiales para el estudio del Derecho penal, t. II: Teoría del delito, 2, Iustel, 2015,

Demetrio Crespo, Eduardo (coord.)/de Vicente Martínez, Rosario /MatellanesRodríguez, Nuria,, Lecciones y materiales para el estudio del Derecho penal, t. II: Teoría del delito, 2, Iustel, 2015,

Díez Ripollés, José Luis, Derecho penal español, Parte General, en esquemas, 4, Tirant lo Blanch, 2015,

Díez Ripollés, José Luis, Derecho penal español, Parte General, en esquemas, 4, Tirant lo Blanch, 2015,

Eser, Albin/Burkhardt, Björn,, Derecho Penal. Cuestiones fundamentales de la Teoría del Delito sobre la base de casos de sentencias (trad. S. Bacigalupo y M. Cancio Meliá, supervisa-da por E. Bacigalupo),, Colex, 1995,

Gracia Martín, Luis., Lecciones de Consecuencias Jurídicas del Delito, 5, Tirant lo Blanch, 2015,

Gracia Martín, Luis., Lecciones de Consecuencias Jurídicas del Delito, 5, Tirant lo Blanch, 2015,

Gracia Martín, Luis., Lecciones de Consecuencias Jurídicas del Delito, 5, Tirant lo Blanch, 2015,

Gil Gil, Alicia/Lacruz López, Juan Manuel/Melendo Pardo, Mariano/Núñez Fernández, José,, Curso de Derecho penal, Parte General,, Dykinson, 2011,
Gil Gil, Alicia/Lacruz López, Juan Manuel/Melendo Pardo, Mariano/Núñez Fernández, José,, Curso de Derecho penal, Parte General,, Dykinson, 2011,
Gómez Rivero, M ^a del Carmen (coord.),, Nociones fundamentales de Derecho penal. Parte general,, 3, Tecnos, 2015,
Gómez Rivero, M ^a del Carmen (coord.),, Nociones fundamentales de Derecho penal. Parte general,, 3, Tecnos, 2015,
Jakobs, Günther, Derecho Penal, PG, Fundamentos y teoría de la imputación, trad. de la 2 ^a ed. de J. Cuello Contreras y J. L. Serrano González de Murillo,, 2, Pons, 1997,
Jescheck, Hans Heinrich,, ratado de DP, PG (trad. de la 3. ^a ed. y adiciones de Mir Puig y Muñoz Conde),, Bosch, 1981,
Jescheck, Hans Heinrich,, ratado de DP, PG (trad. de la 3. ^a ed. y adiciones de Mir Puig y Muñoz Conde),, Bosch, 1981,
Jescheck, Hans Heinrich/Weigend, Thomas, Tratado de DP, PG, 5. ^a ed. alemana, trad. de M. Olmedo Cardenete,, Comares, 2002,
Jescheck, Hans Heinrich/Weigend, Thomas, Tratado de DP, PG, 5. ^a ed. alemana, trad. de M. Olmedo Cardenete,, Comares, 2002,
Landecho Velasco, Carlos María (S.J.)/Molina Blázquez, Concepción, Derecho penal español, PG,, 9, Tecnos, 2015,
Lascurain Sánchez, Juan Antonio (coord.)/Bacigalupo Saggese, S./Bajo Fernández/M./Cancio Meliá, M./D, Introducción al DP, Civitas-Thomson Reuters, 2011,
Lascurain Sánchez, Juan Antonio (coord.)/Bacigalupo Saggese, S./Bajo Fernández/M./Cancio Meliá, M./D, Introducción al DP, Civitas-Thomson Reuters, 2011,
Lascurain Sánchez, Juan Antonio (coord.)/Bacigalupo Saggese, S./Bajo Fernández/M./Cancio Meliá, M./D, Introducción al DP, Civitas-Thomson Reuters, 2011,
Luzón Peña, Diego-Manuel (director),, Enciclopedia Penal Básica, Comares, 2002, Granada
Morillas Cueva, Lorenzo, Sistema de Derecho penal. Parte general. Fundamentos conceptuales y metodológicos del Derecho penal. Ley Penal. Madrid, Dykinson, 2016,
Morillas Cueva, Lorenzo, Sistema de Derecho penal. Parte general. Fundamentos conceptuales y metodológicos del Derecho penal. Ley Penal. Madrid, Dykinson, 2016,
Muñoz Conde, Francisco / García Arán, Mercedes, Derecho Penal, Parte General, 20, Tirant lo Blanch, 2015,
Orts Berenguer, Enrique/ González Cussac, José Luis, Compendio de Derecho penal. Parte General y Parte Especial, 3, Tirant lo Blanch, 2011,
Pérez del Valle, C, Lecciones de Derecho penal. Parte general, Dykinson, 2016,
Pérez del Valle, C, Lecciones de Derecho penal. Parte general, Dykinson, 2016,
Pérez del Valle, C, Lecciones de Derecho penal. Parte general, Dykinson, 2016,
Polaino Navarrete, Miguel, Lecciones de Derecho Penal, Parte General. T. II. 2 ^a ed, 2, Tecnos, 2016,
Polaino Navarrete, Miguel, Lecciones de Derecho Penal, Parte General. T. II. 2 ^a ed, 2, Tecnos, 2016,
Quintero Olivares, Gonzalo, con la colabor. de Morales Prats, Fermín,, arte General del Derecho Penal,, 4, Aranzadi, 2010,
Quintero Olivares, Gonzalo (dir.)/Morales Prats, Fermín (coord.)/Tamarit Sumalla, Josep María/García, Comentarios al Código Penal Español, Tomo I-II,, 7, Aranzadi, 2016,
Quintero Olivares, Gonzalo (dir.)/Morales Prats, Fermín (coord.)/Tamarit Sumalla, Josep María/García, Comentarios al Código Penal Español, Tomo I-II,, 7, Aranzadi, 2016,
Quintero Olivares, Gonzalo / Carbonell Mateu, Juan Carlos / Morales Prats, Fermín / García Rivas, Ni, Esquemas de teoría jurídica del delito y de la pena, 3, Tirant lo Blanch, 2010,
Quintero Olivares, Gonzalo / Carbonell Mateu, Juan Carlos / Morales Prats, Fermín / García Rivas, Ni, Esquemas de teoría jurídica del delito y de la pena, 3, Tirant lo Blanch, 2010,
Quintero Olivares, Gonzalo / Morales Prats, Fermín, Parte General del Derecho Penal, 5, Aranzadi, 2015,
Quintero Olivares, Gonzalo / Morales Prats, Fermín, Parte General del Derecho Penal, 5, Aranzadi, 2015,
RIOS, J./PASCUAL, E./ETXEBARRIA, X, Manual sobre las consecuencias jurídicas del delito. Su determinación y aplicación, 2016,
RIOS, J./PASCUAL, E./ETXEBARRIA, X, Manual sobre las consecuencias jurídicas del delito. Su determinación y aplicación, 2016,
ROCA DE AGAPITO, L. (DIR.), Las Consecuencias Jurídicas del Delito, 2017,
ROCA DE AGAPITO, L. (DIR.), Las Consecuencias Jurídicas del Delito, 2017,
Rodríguez Ramos, Luis,, Compendio de Derecho penal. Parte general, 2 ^a ed. colaborac. de Rodríguez Ramos Ladaria, Gabriel, Dykinson, 2010,
Rodríguez Ramos, Luis,, Compendio de Derecho penal. Parte general, 2 ^a ed. colaborac. de Rodríguez Ramos Ladaria, Gabriel, Dykinson, 2010,
Rodríguez Ramos, Luis,, Compendio de Derecho penal. Parte general, 2 ^a ed. colaborac. de Rodríguez Ramos Ladaria, Gabriel, Dykinson, 2010,
Roxin, Claus, Derecho Penal, Parte General, t. I: Fundamentos. La estructura de la teoría del delito, trad. de la 2. ^a ed. alemana y notas por D.-M. Luzón Peña, M. Díaz y García Conlledo y J. de Vicente Remesal, Civitas-, 1997,
RUBIO LARA, P, Manual Teórico Práctico de la Teoría Jurídica del Delito. (Adaptado a las Reformas de 2015)., 2017,

RUBIO LARA, P, Manual Teórico Práctico de la Teoría Jurídica del Delito. (Adaptado a las Reformas de 2015)., 2017,

RUBIO LARA, P., Teoría de la pena y consecuencias jurídicas del delito, Tirant lo Blanch, 2017,

RUBIO LARA, P., Teoría de la pena y consecuencias jurídicas del delito, Tirant lo Blanch, 2017,

SANCHEZ MELGAR, J. (COORDINADOR, Código Penal. Comentarios y Jurisprudencia. (2 volúmenes), 2016,

SANCHEZ MELGAR, J. (COORDINADOR, Código Penal. Comentarios y Jurisprudencia. (2 volúmenes), 2016,

ZARATE CONDE, A./GONZALEZ CAMPO, E., Derecho Penal. Parte general., 2015,

ZARATE CONDE, A./GONZALEZ CAMPO, E., Derecho Penal. Parte general., 2015,

Zugaldía Espinar, José Miguel (dir.)/Moreno-Torres Herrera, Mª Rosa (coord.)/Pérez Alonso. Esteban,, Fundamentos de DP, PG, 4, Tirant lo Blanch, 2010,

Zugaldía Espinar, José Miguel (dir.)/Moreno-Torres Herrera, Mª Rosa (coord.)/Pérez Alonso. Esteban,, Fundamentos de DP, PG, 4, Tirant lo Blanch, 2010,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito penal II/V08G081V01402

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito internacional público				
Materia	Dereito internacional público			
Código	V08G081V01303			
Titulación	Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Movilla Pateiro, Laura			
Profesorado	Burgin Piñeiro Oliveira, Annina Cristina Movilla Pateiro, Laura Pereira Garrido, María Teresa			
Correo-e	lauramovilla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende achegar ao alumno un coñecemento da dimensión xurídica da Sociedade Internacional e da función do Dereito Internacional Público como sistema regulador das relacións na orde internacional. Con esa finalidade, o Programa divídese en tres grandes partes: o ordenamento xurídico internacional; os suxeitos do Dereito Internacional Público e a aplicación do Dereito Internacional Público			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer - Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber - saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer - Saber estar / ser
CE35	CE43 - Coñecer o ordenamento xurídico internacional, identificar os seus problemas de aplicación e saber abordar a súa solución	- saber - saber facer
CE36	CE44 - Ser capaz de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico-internacional	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer - Saber estar / ser
CT2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	- saber - saber facer - Saber estar / ser

CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do Ordenamento xurídico que está destinado a regular a sociedade/comunidade internacional, facilitando a comprensión entre o alumnado dos problemas básicos que rodean aquel.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE35 CE36
Desde unha perspectiva xurídico-formal, o Dereito internacional preséntaselle ao alumnado na súa dimensión positiva, ofrecendo o maior número posible de referencias á normativa en vigor. Esta perspectiva complétase cunha aproximación histórico-sociolóxica, expoñendo ao alumnado as realidades subxacentes ás normas e o medio concreto en que estas están chamadas a rexer, posto que para un ensino eficaz da materia é fundamental unha exposición dos acontecementos históricos e dos acontecementos sociolóxicos.	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Así mesmo, ambos os enfoques acompañanse dunha aproximación axiolóxica ao dereito internacional, coa finalidade de procurar unha constante valoración da norma co ideal de Xustiza. Desde logo, a dimensión finalista da actividade docente conduce a que o ensino non se reduza a unha descrición do ordenamento xurídico internacional, senón que debe facerse reflexionar o alumno sobre o conxunto de valores que inspiran e aos que aspira este ordenamento. Desta forma, ao ensinar e difundir o Dereito internacional preténdese contribuír, en boa medida, a facer progresar a Sociedade internacional e os suxeitos que a compoñen na vía da paz.	
Tendo en conta o contido esencial desta disciplina científica, a súa docencia expónse desde unha visión realista, pero co firme propósito de facer partícipe o alumnado dos valores que inspiran o ordenamento xurídico internacional, apuntando, cando sexa posible, suxestións para a mellora das normas que o integran e insistindo, sobre todo, no seu cumprimento. Neste contexto sitúase unha das funcións máis importantes da docencia do Dereito internacional público: demostrarlle ao estudantado, e convencelo, de que esta é unha disciplina cada vez máis relevante na formación de todo xurista e que tomen conciencia da perspectiva internacional, que lles confire o coñecemento do Ordenamento xurídico internacional, como un elemento imprescindible do mundo interdependente.	
A función docente universitaria, en que se combina unha función informativa e outra formativa, debe servir para formar xuristas que poidan atopar saídas profesionais vinculadas cos seus estudos pero, sobre todo, tamén debe servir para formar e potenciar as capacidades intelectuais dos estudantes para que poidan e saiban afrontar de forma crítica os valores e as actitudes sociais que se desenvolven nas sociedades nacionais e internacional de que eles forman parte.	

Contidos

Tema	
I. O Ordenamento Xurídico-Internacional	
Lección 1.- A Sociedade Internacional e o seu ordenamento xurídico	1. A Sociedade Internacional A) Evolución histórica B) Carácteres básicos 2.O Dereito Internacional como ordenamento xurídico da Sociedade Internacional A) Concepto de Dereito Internacional Público B) Carácteres do Dereito Internacional Público C) Funcións do Dereito Internacional Público
Lección 2.- A formación do Dereito internacional público	1. A creación e o desenvolvemento progresivo do Dereito Internacional Público 2. Os Tratados Internacionais A) O procedemento de celebración dos Tratados B) A aplicación dos Tratados 3. O costume e os principios xerais 4. Os actos unilaterais dos Estados e das Organizacións Internacionais 5. A recepción das normas internacionais nos ordenamentos internos

II. Os suxeitos do Dereito Internacional Público

A) O ESTADO

Lección 3.- O Estado como suxeito primario do Dereito Internacional Público	1. Os elementos constitutivos do Estado 2. O recoñecemento de Estados e o recoñecemento de gobernos 3.As inmunidades do Estado 4.A sucesión de Estados
Lección 4.- O territorio do Estado	1.Concepto e natureza do territorio 2.Modos de adquisición do territorio 3.A delimitación do territorio A) As fronteiras B) Relacións de veciñanza e cooperación transfronteriza 4. As modificacións no exercicio da competencia territorial do Estado
Lección 5.- A competencia territorial do Estado sobre certos espazos marítimos	1.A evolución do Dereito Mar: factores e intereses 2.Os espazos marítimos suxeitos á soberanía dos Estados 3.Os espazos marítimos suxeitos a certas competencias funcionais dos Estados 4.Os espazos marítimos non suxeitos ás competencias dos Estados e certas situacións especiais
Lección 6.- As competencias estatais sobre os espazos supraterrrestres	1.O espazo aéreo 2.Os espazos supraterrrestres non suxeitos ás competencias territoriais dos Estados: O espazo ultraterrrestre
Lección 7.- Outros espazos de interese internacional	1.Os cursos de auga internacionais 2.As canles internacionais 3.Os espazos polares 4.Espazos e recursos naturais: o medio ambiente e a súa protección internacional
Lección 8.-A poboación do Estado	1.A nacionalidade: competencias do Estado sobre os seus súbditos no estranxeiro 2.A condición xurídica do estranxeiro 3.Réximes cualificados de extranxería
Lección 9.- Os órganos do Estado nas Relacións Internacionais	1.Os órganos centrais 2.A representación diplomática 3.As oficinas consulares

B) AS ORGANIZACIONS INTERNACIONAIS

Lección 10.- Aspectos xerais das Organizacións Internacionais	1.Antecedentes e evolución histórica 2.Concepto 3.Estrutura e formación da vontade 4.Personalidade xurídica internacional 5.Clases
Lección 11.-A Organización das Nacións Unidas	1.Antecedentes e evolución histórica 2.Propósitos e principios 3.Os membros 4.A estrutura institucional 5.As principais funcións

C) A PERSONA HUMANA

Lección 12.- A persoa humana ante o Dereito Internacional Público	1.A subxetividade internacional do individuo 2.A capacidade de actuar do individuo ante órganos internacionais 3.A responsabilidade internacional do individuo 4.A protección dos Dereitos Humanos
---	---

III.A APLICACIÓN DO DEREITO INTERNACIONAL PÚBLICO

Lección 13.-A responsabilidade internacional	1.Codificación e desenvolvemento progresivo do dereito sobre a responsabilidade internacional 2.A responsabilidade internacional por feitos internacionalmente ilícitos 3.A responsabilidade internacional polas consecuencias perxudiciais de actos non prohibidos polo Dereito internacional público
Lección 14.- Os procedementos para asegurar a aplicación das normas internacionais	1.A protección diplomática 2.As medidas de autotutela 3.Os procedementos institucionalizados
Lección 15.- Os procedementos pacíficos de solución das controversias internacionais	1.As controversias internacionais 2.Os procedementos non xurisdicionais de solución de controversias 3.Os procedementos xurisdicionais de solución de controversias
Lección 16.-O control do uso da forza	1.A prohibición da ameaza ou do uso da forza 2.A reglamentación dos conflitos armados 3.O Dereito Internacional Humanitario

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	10.3	37	47.3
Sesión maxistral	53	87.7	140.7
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	0	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	13	21	34

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballos de aula	Os traballos de aula divídanse en diversas actividades nas que o alumno adquire un protagonismo fundamental. Estas actividades centraranse, basicamente, na realización de prácticas e exposición de traballos nas que o alumno debe saber manexar os principais instrumentos xurídicos internacionais.
Sesión maxistral	Nas sesións maxistrais presentarase ao alumno os conceptos fundamentais da asignatura

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Na sesión maxistral trátanse as cuestións fundamentais da materia. As debidas poderán plantearse tanto nas sesións maxistrais, nas clases prácticas así como no horario de tutorías que se publicará o inicio do curso.
Traballos de aula	Calquera dúbida ou cuestión poderá plantexarse nas clases prácticas, teóricas ou no horario de tutorías que se publicará ó inicio do curso.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	O traballo de aula valorarase en atención a dous criterios: por unha banda, os casos prácticos e traballos que sexan obxecto de exposición na aula, así como, por outra banda, mediante os casos prácticos que deberán ser entregados ao profeso (dos durante o cuatrimestre) r. Este traballo de aula valorarase ata un máximo de 2 puntos que se repartirán como sigue: un punto máximo por traballos na aula e 0,5 máximo por cada un dos traballos entregados no prazo establecido.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CG1 CG2 CG3 CG4 CE35 CE36 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os coñecementos adquiridos na sesión maxistral serán avaliados mediante unha proba escrita na que se exporán cuestións de desenvolvemento Esta proba escrita valorarase ata un máximo de 8 puntos. No se alcanzará o aprobado si algunha pregunta ten unha puntuación de 0. Aqueles alumnos que opten polo sistema de avaliación continúa, deben ter unha nota mínima nesta proba dun 3,5 e ningunha pregunta con una puntuación de 0 para que se sume a nota dos traballos na aula. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2017-2018	80	CB2 CB3 CB5 CG4 CE35 CE36 CT1 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O primeiro día de clase, entregaráselles unha ficha de opción de avaliación, que deberán entregar ao profesor, no prazo dunha semana, e na queden optar entre o sistema de avaliación continua ou o sistema de avaliación final. Se optan pola avaliación continúa, na primeira oportunidade de exame, non poderán acudir á modalidade de avaliación final. Aqueles alumnos que non se sometan á avaliación continúa, a proba a realizar, modalidade avaliación final, constará de dous partes: a realización dunha proba escrita con cuestións de desenvolvemento así como a resolución dun caso práctico, exame que, en todo caso, representará el 100% da cualificación. Os alumnos que, optando polo sistema de avaliación continua, non superen a materia na primeira oportunidade, conserváraselles a nota que obtivesen na avaliación continua cando se presenten á segunda oportunidade (exame de xuño), tendo que realizar exclusivamente a parte teórica do exame que consistirá, do mesmo xeito que na primeira oportunidade, en preguntas de desenvolvemento sobre epígrafes do programa. O exame correspondente á Convocatoria Fin de carreira desenvolverase igual que o da modalidade avaliación final. As datas de avaliación serán aprobadas en Xunta de Facultad.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Díez de Velasco, M, Instituciones de Derecho Internacional Público, Última edición, Tecnos

Díez de Velasco, M, Las Organizaciones Internacionales, Última edición, Tecnos

Sobrino Heredia, JM, Textos para el estudio del Derecho Internacional Público, del Derecho de la Unión Europea y el Derecho Internacional de los espacios, Última edición, Tirant lo blanch

Bibliografía Complementaria

Carrillo Salcedo, J.A, El Derecho Internacional en perspectiva histórica, 1991, Tecnos

Pastor Ridruejo, J.A, Curso de Derecho Internacional Público y Organizaciones Internacionales, Última edición, Tecnos

Andrés Sáenz de Santa María, P, Sistema de Derecho Internacional Público, Última edición, Civitas

Remiro Brotons y otros, Derecho Internacional. Curso General, 2010, Tirant lo blanch

Sánchez, V.M, Derecho Internacional Público, Última Edición, Huygens Editorial

Jiménez Piernas, C, Introducción al Derecho Internacional Público. Práctica de España y de la Unión Europea, Última edición, Tecnos

Casanovas, O; Rodrigo, A, Compendio de Derecho Internacional Público, Última edición, Tecnos

Casado Raigón, R, Derecho Internacional. Parte General, Última edición, Tecnos

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Unión Europea, constitución e medio ambiente/O03G081V01913

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito da Unión Europea/O03G081V01304

Outros comentarios

Para a preparación desta materia recoméndase o manual do Prof. Díez de Velasco e a Recompilación de Textos do *Prof. Sobrino *Heredia

A docencia dun dos grupos desta materia será impartida en inglés.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 2º cuatrimestre do 2º curso e o profesorado responsable está integrado por Teresa Pereira Garrido e Laura Movilla Pateiro

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito da Unión Europea				
Materia	Dereito da Unión Europea			
Código	V08G081V01304			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Movilla Pateiro, Laura Jiménez Alemán, Ángel Aday			
Profesorado	Jiménez Alemán, Ángel Aday Movilla Pateiro, Laura Pereira Garrido, María Teresa Pérez Miras, Antonio			
Correo-e	adayjimenez@uvigo.es lauramovilla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O estudo desta materia permitirá ao estudante coñecer mellor a súa condición de cidadán europeo e, sobre todo, ampliará a súa comprensión da dimensión xurídica da Unión Europea. Isto último permitiralle constatar a importancia que pode alcanzar o dereito nos procesos de integración.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer - Saber estar / ser
CT2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	- saber - saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a ser eficacia interpersoal.	- Saber estar / ser
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a estrutura organizativa e institucional da UE, así como o Ordenamento xurídico comunitario e as súas fontes e incidencia no ordenamento nacional así como as súas relacións co ordenamento xurídico internacional	
Ser capaz de manexar e interpretar o ordenamento xurídico comunitario.	
Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	CB1
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	CB2
Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	CB3
Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado.	CB4
Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	CB5
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	CG1
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	CG2
Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	CG3
Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	CG4
Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión	CT1
Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	CT2
Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	CT3
Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e *multiculturalidad.	CT4
Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	CT5

Contidos

Tema	
Tema 1. Orixe e evolución histórica da Unión Europea	- Antecedentes históricos da UE - O proceso de profundización da UE: a revisión dos Tratados comunitarios - A adhesión de novos Estados
Tema 2. A especificidade do fenómeno comunitario fronte ao ordenamento internacional	- Configuración xurídica: a UE como Organización Internacional - Valores, obxectivos e principios - Sistema de competencias
Tema 3. A especificidade do Dereito da Unión Europea fronte ao dereito interna (*I)	- A integración europea no marco das formas de Estado - O Dereito orixinario e o concepto de Constitución
Tema 4. A especificidade do Dereito da Unión Europea fronte ao dereito interna (*II)	- Bases constitucionais da pertenza á Unión Europea - A pertenza á UE e as súas consecuencias sobre o sistema constitucional de fontes do Dereito - A pertenza á Unión Europea e as súas consecuencias sobre a organización territorial do Estado español
Tema 5. Sistema institucional da UE (*I)	- Consideracións xerais: principios e medios - O Consello Europeo - O Consello
Tema 6. Sistema institucional da UE (*II)	- O Parlamento Europeo - A Comisión - Outras institucións e órganos
Tema 7. Ordenamento xurídico da UE (*I)	- O Dereito orixinario - O Dereito derivado - O proceso de formación do Dereito derivado

Tema 8. Ordenamento xurídico da UE (*II)	- As relacións entre o Dereito da UE e os Dereitos internos dos Estados membros - Os principios de efecto directo, primacía e responsabilidade do Estado - Desenvolvo e execución do Dereito da UE
Tema 9- Sistema xudicial da Unión Europea	- O Tribunal de Xustiza da UE: organización e funcionamento - Sistema de recursos ante o *TJUE - A cuestión *prejudicial: cooperación entre o *TJUE e o xuíz nacional
Tema 10. A aplicación do dereito da Unión Europea (*I): Dereitos humanos e cidadanía europea	- O proceso de incorporación dos dereitos no Dereito da UE - A Carta de Dereitos Fundamentais da UE - A cidadanía europea
Tema 11. A aplicación do dereito da Unión Europea (*I): As liberdades fundamentais do mercado interior	- O proceso de integración económica - A libre circulación de mercadorías e capitais - A libre circulación de persoas e servizos
Tema 12. A aplicación do dereito da Unión Europea (*II): As *Políticas da UE	- As políticas comúns da Unión - As políticas compartidas da Unión - As políticas nas que a Unión dispón de competencias de cooperación, apoio, complemento ou axuda
Tema 13: Acción exterior da Unión Europea: Política exterior e de *seguridade común	- A personalidade internacional da UE - As competencias internacionais da UE - A Política exterior e de seguridade común
Tema 14. Espazo de liberdade, seguridade e xustiza: tutela xudicial e procesual na Unión Europea	- Proceso de constitución do Espazo de liberdade, seguridade e xustiza - Control de fronteiras, asilo e inmigración - Cooperación xudicial, civil e penal - Cooperación policial en materia penal

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	15	30	45
Sesión maxistral	36	54.5	90.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	11.5	14.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Proba en que se expón unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.
Sesión maxistral	Nas sesións maxistrais presentarase e explicará ao alumno os aspectos principais da disciplina

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Atenderanse e resolverán as dúbidas expostas polo alumnado en relación *co os contidos da materia impartidos durante as sesións maxistrais.
Estudo de casos/análises de situacións	Calquera dúbida ou cuestión poderá plantexarse nas clases prácticas, teóricas ou no horario de tutorías que se publicará ó inico do curso.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos/análises de situacións	Proba en que se expón unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	20	CB2 CB3 CG3 CG4 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Avaliación do resultado final de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de pregunta/*s sobre contidos propios da materia.	80	CB1 CB4 CB5 CG1 CG2 CT2
--	---	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

EVALUACION: A impartición e avaliación desta materia é responsabilidade de dúas áreas de coñecemento: A área de Dereito Constitucional e a área de Dereito Internacional Público. Antes do comezo das clases determinarase que temas concretos e en que períodos impartiranse por profesores das respectivas áreas de coñecemento.

A área de Dereito Internacional Público impartirá os temas 1 e 2; 5-8 e o 13, que serán impartidos na primeira metade do cuadrimestre. A área de Dereito constitucional impartirá as leccións 3 e 4; 9-12; 14, que serán impartidas na segunda metade do cuadrimestre. En canto ás dúas primeiras semanas do cuadrimestre, que se dedican a clases intensivas teóricas, serán impartidas en primeiro lugar pola área de Dereito Internacional Público e a continuación pola área de Dereito constitucional. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias serán as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016/2017. Será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba de desenvolvemento de respostas longas. PRIMEIRA CONVOCATORIA: A) A avaliación continua supón un 20 % sobre o total da cualificación final e o exame suporá o 80 % restante. Leste consistirá nunha proba de desenvolvemento de diferentes preguntas sobre o contido da materia. B) Aqueles alumnos que non sigan durante o curso o sistema de avaliación continua ou que non o superaron terán dereito a un exame final que implicará por unha banda o desenvolvemento por escrito de diferentes preguntas do programa e suporá o 80% de cualificación final así como a realización dun suposto práctico que suporá o 20% da cualificación restante. NA SEGUNDA CONVOCATORIA: A) Aos alumnos que superando a avaliación continua non alcanzasen un cinco no exame de preguntas de desenvolvemento na primeira convocatoria conservaráselles a nota desta e realizaráselles un exame similar ao da primeira convocatoria. B) Os alumnos que non sigan no desenvolvemento do curso a avaliación continua ou que non a superaron terán dereito a un exame final que constará de dous partes: unha teórica de preguntas de desenvolvemento sobre o contido do programa que suporá o 80 % da nota e unha pregunta práctica que suporá o 20 % restante. CONVOCATORIA FIN DE CARREIRAA avaliación constará de preguntas de resposta longa e o desenvolvemento dun caso práctico. As preguntas de resposta longa valerán un 80% da nota final; o desenvolvemento dun caso práctico valerá o 20% da nota final. NOTA: En caso de superar a avaliación continua pero non aprobar a materia, conservarase se se comunica ao profesor a nota de avaliación continua para o seguinte curso.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Mangas Martín, A y Liñán Nogueras, D.J, Instituciones y Derecho de la Unión Europea, Tecnos, ult.ed.

Sobrino Heredia, J.M, Textos para el estudio del Derecho Internacional Público, del Derecho de la Unión Europea y del Derecho Internacional de los espacios, Tirant lo blanch, ult. ed.

Bibliografía Complementaria

Abellán Honrubia, V; Vilá Costa, B y Olesti Rayo, A, Lecciones de Derecho comunitario europeo, Ariel, ult.ed.

Alcaide Fernández, J; Casado Raigón, R, Curso de Derecho de la Unión Europea, Tecnos, ult.ed.

Díez de Velasco, M (Coordinado por JM Sobrino), Las Organizaciones Internacionales, Tecnos, ult.ed.

Sánchez, Víctor, M (dir), Derecho de la Unión Europea, Huygens, ult.ed.

Sánchez Ramos, B (dir), La Unión Europea como actor global. Algunas cuestiones analizadas desde el Tratado de Lisboa, Tirant lo blanch, ult.ed.

García Gestoso, N, Soberanía y Unión Europea. Algunas cuestiones críticas desde la Teoría de la Constitución, Atelier, ult.ed.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito internacional público/V08G081V01303

Outros comentarios

O Manual recomendado para preparar a materia é o dos Profesores Mangas *Martín e *Liñán *Nogueras

A docencia dun dos grupos desta materia será impartida en inglés.

Esta materia no *PCEO Grao en *Administración e Dirección de empresas - Grao en Dereito impártese no 1º cuadrimestre do 2º Curso con esta mesma guía, que será impartida pola profesora Teresa Pereira Garrido.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito administrativo I				
Materia	Dereito administrativo I			
Código	V08G081V01401			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Valcárcel Fernández, Patricia			
Profesorado	Gómez Fariñas, Beatriz Lareo Jiménez, Jacinto Valcárcel Fernández, Patricia			
Correo-e	pvalcarcel@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo das cuestións principais da parte xeral do Dereito Administrativo			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- Saber estar / ser
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE15	CE19 - Coñecer de forma sistemática contidos propios da parte xeral do Dereito Administrativo manexando fontes positivas, xurisprudenciais e doctrinais	- saber
CE16	CE20 - Ser capaces de entender correctamente os documentos que integran con carácter xeral un expediente administrativo e de actuar conforme a Dereito nun procedemento, tanto desde a posición da Administración como desde a das persoas e empresas interesadas	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións da parte xeral do Dereito Administrativo, manexar con soltura o sistema de fontes da materia obxecto de estudo e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	CB1 CB3 CB4 CG3 CG4 CE15 CE16 CT1 CT3 CT4 CT5
--	---

Contidos

Tema	
Tema 1- O Dereito Administrativo e a Administración pública: concepto e caracteres; fontes, en particular o Regulamento.	1. O Dereito administrativo determinado polo concepto de Administración pública 2. Caracteres do Dereito administrativo 3. O ordenamento xurídico 4. O Dereito administrativo e normas con forza de lei 5. O regulamento a. Concepto b. Xustificación da potestade regulamentaria c. Distinción entre os regulamentos e os actos administrativos d. A *inderogabilidade singular dos regulamentos e. As relacións entre a lei e o regulamento *f. Clases de regulamentos *g. Límites formais e materiais que condicionan a validez dos regulamentos *h. Os regulamentos ilegais. Técnicas de control da legalidade dos regulamentos
Tema 2- Os suxeitos: As Administracións públicas e a súa organización. O administrado	1. As Administracións públicas a. Personalidade xurídica da Administración b. A diversidade de Administracións públicas c. A capacidade das persoas xurídicas públicas d. Os órganos administrativos. A competencia e. A organización das Administracións territoriais españolas f. A organización das Administracións institucionais e entes corporativos 2. O administrado a. Relacións de supremacía ou *sujeción xeral e especial b. A capacidade de obrar e as súas circunstancias modificativas c. As situacións xurídicas subxectivas
Tema 3- Fundamentos da actividade administrativa: o principio de legalidade da Administración	1. Contido do principio de legalidade 2. Concepto de potestade 3. As técnicas de atribución de potestades á Administración 4. Clases de potestades administrativas 5. En especial, a potestade discrecional e a súa distinción respecto dos conceptos xurídicos indeterminados 6. Técnicas de control da discrecionalidade

Tema 4- Os actos administrativos: clases, elementos, eficacia, validez. O silencio administrativo	1. Concepto de acto administrativo 2. Elementos dos actos administrativos 3. Clases de actos administrativos: relevancia dos diferentes criterios 4. A eficacia dos actos administrativos a. Concepto b. A eficacia inmediata c. Excepcións á eficacia inmediata: i. Eficacia demorada; notificación e publicación dos actos administrativos ii. Eficacia anticipada 5. Teoría da invalidez: graos de invalidez dos actos administrativos a. A anulabilidade dos actos administrativos b. Nulidade absoluta ou de pleno dereito c. Irregularidades non invalidantes 6. O problema da inactividade da Administración a. O deber de resolver e notificar. Prazos b. Efectos do silencio administrativo c. Procedementos iniciados a solicitude do interesado d. Procedementos iniciados de oficio. Caducidade e. Natureza xurídica do silencio administrativo: ficción legal ou acto presunto. A eficacia dos actos presuntos f. Os prazos para recorrer o silencio administrativo g. O silencio administrativo no Dereito urbanístico
Tema 5: O procedemento administrativo	1. O procedemento administrativo común e procedementos administrativos especiais, sectoriais 2. Os principios xerais do procedemento 3. Os interesados 4. Termos e prazos: o seu cómputo 5. Fases do procedemento administrativo: iniciación, instrución e finalización
Tema 6- Os recursos administrativos	1. Concepto e características dos recursos administrativos. Procedementos alternativos de impugnación ou reclamación 2. Clases de recursos administrativos a) Recursos ordinarios: alzada e reposición c) Recurso extraordinario: revisión d) Recursos especiais 3. A revogación dos actos administrativos a) Revogación por motivos de legalidade: a revisión de actos nulos e anulables b) Revogación por motivos de oportunidade 4. A rectificación de erros materiais, de feito ou aritméticos. As reclamacións previas ás vías civil e social 6. A suspensión da eficacia dos actos administrativos en caso de recurso administrativo ou de revisión de oficio
Tema 7- Coacción administrativa. En particular, a execución dos actos administrativos	1. A execución forzosa dos actos administrativos a. Os orzamentos da execución b. Principios do procedemento de execución c. Medios de execución forzosa 2. A coacción directa 3. A vía de feito
Tema 8- Contratos do sector público	1. Introducción: convenios e contratos. Relevancia do Dereito da Unión Europea 2. Ámbito subxectivo 3. Negocios e contratos excluídos 4. Contratos do sector público: criterios de delimitación, sistema de fontes e réxime xurídico 5. As partes no contrato 6. Obxecto, prezo, contía do contrato e garantías 7. A preparación dos contratos. Selección do contratista, adxudicación e formalización dos contratos. 8. Racionalización técnica da contratación 9. A organización administrativa para a xestión da contratación 10. Réxime de invalidez e recurso especial en materia de contratación 11. Efectos, cumprimento e extinción dos contratos. En particular, as prerrogativas da Administración, a modificación dos contratos e as técnicas de garantía do equilibrio económico-financeiro 12. Os contratos administrativos típicos

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	24	47.5	71.5
Sesión maxistral	52.5	60	112.5
Probas de resposta curta	1	20	21
Outras	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Seminarios	Desenvolveranse as seguintes actividades coa finalidade de repasar ou profundar nos contidos abordados nas sesións maxistrais: Resolución de supostos prácticos; análise de contidos específicos; postas en común e resolución de dúbidas; realización dunha ou varias probas obxectivas; preparación dun recurso administrativo.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor das cuestións principais de cada un dos temas que integran os contidos da guía docente, fomentando a participación dos/as estudantes mediante preguntas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminarios	Atenderanse e resolverán dúbidas expostas polos estudantes en relación cos contidos da materia e coa realización dos exercicios e traballos propostos
Sesión maxistral	Atenderanse e resolverán dúbidas expostas polos estudantes en relación cos contidos da materia e coa realización dos exercicios e traballos propostos

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	Nos "Seminarios" das clases presenciais tamén se proporá ao alumnado a realización de distintas actividades: casos prácticos, exposición oral dun tema, presentación escrita dun traballo, tarefa colaborativa na aula, etc. Estas actividades só serán avaliadas para os/as alumnos/as que se sometan a avaliación continua. Nestes Semianrios valorarase a participación activa dos estudantes, é dicir, a asistencia máis a participación de calidade. A mera asistencia non se valora.	30	CB1 CB3 CB4 CG3 CG4 CE15 CE16 CT1 CT3 CT4 CT5
Sesión maxistral	Durante as clases maxistrais, ao fío das explicacións, expóñanse aos estudantes preguntas ou supostos de feito para que o alumno desenvolver razoamentos ou deducións relacionados coa materia que se explica. Neste sentido avaliarase a asistencia activa do estudante nas clases maxistrais, é dicir, a asistencia máis a participación de activa calidade no seguimento das leccións da forma activa indicada. A mera asistencia non se valora. Se non se plantexasen preguntas nas sesións maxistrais, esta porcentaxe de avaliación acrecería ao das actividades específicas desenvolvidas nos seminarios.	5	CB1 CB3 CB4 CG3 CG4 CE15 CT1 CT4 CT5

Probas de resposta curta	O estudante terá que responder varias preguntas (de corte teórico e/ou práctico), para as que o profesor poderá, en caso de estimalo conveniente, permitir a utilización de textos legais.	60	CB1 CB3 CB4 CG3 CG4 CE15 CT1 CT3 CT4 CT5
Outras	A participación activa que fagan os estudantes nos Seminarios contestando as preguntas que se plantexen durante a resolución dos casos ou actividade que se realicen, será avaliada cun 5%. Se non se plantexasen estas preguntas esta porcentaxe de avaliación acrecería ao das actividades específicas desenvolvidas nos seminarios.	5	CB1 CB3 CB4 CG3 CG4 CE15 CE16 CT1 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para participar na avaliación continua será requisito indispensable que o/a estudante suba a súa ficha de estudante á plataforma TEMA antes de que conclúa o mes de setembro. Transcurrido dito prazo non se admitirán cambios sobre a desición de seguir ou non a avaliación continua.

As cualificacións

obtidas na avaliación continua manterase na segunda convocatoria do curso académico. Para superar a materia é preciso obter un aprobado entre o exame final e a avaliación continua. A cualificación máxima que pode obterse no exame final será de 6, sumándose á puntuación obtida no devandito exame á que correspondese na avaliación continua. Para que esta suma teña lugar será requisito imprescindible obter un mínimo de 3 sobre 6 no exame final.

En todas as

convocatorias o exame final poderá consistir en probas prácticas (resolución de casos prácticos), e/ou probas de resposta curta. Este tipo de probas de resposta curta poderá consistir, no seu caso, no desenvolvemento da explicación dunha materia de forma pormenorizada. O que non se pedirá ao alumnado é o desenvolvemento total e meramente teórico dos contidos dun tema completo do programa.

Por acordo da Xunta de Facultade, os/as estudantes

que non sigan a avaliación continua terán dereito a un exame final teórico-práctico sobre o 100%, distinto do anterior, no que se avalíe a adquisición de todas as competencias globais da materia.

Convocatoria extraordinaria fin de carreira: a) Tipo de exame:

Os/as estudantes realizarán un exame teórico-práctico sobre a totalidade dos contidos da materia; b) Sistema de avaliación: O 100% da cualificación virá determinado polo resultado do exame teórico-práctico.

As datas e horarios das probas de avaliación das

diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade e publicadas na Web http://cienciasxuridicasedotraballo.webs.uvigo.es/?*lang=é

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

García de Enterría, Eduardo y Fernández, Tomás Ramón, Curso de Derecho Administrativo I y II, última, Thomson Reuters, Thomson Reuters

Fernández Ramos, Severiano; Gamero Casado, Eduardo, Manual básico de Derecho Administrativo, última, Tecnos, Tecnos

Esteve Pardo, José, Lecciones de Derecho administrativo, última, Marcial Pons, Marcial Pons

Martín Rebollo, Luis, Leyes administrativas: Manual y normas básicas, última, Civitas, Civitas

Bibliografía Complementaria

Fernández Acevedo, Rafael; Valcárcel Fernández, Patricia, La contratación pública a debate: presente y futuro, 2014, Civitas, Civitas

Valcárcel Fernández, Patricia (Dir.), Compra conjunta y demanda agregada en la contratación del sector público. Un análisis jurídico y económico, 2016, Aranzadi, Aranzadi

Recuerda Girela, Miguel Ángel, Lecciones de Derecho Administrativo con ejemplos, 2014, Tecnos, Tecnos

Martín Rebollo, Luis, Leyes administrativas, última, Aranzadi, Aranzadi

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Dereito administrativo II/V08G081V01503

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204

Outros comentarios

Observación únicamente para o PCEO: Esta materia no PCEO Grado en Administración e Dirección de Empresas-Grado en Dereito se imparte no 1º cuatrimestre do 3º curso, sendo o coordinador da mesma Rafael Fernández Acevedo, e o profesorado responsable Rafael Fernández Acevedo e Patricia Valcárcel Fernández.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito penal II				
Materia	Dereito penal II			
Código	V08G081V01402			
Titulacion	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	García Mosquera, Marta			
Profesorado	García Mosquera, Marta Lago Calvo, Francisco José Vázquez Iglesias, María Dolores			
Correo-e	mmosquera@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Observacións: No Programa Conxunto de Estudos Oficiais Grado en Administración e Dirección de Empresas-Grado en Dereito, esta materia impártese no 1º. cuatrimestre do 3º. curso e o profesorado responsable está integrado por Dª. María Dolores Vázquez Iglesias, D. Francisco José Lago Calvo e un terceiro profesor ou profesora contratado/a interino/a de substitución (pendente de contratación).			
Competencias				
Código				Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			- saber - saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			- saber - saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.			- saber - saber facer
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica			- saber - saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar			- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.			- saber - saber facer
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.			- saber - saber facer
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias
CE53 - Coñecer as distintas figuras delictivas contenidas no Código Penal e nas leis penais especiais, o seu ámbito de aplicación e os criterios de interpretación legal, xurisprudencial e doutrinal.				CB2 CB3 CG1 CG3 CT1 CT5
CE54 - Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de aportar solucións xurídicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando adecuadamente as fontes, os principios e valores constitucionais, e a argumentación xurídica.				CB2 CB3 CG1 CG3 CG4 CT1 CT5
Contidos				
Tema				

Lección 1. Delitos contra a vida humana independente.	I. Homicidio e as súas formas. 1. Homicidio. 2. Asasinato. 3. Inducción e auxilio ao suicidio. Homicidio-suicidio. A eutanasia.
Lección 2. Delitos contra a vida humana dependente ou en formación.	I. Aborto. II. Lesións ao feto. III. Delitos relativos á manipulación xenética.
Lección 3. Delitos contra a saúde e a integridade persoal.	I. Lesións.
Lección 4. Delitos contra a liberdade.	I. Detencións ilegais e secuestros. II. Ameazas. III. Coaccións.
Lección 5. Delitos contra a integridade moral e trata de seres humanos	I. Das torturas e outros delitos contra a integridade moral. II. Da trata de seres humanos.
Lección 6. Delitos contra a liberdade e indemnidade sexuais.	I. Agresións sexuais. II. Abusos sexuais. III. Abusos e agresións sexuais a menores de dezaseis anos. IV. Acoso sexual. V. Delitos de exhibicionismo e provocación sexual. VI. Delitos relativos á prostitución e á explotación e á corrupción de menores. VII. Disposicións comúns.
Lección 7. Omisión do deber de socorro.	I. Omisión do deber de socorro.
Lección 8. Delitos contra a intimidade, o dereito á propia imaxe e a inviolabilidade do domicilio.	I. Descubrimento e revelación de segredos. II. Allanamiento de morada, domicilio de persoas xurídicas e establecementos abertos ao público.
Lección 9. Delitos contra o honor.	I. Calumnia. II. Inxuria. III. Disposicións xerais.
Lección 10. Delitos contra as relacións familiares.	I. Matrimonios ilegais. II. Suposición de parto e alteración da paternidade, estado ou condición do menor. III. Delitos contra os dereitos e deberes familiares. 1. Quebrantamento dos debres de custodia e inducción de menores ao abandono de domicilio. 2. Sustracción de menores. 3. Abandono de familia, menores ou persoas con discapacidade necesitadas de especial protección.
Lección 11. Delitos contra o patrimonio e a orde socioeconómica.	I. Furtos. II. Robos. III. Extorsión. IV. Robo e furto de uso de vehículos. V. Usurpación. VI. Disposicións comúns.
Lección 12. Delitos contra o patrimonio e a orde socioeconómica (continuación)	I. Defraudacións. 1. Estafas. 2. Administración desleal. 3. Apropiación indevida. 4. Defraudacións do fluído eléctrico e análogas. II. Danos. III. Receptación e branqueo de capitais.
Lección 13. Delitos contra os dereitos dos cidadáns extranxeiros.	I. Delitos contra os dereitos dos cidadáns extranxeiros.
Lección 14. Delitos relativos á ordenación do territorio e o urbanismo, á protección do patrimonio histórico e ao medio ambiente.	I. Delitos sobre a ordenación do territorio e o urbanismo. II. Delitos sobre o patrimonio histórico. III. Delitos contra os recursos naturais e o medio ambiente. IV. Delitos relativos á protección da flora, fauna e animais domésticos. V. Disposicións comúns.
Lección 15. Delitos contra a seguridade colectiva.	I. Delitos contra a saúde pública. II. Delitos contra a seguridade vial.
Lección 16. Falsedades.	I. Falsificación de moeda e efectos timbrados. II. Falsedades documentais. 1. Falsificación de documentos públicos, oficiais e mercantís e dos despachos transmitidos polos servizos de telecomunicación. 2. Falsificación de documentos privados. 3. Falsificación de certificados. 4. Falsificación de tarxetas de crédito e débito e cheques de viaxe. III. Disposición xeral. IV. Usurpación do estado civil. V. Usurpación de funcións públicas e intrusismo.
Lección 17. Delitos contra a Administración Pública.	I. Prevaricación dos funcionarios públicos e outros comportamentos inxustos. II. Cohecho. III. Tráfico de influencias. IV. Malversación. V. Outros delitos contra a Administración pública.
Lección 18. Delitos contra a Administración de Xusticia.	I. Prevaricación. II. Omisión dos deberes de impedir delitos ou de promover a súa persecución. III. Encubrimento. IV. Realización arbitraria do propio dereito. V. Acusación e denuncia falsas e simulación de delitos. VI. Falso testimonio. VII. Obstrución á xusticia e deslealdade profesional. VIII. Quebrantamento de condena. IX. Delitos contra a Administración de Xusticia da Corte Penal Internacional.
Lección 19. Delitos contra a orde pública.	I. atentados contra a autoridade, os seus axentes e os funcionarios públicos, resistencia e desobediencia. II. Desordes públicas. III. Tenencia, tráfico e depósito de armas, municións ou explosivos. IV. Organizacións e grupos criminais. V. Organizacións e grupos terroristas e delitos de terrorismo. 1. Organizacións e grupos terroristas. 2. Delitos de terrorismo.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	33.5	69.5	103
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	27	42
Probas de tipo test	2.5	0	2.5
Outras	2.5	0	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor ou profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se fomrulan casos prácticos e/ou problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno ou alumna debe desenvolver as solucións adecuadas. Adoita empregarse como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada	
	Descrición
Sesión maxistral	Atenderase no horario habitual de titorías dos profesores e profesoras da materia publicado no centro. Non se atenderán titorías por correo electrónico.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Atenderase no horario habitual de titorías dos profesores e profesoras da materia publicado no centro. Non se atenderán titorías por correo electrónico.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de tipo test	SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA: RESOLUCIÓN DE PROBAS OBXECTIVAS PARCIAIS ("PROBAS DE TIPO TEST") O sistema de avaliación continua consistirá en tres exames escritos: os dous primeiros, de resolución de probas obxectivas parciais ("probas de tipo test", aos que se refire este apartado da Guía), e o terceiro, de resolución de probas obxectivas finais (referido no seguinte apartado da Guía, "Outras"). Os exames correspondentes á resolución de probas obxectivas parciais, "probas tipo test": - celebraranse ao longo do curso, en horario de clase maxistral - cada exame comprenderá a parte do temario que respectivamente se indique ao inicio do cuatrimestre no cronograma da materia - consistirán en probas tipo test, para cuxa calificación, de 0 a 10 puntos cada unha delas, as respostas correctas suman o mesmo que restan as incorrectas, non puntuando as deixadas en branco -ambos exames ponderaranse ao 50% para a calificación final, correspondendo o outro 50% á resolución de probas obxectivas finais (que se describe no apartado "Outras"). Para superar la materia por el sistema de evaluación continua es necesario que la nota resultante de los tres exámenes, de acuerdo con la ponderación indicada, sea igual o superior a 5 puntos. Quienes acudan a la primera prueba parcial, manifestando así su interés por acogerse a este sistema de evaluación continua, serán evaluados en esta oportunidad de acuerdo con los criterios previamente establecidos y no tendrán derecho a ser evaluados mediante un examen final que constituya el 100% de la calificación de la materia. Por lo tanto, realizada la primera prueba parcial, no es posible renunciar al sistema de evaluación continua. Si realizada la primera prueba parcial, la alumna o alumno no se presentase a la siguiente o siguientes, la calificación de éstas será de 0 puntos.	50	CB2 CB3 CG1 CG3 CG4 CT1 CT5

Outras	SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA: RESOLUCIÓN DE PROBAS OBXECTIVAS FINAIS ("OUTRAS")	50	CB2
	O sistema de avaliación continua consistirá en tres exames escritos: os dous primeiros, de resolución de probas obxectivas parciais ("probas de tipo test", aos que se refire o apartado anterior da Guía), e o terceiro, de resolución de probas obxectivas finais, "outras" (referidas en éste).		CB3
	Dito exame correspondente á resolución de probas obxectivas finais, "outras":		CG1
	- celebrarase na data oficial de exame final da convocatoria ordinaria (só da primeira oportunidade) segundo o calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-2017		CG3
	- consistirá na resolución de un ou varios casos prácticos e se calificará de 0 a 10 puntos		CG4
	-os problemas que plantexen os casos prácticos poden afectar a cuestións comprendidas na totalidade do temario		CT1
	-ponderarase ao 50% para a calificación final, correspondendo o outro 50% aos dous exames anteditos de resolución de probas obxectivas parciais ("probas de tipo test").		CT5
	Para superar a materia polo sistema de avaliación continua é necesario que a nota resultante dos tres exames, de acordo coa ponderación indicada, sexa igual ou superior a 5 puntos. Quen acuda á primeira proba parcial, manifestando así o seu interese por acollerse a este sistema de avaliación continua, serán avaliados nesta oportunidade de acordo cos criterios previamente establecidos e non terán dereito a ser avaliados mediante un exame final que constitúa o 100% da calificación da materia. Polo tanto, realizada a primeira proba parcial, non é posible renunciar ao sistema de avaliación continua. Si realizada a primeira prba parcial a alumna ou o alumno non se presentase á seguinte ou seguintes, a calificación destas será de 0 puntos.		

Outros comentarios e avaliación de Xullo

SISTEMA DE EXAME FINAL: CONVOCATORIA ORDINARIA, PRIMEIRA OPORTUNIDADE

Para que non opte polo sistema de avaliación continua, a avaliación da materia consistirá nun único exame final, escrito, na data fixada no calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2017-2018.

Dito exame, que comprenderá a totalidade do temario e constitúe o 100% da calificación da materia, constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica, que se calificarán de 0 a 5 puntos cada unha delas. A parte teórica consistirá en probas tipo test, para cuxa calificación as respostas correctas suman o mesmo que restan as incorrectas, non puntuando as deixadas en branco. A parte práctica consistirá na resolución de un ou varios casos prácticos. A calificación final do exame será a suma das calificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da calificación de ambas partes.

SISTEMA DE EXAME FINAL: CONVOCATORIA ORDINARIA, SEGUNDA OPORTUNIDADE

A avaliación da materia consistirá nun único exame final, escrito, na data fixada no calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2017-2018.

Dito exame, que comprenderá a totalidade do temario e constitúe o 100% da calificación da materia, constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica, que se calificarán de 0 a 5 puntos cada unha delas. A parte teórica consistirá en probas tipo test, para cuxa calificación as respostas correctas suman o mesmo que restan as incorrectas, non puntuando as deixadas en branco. A parte práctica consistirá na resolución de un ou varios casos prácticos. A calificación final do exame será a suma das calificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da calificación de ambas partes.

CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA

A avaliación da materia consistirá nun único exame final, escrito, na data fixada no calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2017-2018.

Dito exame, que comprenderá a totalidade do temario e constitúe o 100% da calificación da materia, constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica, que se calificarán de 0 a 5 puntos cada unha delas. A parte teórica consistirá en probas tipo test, para cuxa calificación as respostas correctas suman o mesmo que restan as incorrectas, non puntuando as deixadas en branco. A parte práctica consistirá na resolución de un ou varios casos prácticos. A calificación final do exame será a suma das calificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da calificación de ambas partes.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

SILVA SÁNCHEZ, Jesús María (Dir)/RAGUÉS I VALLÉS (Coord.), Lecciones de Derecho penal: Parte Especial, 4ª., Atelier, 2015, Barcelona

MUÑOZ CONDE, Francisco,, Derecho penal, parte especial, 20ª., Tirant lo Blanch, 2015, Valencia

Bibliografía Complementaria

GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis (Coord.)/VIVES ANTÓN, Tomás S./ MARTÍNEZ-BUJÁN PÉREZ, Carlos/ORTS BERENGU, Derecho penal. Parte Especial, 5ª., Tirant lo Blanch, 2016, Valencia

QUERALT JIMÉNEZ, Joan Josep, Derecho penal español. Parte especial, 7ª., Tirant lo Blanch, 2015, Valencia

GÓMEZ RIVERO, Mª del Carmen (Dir.), Nociones fundamentales de Derecho Penal. Parte Especial. Volumen I, 2ª., Tecnos, 2015, Madrid

GÓMEZ RIVERO, Mª del Carmen (Dir.), Nociones fundamentales de Derecho Penal. Parte Especial. Volumen II, 2ª., Tecnos, 2015, Madrid

BOIX REIG, Javier (Dir.), Derecho Penal. Parte Especial. Volumen 1: La protección penal de los intereses jurídicos personales (Adaptado a la reforma de 2015 del Código Penal), 2ª., Iustel, 2016, Madrid

CORCOY BIDASOLO, Mirentxu (Coord.), Manual de Derecho Penal. Parte Especial. Doctrina y jurisprudencia con casos solucionados. Tomo 1, Tirant lo Blanch, 2015, Valencia

SERRANO GÓMEZ, Alfonso/SERRANO MAÍLLO, Alfonso/SERRANO TÁRRAGA, Mª Dolores/VÁZQUEZ GONZÁLEZ, Carlos, Curso de Derecho Penal. Parte Especial, 2ª., Dykinson, 2015, Madrid

ROMEO CASABONA, Carlos Mª/SOLA RECHE, Esteban/BOLDOVA PASAMAR, Miguel Ángel (Coords.), Derecho Penal. Parte Especial. (Conforme a las Leyes Orgánicas 1 y 2/2015, de 30 de marzo), Comares, 2016,

MORILLAS CUEVA, Lorenzo (Coord.), Sistema de Derecho penal. Parte Especial, 2ª., Dykinson, 2016, Madrid

LUZÓN CUESTA, José María, Compendio de Derecho Penal. Parte especial. Edición 2017, 20ª., Dykinson, 2017, Madrid

MENDOZA CALDERÓN, Silvia/GÓMEZ RIVERO, Mª Carmen, Casos prácticos de Derecho Penal. Parte Especial, 3ª., Tirant lo Blanch, 2015, Valencia

QUINTERO OLIVARES, Gonzalo (Dir.), Comentarios a la Parte Especial del Derecho Penal, 10ª., Aranzadi, 2016, Navarra

RODRÍGUEZ RAMOS, Luis (Dir.), Código Penal. Concordado y comentado con Jurisprudencia y Leyes penales especiales y complementarias, 5ª., La Ley, 2015,

GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo I. Parte General. Artículos 1-137, Aranzadi, 2015, Navarra

GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo II. Delitos contra las personas. Artículos 138-233, Aranzadi, 2015, Navarra

GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo III. Delitos contra el patrimonio y socioeconómicos. Artículos 234-318 bis, Aranzadi, 2015, Navarra

GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo IV. Delitos contra el medio ambiente, el patrimonio histórico, la ordenación del territorio y contra la seguridad colectiva. Artículos 319-385 ter, Aranzadi, 2015, Navarra

GÓMEZ TOMILLO, Manuel (Dir.), Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo V. Delitos de falsedades, contra la Administración Pública y contra la Administración de Justicia. Artículos 386-471 bis, Aranzadi, 2015, Navarra

GÓMEZ TOMILLO, Manuel/JAVATO MARTÍN, Antonio Mª. (Dirs.), Comentarios prácticos al Código Penal. Tomo VI. Delitos contra la Constitución, el orden público. Delitos de traición y contra la paz o la independencia del Estado y relativos a la defensa nacional. D, Aranzadi, 2015, Navarra

VVAA, Memento Práctico Penal 2017, Fancis Lefebvre, 2016, Madrid

MANZANARES SAMANIEGO, José Luis, Comentarios al Código Penal (Tras las Leyes Orgánicas 1/2015, de 30 de marzo, y 2/2015, de 30 de marzo), La Ley, 2016, Madrid

LAMARCA PÉREZ, Carmen/ALONSO DE ESCAMILLA, Avelina/MESTRE DELGADO, Esteban/RODRÍGUEZ NÚÑEZ, Alicia, Delitos. La parte especial del Derecho penal, Dykinson, 2016, Madrid

TERRADILLOS BASOCO, Juan María (Coord.), Lecciones y materiales para el estudio del Derecho Penal. Tomo III (2 volúmenes). Derecho Penal. Parte Especial, 2ª., Iustel, 2016, Madrid

TERRADILLOS BASOCO, Juan María (Coord.), Lecciones y materiales para el estudio del Derecho Penal. Tomo IV: Derecho penal. Parte Especial (Derecho Penal Económico), 2ª., Iustel, 2016, Madrid

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Dereito penal de empresa/V08G081V01941

Responsabilidade penal e administrativa no ámbito financeiro-tributario/V08G081V01943

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito penal I/V08G081V01302

Outros comentarios

É imprescindible acudir á aula co texto do Código Penal vixente.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Sistema xudicial español e proceso civil				
Materia	Sistema xudicial español e proceso civil			
Código	V08G081V01403			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Sarabia Garcia, Maria Jesus			
Profesorado	Picatoste Bobillo, Julio César Sarabia Garcia, Maria Jesus			
Correo-e	msarabia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Sistema Xudicial Español e Proceso Civil se estrutura en dous partes. Na primeira parte, á que se dedicará 1/3 da carga lectiva, estúdase, basicamente, o concepto e garantías da xurisdicción, a organización dos órganos xurisdiccionais, o persoal dos órganos xurisdiccionais e o colaborador, así como os principios rectores do proceso. A segunda parte, que ocupará os 2/3 da carga lectiva, dedícase ao estudo do proceso civil: suxeitos e obxecto do proceso; desenvolvemento do proceso nas súas distintas modalidades; a proba no proceso civil; as medidas cautelares; os recursos e a execución forzosa.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CE26	CE32 - Coñecer a organigrama xurisdiccional español e da U.E., a organización e funcións do persoal xurisdiccional e do persoal ao servizo da Administración de Xustiza, así como as institucións básicas do proceso civil e as súas modalidades procedimentais.	- saber
CE27	CE33 - Ser capaz de identificar os problemas xurídicos-procesuais de carácter civil e abordar a súa solución mediante a interpretación e aplicación crítica da normativa procesual civil	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer o organigrama xurisdiccional español e da UE; da organización e funcións do persoal xurisdiccional e do persoal ao servizo da Administración de Xustiza; e das institucións básicas do proceso civil e das súas modalidades procedimentais. Familiarizarse co funcionamento práctico do proceso civil nas súas diversas modalidades procedimentais	CB2 CB3 CB4 CG1 CG3 CE26 CE27 CT1 CT5

Contidos

Tema

I.- SISTEMA JUDICIAL ESPAÑOL	1.- A Xurisdicción e os órganos xurisdiccionais. 2.- Os Xuíces e Maxistrados. 3.- O Ministerio Fiscal. 4.- Avogados e Procuradores. 5.- A Oficina Xudicial. 6.- Órganos colaboradores co sistema xudicial. 7.- Dereito a tutela xudicial efectiva. 8.- As ordes xurisdiccionais. 9.- Actos procesales e actos de comunicación. 10.- A cooperación xudicial interna e internacional. 11.- O custo da Administración de Xustiza. 12.- Modalidades procedimentales: procesos ordinarios, sumarios e especiais. 13.- Os custos do proceso e a asistencia xurídica gratuita.
II.- PROCESO CIVIL	1.- Principios informadores. 2.- Demanda e contestación á demanda. 3.- Audiencia previa. 4.- Xuízo. 5.- Medios de proba. 6.- Sentenza. 7.- Terminación anticipada do proceso. 8.- Efectos do proceso. 9.- Recursos. 10.- Medidas cautelares. 11.- Execución. 12.- Xurisdicción voluntaria

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	52	94.5	146.5
Seminarios	22.5	51.5	74
Probas de tipo test	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	0	1.5
Outras	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	No horario de titorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/a as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.
Seminarios	No horario de titorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/a as dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de tipo test	Ao longo do cuadrimestre realizaranse nas datas indicadas na planificación docente 2 probas tipo test (1 da parte de Sistema Xudicial Español e 1 da parte de Proceso Civil). Estas probas non liberan materia de cara ao exame final.	25	CG1 CE26 CT1

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Na data fixada no calendario oficial de exames, realizarase un exame teórico oral, que comprende toda a materia.	50	CB2 CB3 CB4 CG1 CG3 CE26 CT1 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Na data indicada polo profesor realizarase unha proba de carácter práctico consistente no estudo dun caso. Esta proba versará sobre a parte de Proceso Civil. Dentro deste apartado avaliarase tamén o traballo dos alumnos relativo a "Traballo en grupo, exposición e debate" desenvolvido previamente durante os seminarios. Todo iso en conxunto corresponderase cun 25 % da cualificación.	15	CB2 CB3 CB4 CG3 CE26 CE27 CT5
Outras	Exposición por parte do alumnado ante o docente e os demais estudantes dun tema sobre os contidos da materia. Levarase a cabo durante os seminarios, de xeito individual ou en grupo.	10	CB2 CB3 CB4 CG3 CE27 CT1 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Na materia Sistema Xudicial Español e Proceso Civil seguiranse dous sistemas de avaliación, tanto na primeira convocatoria (maio/xuño) como na segunda (xullo): avaliación continua ou exame final.

1º.- AVALIACIÓN CONTINUA.

O sistema de avaliación continua consistirá en:

- a.- 2 probas teóricas tipo test, que se realizarán nas datas indicadas na planificación docente que se proporcionará aos alumnos ao comezo de curso; a nota media obtida nestas probas representará o 25% da cualificación final.
- b.- 1 proba práctica escrita, que se realizará na data indicada na planificación docente e que, xunto coa exposición e debate desenvolvido polos alumnos nos seminarios, representará o 25% da cualificación final.
- c.- 1 proba teórica oral, sobre toda a materia, que se realizará na data fixada no calendario oficial de exames e que representará o 50% da cualificación final.

En calquera caso, para que se entenda superada a materia, é necesario obter nesta proba oral polo menos un 5 sobre 10.

Notas importantes:

- a.- Para ser evaluado conforme ao sistema de avaliación continua, o/a alumno/a deberá realizar a proba teórica oral, a proba práctica escrita e as 2 probas teóricas tipo test.
- b.- Os/as alumnos/as que sigan o sistema de avaliación continua e que non superen a materia na primeira convocatoria (xaneiro), de facer a segunda convocatoria (xullo) poderán optar por:
 - Que se lles manteña a cualificación obtida en próbalas tipo test e na proba práctica realizadas durante o curso, nese caso o exame consistiría nunha proba teórica oral sobre toda a materia, que representará o 50% da cualificación final, e na que deberán obter polo menos un 5 sobre 10 para entender superada a materia.
 - Facer un exame final nos términos que se indican a continuación.

2º.- EXAME FINAL.

Os/as alumnos/as que decidan non seguir o sistema de avaliación continua ou que non realicen as actividades necesarias para ser avaliados conforme a este sistema, serán avaliados/as, tanto na primeira como na segunda convocatoria, mediante un exame final, que se realizará na data fixada no calendario oficial de exames e que representará o 100% da cualificación final. Devandito exame constará de:

a.- Unha proba práctica escrita consistente no estudo dun caso, que versará sobre a parte de Proceso Civil. Esta proba práctica representará o 20% da cualificación final.

b.- Unha proba teórica oral sobre toda a materia, que representará o 80% da cualificación final.

Nota importante: para poder superar a materia a través do exame final, o/a alumno/a terá que superar as dúas partes do exame. É dicir, na proba práctica, terá que obter polo menos un 1 sobre 2; e, na proba teórica, un 4 sobre 8.

3º.- CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA.

Na convocatoria de fin de carreira os/as alumnos/as serán avaliados mediante un exame final teórico e práctico, nos términos expostos anteriormente, que representará o 100% da cualificación final. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2017/2018.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., Derecho Procesal Civil. Parte general, Tirant lo Blanch, 2017, Valencia

MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., Derecho Procesal Civil. Parte especial, Tirant lo Blanch, 2017, Valencia

MONTERO AROCA, J. (Y OTROS), Derecho Jurisdiccional II. Proceso Civil, Tirant lo Blanch, 2017, Valencia

GIMENO SENDRA, V., Derecho Procesal Civil I. El proceso de declaración, UNED, 2015, Madrid

GIMENO SENDRA, V., Derecho Procesal Civil II. Los procesos especiales, UNED, 2015, Madrid

DE LA OLIVA SANTOS, A., Curso de Derecho Procesal Civil I. Parte general, Centro de Estudios Ramón Areces, 2017, Madrid

DE LA OLIVA SANTOS, A., Curso de Derecho Procesal Civil II. Parte especial, Centro de Estudios Ramón Areces, 2016, Madrid

ORTELLS RAMOS, M., Derecho Procesal Civil, Aranzadi, 2017, Cizur Menor

MONTERO AROCA, J. (Y OTROS), Derecho Jurisdiccional I. Parte General, Tirant lo Blanch, 2017, Valencia

MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., Introducción al Derecho Procesal, Tirant lo Blanch, 2016, Valencia

GIMENO SENDRA, V., Introducción al Derecho Procesal, UNED, 2016, Madrid

ORTELLS RAMOS, M., Derecho Procesal. Introducción, Aranzadi, 2016, Cizur Menor

Bibliografía Complementaria

GARBERÍ LLOBREGAT, J. (Dir.), Los procesos civiles (5 vols.), Bosch, 2001, Barcelona

CORTÉS DOMÍNGUEZ, V.; MORENO CATENA, V. (Coords.), Nueva Ley de Enjuiciamiento Civil (5 vols.), Tecnos, 2000, Madrid

PICATOSTE BOBILLO, J.; SEOANE SPIEGELBERG, J.L., Procesos especiales dispositivos por razón de la materia en la Ley de Enjuiciamiento Civil, Bosch, 2013, Barcelona

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito civil II. Dereitos reais				
Materia	Dereito civil II. Dereitos reais			
Código	V08G081V01404			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Noriega Rodríguez, Lidia			
Profesorado	Martínez Hens, Elena Noriega Rodríguez, Lidia			
Correo-e	lidianr@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia de carácter obrigatorio que trata do concepto de dereito real, a súa adquisición e extinción, do dereito real de propiedade e dos dereitos reais limitados, xunto coa posesión e a publicidade rexistral. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber - saber facer
CE40	CE48 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito civil, abordando a súa solución mediante a procura, interpretación e aplicación da normativa civil aplicable ao suposto concreto	- saber facer
CE41	CE49 - Coñecer as normas civís relativas aos Dereitos Reais en canto á súa adquisición, extinción e perda, cun específico estudo do dereito real de propiedade e dos dereitos reais limitados, xunto cos modos de publicidade dos devanditos Dereitos reais	- saber
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer - Saber estar / ser
CT2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	- saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber facer
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Materia de carácter obrigatorio que trata do concepto de dereito real, a súa adquisición e extinción, do dereito real de propiedade e dos dereitos reais limitados, xunto coa posesión e a propiedade rexistral. Permite coñecer institución xurídicas esenciais no Dereito civil

CB2
CB3
CB4
CG1
CG4
CE40
CE41
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Contidos

Tema

Tema 1: A relación xurídico-real.	O dereito real: concepto e clases. Figuras intermedias entre o dereito real e o dereito persoal. O xogo da autonomía da vontade nos dereitos reais.
Tema 2: A adquisición dos dereitos reais	Os modos de adquirir: concepto e clasificación. Art. 609 Cc. Teoría do título e o modo. A usucapión. Clases. Requisitos xerais. Requisitos especiais da usucapión ordinaria. Renuncia e efectos. Referencia ao tratamento penal da usurpación.
Tema 3:A extinción e a perda do dereito real.	Causas de extinción e perda. Referencia á consolidación
Tema 4:Dereito real de propiedade	1.O dereito real de propiedade: evolución histórica e concepto actual. Estrutura. Contido do dereito de propiedade: facultades que o integran.Extensión do dereito de propiedade. Límites do dereito de propiedade. Limitacións impostas pola vontade do transmitente.
Tema 5: A ocupación.	O achado. O tesouro oculto. A accesión. A accesión investida
Tema 6: As accións protectoras do dereito real de propiedade. A acción reivindicatoria	Indicacións xerais. A acción reivindicatoria: concepto, requisitos e efectos. A acción negatoria. A denominada acción de cerramento de leiras. A acción ad exhibendum. A acción de deslinde e amojonamiento.
Tema 7: A comunidade de bens. A comunidade romana e a comunidade germánica. A comunidade ordinaria en de o Dereito civil estatal.	A comunidade de bens: concepto e clases. As comunidades "romana" e germánica". A comunidade ordinaria no dereito civil estatal.Alleamento ou disposición da cota privativa. A división da cousa común: efectos.
Tema 8: A propiedade horizontal. As propiedades especiais en xeral. A propiedade intelectual.	Concepto e normativa. Estatutos e normas de réxime interior. Modalidades constitución e título constitutivo. Elementos comúns e privativos. Propiedade das partes privativas e copropiedade dos elementos comúns. Obrigacións do propietario. A cota de participación. Fondo de reserva. Réxime de administración e de representación da comunidade de propietarios. Extinción. As propiedades especiais en xeral. A propiedade intelectual.
Tema 9: Os dereitos reais limitados de goce e goce. O usufructo. A servidume.	O usufructo: concepto e caracteres. constitución. Suxeitos e obxecto do *usufructo. Contido do usufructo segundo o Cc. A conservación da forma e a sustancia. Dereitos e facultades do *usufructuario. Dereitos do nó propietario. Extinción do *usufructo. Dereitos de uso e habitación. As servidumes: concepto e caracteres. Clases. Constitución. contido. Servidumes legais e persoais. Servidume de paso: dereito civil de Galicia e Cc. A superficie. Dereitos de voo e subsolo
Tema 10: Os dereitos reais limitados de garantía. A hipoteca. A peza	Dereitos reais limitados de garantía. Dereito real de hipoteca: concepto e caracteres. Clases. Constitución. Contido: extensión e efectos da hipoteca. Satisfacción do crédito hipotecario. Modificación e extinción de hipoteca. Dereito real de peza. Constitución. Contido. Extinción. Hipoteca mobiliaria e peza sen desprazamento. Referencia ao Rexistro de bens mobles.
Tema 11: Os dereitos reais limitados de adquisición preferente:o tanteo, o retracto e a opción.	Concepto. Clases. Dereito real de tanteo voluntario. Dereito de retracto voluntario. o retracto convencional. Tanteos legais. retractos legais. Dereito real de opción
Tema 12: Os modos de publicidade dos dereitos reais. A posesión. O Rexistro da Propiedade e o Rexistro de bens mobles	Formas de publicidade e de aparencia. A posesión. Estrutura da relación posesoria. Posesión natural e posesión civil. Modos de adquirir a posesión e capacidade requirida. conservación, perda e recuperación da posesión. Liquidación do estado *posesorio: froitos, gastos e responsabilidade por deterioracións ou perdas. Efectos da posesión mentres subsiste: as presuncións posesorias. A posesión de BF de cousas mobles: o art. 464 Cc. A protección posesoria. O rexistro da propiedade e o rexistro de bens mobles.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	16.5	16	32.5
Sesión maxistral	33	36	69
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	33	34
Estudo de casos/análise de situacións	1	9.5	10.5
Traballos e proxectos	1	3	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo. Bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que deberá desenvolver o estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con titoría académica (no Plan de Acción Titorial).
Estudo de casos/análises de situacións	Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con titoría académica (no Plan de Acción Titorial).

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas sobre os temas explicados. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa	70	CB2 CB4 CG1 CE41 CT1
Estudo de casos/análise de situacións	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución	20	CB3 CG4 CE40 CT1 CT3 CT4 CT5

Traballos e proxectos	Resumos e/ou cronogramas e/ou exposicións e debates grupales	10	CB3 CG4 CE40 CT1 CT3 CT4 CT5
-----------------------	--	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Entenderase que o alumnado na avaliación continua deberá obter para poder compensar unha parte que outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos, sen que ningunha das preguntas teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, sendo polo menos una das preguntas longas composta por dúas opcións das cales se escolle unha. O alumnado que non se acolla á avaliación continua por deixala, por non poder asistir ou por calquera outro motivo, deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementada nun respecto daqueles que optasen pola avaliación continuada cun valor do 70% da cualificación e, ademais, uns casos cun valor do 30% da cualificación non realizando nin traballos nin proxectos. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos (sen que ningunha pregunta teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, contando polo menos unha pregunta con dúas opcións da que se responderá unha). No mesmo curso gardaranse as notas da avaliación continua do primeiro período para o segundo. O sistema de avaliación en segundo período, será igual que no primeiro período, segundo sígase a avaliación continua como para aqueles que non a sigan, podendo conseguir ambos o 100% da cualificación. Convocatoria Fin de Carreira: O alumno deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementada nun respecto daqueles que optasen pola avaliación continuada cun valor do 70% da cualificación (sen que ningunha pregunta teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, (contando polo menos unha pregunta con dúas opcións da que se responderá unha)&*nbsp;e, ademais, uns casos cun valor do 30% da cualificación, e dicir cos mesmos porcentaxes indicadas para o primeiro período para o alumnado da avaliación continua. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos. Alumnado con necesidades especiais: realizarase a adaptación curricular que veña dada por tales necesidades de acordo co suxerido polo coordinador de discapacidade por aplicación do correspondente protocolo. As datas e horarios das probas publícanse na web da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo no calendario de probas de avaliación aprobadas pola Xunta da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Lasarte Álvarez, C., Compendio de Derechos Reales. Derechos Reales e Hipotecario, Marcial Pons, última edición
DÍEZ-PICAZO, L./GULLÓN,A., Sistema de Derecho civil, volumen III, Tecnos, última edición
ALBALADEJO, M., Derecho civil, tomo III, Edisofer, última edición
O`CALLAGHAN, X, Compendio de Derecho civil, tomo III, Edersa, última edición
VVAA, Código Civil actualizado,
VVAA, Ley 2/2006 de Derecho Civil de Galicia,
VVAA, Legislación Hipotecaria,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G081V01501

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203
Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 2º curso e o profesorado responsable está integrado pola Profª. Lydia Noriega Rodríguez“

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito civil III. Familia e sucesións				
Materia	Dereito civil III. Familia e sucesións			
Código	V08G081V01501			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Martínez Hens, Elena			
Profesorado	Martínez Hens, Elena Meleiro Vázquez, Miguel			
Correo-e	mhens@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia impartida no primeiro cuadrimestre do terceiro curso do Grao de Dereito na Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo de Vigo. Trátase dunha materia obrigatoria que achega ao alumno ao dereito de familia e ao dereito de sucesións, permitindo coñecer institucións xurídicas esenciais nos devanditos ámbitos.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CE42	CE50 - Coñecer as normas civís relativas ao dereito de Familia con especial referencia ao matrimonio, as súas crises e ás institucións de custodia e garda de menores e incapacitados, así como ao dereito de sucesións desde a perspectiva do dereito común e do dereito territorial galego	- saber
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer - Saber estar / ser
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Trátase dunha materia obrigatoria que achega ao alumno ao dereito de familia e ao dereito de sucesións, permitíndolle coñecer institucións xurídicas esenciais en devanditos ámbitos	CG1 CE42 CT1 CT3 CT5

Contidos	
Tema	
Tema 1: O dereito de familia. A familia e as relacións familiares. As unións de feito. Os alimentos.	Novos tipos de familia. As parellas de feito na Lei de Dereito civil de Galicia. O parentesco
Tema 2: O matrimonio: o sistema matrimonial español, o expediente matrimonial e os efectos da celebración do matrimonio.	Formas de celebración do matrimonio. Requisitos formais. Ineficacia do matrimonio
Tema 3: As capitulaciones matrimoniais. As doazóns por razón de matrimonio. Os réximes económicos matrimoniais	As capitulacións no Código civil e no Dereito civil galego. As doazóns propter nuptias e os seus efectos. A sociedade de gananciales e o réxime de separación de bens
Tema 4: As crises matrimoniais: nulidade, separación e divorcio. Efectos. A garda e custodia dos fillos. A mediación familiar	Efectos persoais e patrimoniais nas crises matrimoniais. Concepto, regulación e oportunidade lexislativa da custodia compartida. A conveniencia da mediación familiar en separacións e divorcios

Tema 5: A patria potestade. Afiliación e as relacións de filiación. A adopción. Institucións tutelar	Dereitos e obrigacións dos pais respecto dos seus fillos. Os efectos persoais e patrimoniais derivados da filiación. Dereitos dos adoptados
Tema 6: Dereito de sucesións. A sucesión mortis causa. Apertura da sucesión, a delación. Capacidade para suceder, el dereito de acrecer. O obxecto da sucesión	O iter sucesorio no Código civil. Vicisitudes e capacidade do sucesor
Tema 7: A herdanza yacente. A adquisición da herdanza e as súas clases. Efectos	Situación especial na herdanza yacente. Formas de adquisición da mesma
Tema 8: A comunidade hereditaria e a partición hereditaria. As operacións particionales	Modalidades de partición hereditaria. Regras establecidas polo lexislador
Tema 9: A sucesión testamentaria. Clases de testamento.	Testamento pechado, aberto e ológrafo. Testamentos especiais.
Tema 10: O contido do testamento. A ineficacia do testamento. A sucesión testada en Galicia.	Causas de ineficacia do testamento.
Tema 11: As substitucións hereditarias. El legado. A revogación do testamento. O testamenteiro.	Modalidades na substitución hereditaria. Causas de revogación do testamento. Suxeitos que poden ser testamenteiros.
Tema 12: A sucesión forzosa: a lexítima e a mellora. A lexítima do cónxuxe viúvo e dos ascendentes. As lexítimas no Dereito civil de Galicia. As reservas.	A sucesión forzosa no Código civil e na Lei de Dereito Civil de Galicia. Diferenzas.
Tema 13: Sucesión non testamentaria: sucesión intestada e sucesión contractual.	Os pactos sucesorios no Dereito civil de Galicia.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	16.5	16	32.5
Sesión maxistral	33	36	69
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	33	34
Estudo de casos/análise de situacións	1	9.5	10.5
Outras	1	3	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con titoría académica (no Plan de Acción Titorial).
Sesión maxistral	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con titoría académica (no Plan de Acción Titorial),

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	70	CG1 CE42 CT1
Estudo de casos/análise de situacións	Proba en que se expón unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	20	CE42 CT1 CT3 CT5
Outras	Exposición e mais debate	10	CE42 CT1 CT3 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Como regra xeral, enténdese que os alumnos optan polo sistema de avaliación continua. Respecto da nota da proba teórica de contidos é imprescindible que o alumno obteña un mínimo de 3 sobre 10 en cada unha das preguntas das partes do programa: dereito de familia e dereito de sucesións, e que a nota total da proba de contidos, que será a suma das notas de ambas as partes, sexa como mínimo un 4 sobre 10 para poder compensar coa nota das prácticas que, necesariamente, debe ser como mínimo un 3 sobre 10. O alumno que non se acolla ao sistema de avaliación continua por deixala ou non poder asistir, poderá facer unha proba final na que se formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementadas nun respecto de aqueles que optasen pola avaliación continua e, ademais, un caso práctico, cos mesmos porcentaxes xa indicadas para os que optan polo sistema de avaliación continua. Deberá obter, para compensar unha parte con outra, deberá obter polo menos un 3 sobre 10, no caso práctico e un 4 sobre 10 na proba de contidos. Desta forma, poderá obter o 100% da cualificación. No mesmo curso gardaranse as notas de avaliación continua dunha convocatoria para outra.

Convocatoria Fin de Carreira: O alumno deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementadas nun respecto daqueles que optasen pola avaliación continua cun valor do 70% da cualificación e, ademais, uns casos cun valor do 30% da cualificación, é dicir, cos mesmos porcentaxes xa indicadas para os de avaliación continua. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2017/2018.

A bibliografía indicada ten un carácter meramente complementario das explicacións da clase.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Albaladejo García, Derecho Civil III,, Edersa,

Lasarte Álvarez, Principios de Derecho Civil III,, Marcial Pons,

Bercovitz Rodríguez-Cano, Derecho de Familia, Bercal,

Vela Sánchez, Antonio, Derecho civil para el Grado. Derecho de Familia, Dykinson,

Vela Sánchez, Antonio, Derecho civil para el Grado. V Derecho de sucesiones, Dykinson,

Bibliografía Complementaria

VVAA, Código civil,

VVAA, Ley 2/2006, de Derecho civil de Galicia,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

Outros comentarios

Ista materia en el PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impartese no 2º cuatrimestre del 3º curso e o profesorado responsable e a profa. Helena Martínez e o Prf. Miguel Meleiro.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Derecho mercantil I				
Materia	Derecho mercantil I			
Código	V08G081V01502			
Titulación	Grado en Derecho			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	1c
Lingua impartición	Gallego			
Departamento	Derecho privado			
Coordinador/a	Fernández Carballo-Calero, Pablo Ignacio			
Profesorado	Aldavero Mora, María de la Paz Fernández Carballo-Calero, Pablo Ignacio Salgado André, María Elena Tato Plaza, Anxo			
Correo-e	pcarballocalero@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	La finalidad de esta materia es conocer el estatuto jurídico del empresario, las normas que regulan su actuación en el mercado, el régimen jurídico de las sociedades mercantiles y la normativa reguladora del concurso de acreedores.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que los estudiantes sepan aplicar sus conocimientos a su trabajo o vocación de una forma profesional y posean las competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas dentro de su área de estudio.	- saber - saber hacer
CB3	Que los estudiantes tengan la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética.	- saber hacer
CB4	Que los estudiantes puedan transmitir información, ideas, problemas y soluciones a un público tanto especializado como no especializado.	- saber hacer
CB5	Que los estudiantes hayan desarrollado aquellas habilidades de aprendizaje necesarias para emprender estudios posteriores con un alto grado de autonomía.	- saber hacer
CG1	Conocer la función del Derecho como sistema regulador de las relaciones sociales.	- saber
CG2	Conocer las distintas manifestaciones del Derecho en su evolución histórica y en su realidad actual.	- saber
CG4	Ser capaz de identificar problemas jurídicos y abordar su solución de modo interdisciplinar	- saber - saber hacer
CE3	CE3 - Conocer el concepto y fuentes del Derecho Mercantil, así como el régimen jurídico del empresario individual y las sociedades mercantiles	- saber
CE4	CE4 - Saber interpretar y aplicar las normas mercantiles relativas al empresario individual y social	- saber hacer
CT3	Capacidad para la toma de decisiones de forma autónoma e independiente de liderazgo y capacidad para el trabajo cooperativo en equipo, como habilidades en las relaciones interpersonales que favorezcan la eficacia interpersonal.	- saber hacer
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados de la realidad en relación con su significado y relacionarlos con las distintas ramas del ordenamiento jurídico.	- saber hacer

Resultados de aprendizaje	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Conocer el estatuto jurídico del empresario, la regulación de la competencia y de la propiedad industrial, las principales características de las sociedades de capital y un esquema básico del proceso concursal y aplicar dichos conocimientos en el tráfico mercantil	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CE3 CE4 CT3 CT5
--	---

Contenidos

Tema	
Concepto y fuentes del Derecho Mercantil.	- Concepto de Derecho Mercantil - Tendencias actuales - Fuentes
Estatuto jurídico del empresario.	- El empresario y sus colaboradores - El registro mercantil. - La contabilidad del empresario - Elementos materiales de la organización empresarial
Regulación de la competencia.	Introducción general. Derecho de defensa de la competencia. Derecho de la competencia desleal.
Propiedad industrial	- Introducción general - Signos distintivos - Invenciones
Derecho de sociedades.	Cuestiones generales. Las sociedades personalistas. Las sociedades de capital.
Derecho concursal.	- Introducción - Presupuestos - Administración Concursal - Masa activa y pasiva - Terminación del procedimiento

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión magistral	53	0	53
Prácticas de laboratorio	23.5	23.5	47
Pruebas de respuesta corta	2	100	102
Otras	0	23	23

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodologías

	Descrición
Sesión magistral	Exposición teórica de los conceptos fundamentales de la materia.
Prácticas de laboratorio	Resolución de casos prácticos y test relacionados con la materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	En las tutorías se resolverán las dudas que se puedan plantear por los alumnos, tanto en las sesión magistrales como en las sesión de prácticas de laboratorio.
Sesión magistral	En las tutorías se resolverán las dudas que se puedan plantear por los alumnos, tanto en las sesión magistrales como en las sesión de prácticas de laboratorio.

Evaluación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Prácticas de laboratorio	Se plantearán dos test, el primero de ellos sobre materias explicadas en los casos y sobre la lectura recomendada. El segundo de ellos sobre las restantes prácticas realizadas. Cada test será valorado con una puntuación de hasta un máximo de 1 punto.	20	CB2 CB3 CB5 CG4 CE3 CE4 CT3 CT5
Pruebas de respuesta corta	Se plantearán 14 preguntas de respuesta breve, en las que se evaluarán los conocimientos adquiridos en las sesión magistrales.	70	CB5 CG1 CG2 CG4 CE3 CE4 CT5
Otras	Se planteará la elaboración de un trabajo en grupo que tendrá que ser expuesto y debatido oralmente en el aula. Este trabajo tendrá como puntuación máxima 1 punto.	10	CB3 CB4 CB5 CE3 CE4 CT3 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para aprobar la asignatura se exige un mínimo de 3,5 puntos sobre 7 en la prueba teórica. Las notas de la evaluación continua se guarda hasta a convocatoria de julio del curso académico siguiente -incluso en una eventual participación en la convocatoria de fin de carrera- Los alumnos que -por circunstancias excepcionales- no realicen la evaluación continua, harán el mismo examen teórico que el resto de alumnos (con una calificación máxima del 70%) y, además, realizarán un examen con casos prácticos relativos a las materias explicadas durante el curso (con una calificación máxima del 30%). Del mismo modo será evaluado el alumnado que participe en una convocatoria de fin de carreira que no se corresponda al curso inmediatamente seguinte en el que tenga cursado esta materia.

Fuentes de información

Bibliografía Básica

Sánchez Calero, Fernando y Sánchez Calero, Juan, Instituciones de Derecho Mercantil, Volumen I y II, Última Edición, Aranzadi,

García-Cruces, J.A., Derecho de Sociedades Mercantiles, Primera Edición, Tirant Lo blanch, 2016,

Paniagua Zurera, Derecho Mercantil, Primera Edición, Iustel, 2017,

AA.VV., Código de Comercio y legislación complementaria, Última Edición,

Bibliografía Complementaria

Base de datos Westlaw,

Recomendaciones

Outros comentarios

Para un estudio completo de los contenidos que afectan al "Derecho de la Propiedad Industrial y de la Competencia" y al "Derecho Concursal", se recomienda cursar las asignaturas optativas que se ofertan en el 4º Curso de Grado.

Observaciones: En el Programa Conjunto de Estudios Oficiales Grado en Administración y Dirección de Empresas-Grado en Derecho, esta materia se imparte en el 2º. cuatrimestre del 3º curso y el profesor responsable es Julio Costas Comesaña (jcostas@uvigo.es)

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito administrativo II				
Materia	Dereito administrativo II			
Código	V08G081V01503			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Arias Martínez, María Antonia			
Profesorado	Arias Martínez, María Antonia Ruiz Cenicerós, Mauricio			
Correo-e	tona.arias@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Na materia 'Dereito Administrativo II' trátase de completar o estudo da parte xeral do Dereito administrativo a través da análise do proceso ante a orde xurisdiccional contencioso administrativo. Así mesmo, abórdase o estudo da teoría dos bens da Administración, unha introdución ao réxime do persoal ao servizo da Administración, a teoría das formas da actividade administrativa, as sancións administrativas e a garantía patrimonial do administrado, que comprende as institucións da expropiación forzosa e a responsabilidade patrimonial da Administración.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE16	CE20 - Ser capaces de entender correctamente os documentos que integran con carácter xeral un expediente administrativo e de actuar conforme a Dereito nun procedemento, tanto desde a posición da Administración como desde a das persoas e empresas interesadas	- saber facer
CE17	CE21 - Coñecer de forma sistemática a nivel introductorio ou de detalle algúns contidos propios da parte especial do Dereito Administrativo, manexando fontes positivas, xurisprudenciais e doutrinais.	- saber
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións da parte especial do Dereito Administrativo, manexar con soltura o sistema de fontes da materia obxecto de estudo e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG3 CG4 CE16 CE17 CT1 CT3 CT5
---	--

Contidos

Tema

O control xudicial da acción administrativa. O contencioso administrativo (I)	1. Formulación xeral do contencioso administrativo. 2. O ámbito da xurisdición. 3. Os órganos da xurisdición. 4. O recurso contencioso-administrativo. 4.1. As partes. 4.2. O obxecto do recurso.
O control xudicial da acción administrativa. O procedemento contencioso-administrativo (II)	1. O procedemento ordinario en primeira ou única instancia. 2. O procedemento abreviado. 3. Os procedementos especiais. 4. Os recursos contra providencias, autos e sentenzas. 5. Execución de sentenzas. 6. Medidas cautelares.
A expropiación forzosa	1. Evolución histórica e concepto actual. 2. Lexislación aplicable. 3. Elementos da expropiación forzosa 3.1. Suxeitos da expropiación. 3.2. A causa ou fin da expropiación 3.3. O obxecto da potestade expropiatoria 4. O procedemento expropiatorio 4.1. A declaración de necesidade de ocupación. 4.2. O acordo de necesidade de ocupación. 4.3. A determinación do justiprecio. 4.4. O pago e toma de posesión 4.5. A expropiación urxente 5. As garantías do expropiado 5.1. Os intereses de demora 5.2. A retasación 5.3. O dereito de reversión
A responsabilidade patrimonial da Administración.	1. Concepto. 2. A responsabilidade por actos legislativos e polo funcionamento da Administración de xustiza 3. Os requisitos da responsabilidade patrimonial da Administración. 3.1. A lesión resarcible 3.2. A imputación do dano 3.3. A relación de causalidade 4. Extensión e cálculo da reparación. 5. A reclamación administrativa de responsabilidade. 5. O principio de unidade xurisdiccional. 6. A responsabilidade das autoridades e do persoal ao servizo das Administracións públicas
As formas da actividade administrativa	1. Criterios de clasificación da actividade administrativa. 2. A actividade administrativa de policía ou de limitación. 2.1. Caracterización xeral e principais manifestacións. 2.2. A técnica autorizatoria. As declaracións responsables e as comunicacións previas. 2.3. A delimitación administrativa de dereitos. 3. A actividade administrativa de fomento. Especial referencia á subvención. 4. A actividade administrativa de servizo público. 5. Outras formas de actividade.

As sancións administrativas	1. A potestade sancionadora da Administración 2. Os principios da potestade sancionadora 2.1. O principio de legalidade 2.2. O principio de tipicidade 2.3. A irretroactividad das normas sancionadoras desfavorables 2.4. A responsabilidade 2.5. O principio de proporcionalidade 2.5. Principio non bis in idem 2.6 A prescrición 3. O procedemento sancionador
Os bens públicos	1. Clasificación dos bens públicos e principios xerais. 2. Natureza xurídica e elementos configuradores do dominio público. 3. Dinámica da demanialidad. 4. Utilización do dominio público. 5. Protección e defensa dos bens de dominio público. 6. Determinados bens de dominio público.
O persoal ao servizo da Administración Pública	1. O sistema español de emprego público. Función pública e réxime laboral. 2. O acceso ao emprego público. 3. A carreira funcionarial. 4. Contido da relación funcionarial. 5. Os dereitos colectivos dos funcionarios.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	34	40	74
Estudo de casos/análises de situacións	15	20	35
Probas de resposta curta	3	35	38
Probas de tipo test	2	0	2
Outras	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo
Estudo de casos/análises de situacións	Resolución de supostos prácticos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Serán abordadas e resoltas as dúbidas formuladas polos alumnos sobre os contidos do tema, e na realización e desenvolvemento dos exercicios e traballos propostos
Estudo de casos/análises de situacións	Serán abordadas e resoltas as dúbidas formuladas polos alumnos sobre os contidos do tema, e na realización e desenvolvemento dos exercicios e traballos propostos

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Estudo de casos/análises de situacións	Valorarase a asistencia activa do estudante, é dicir, a asistencia e a participación na resolución dos casos e nas diversas cuestións que se expoñan no seminario.	5	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG3 CG4 CE16 CE17 CT1 CT3 CT5
Probas de resposta curta	Os alumnos realizarán un exame teórico/práctico sobre os contidos da materia abordados nas sesións maxistrais e/ou nas clases prácticas.	70	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CT3 CT5
Outras	Valorarase a participación do alumnado nos debates que se entablen nas clases prácticas.	5	CB4 CT1 CT3
Probas de tipo test	Ao longo do cuatrimestre realizaranse probas obxectivas co fin de determinar os coñecementos e competencias adquiridas polos estudantes nas clases prácticas e maxistrais.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CT3 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

As cualificacións obtidas nos seminarios e as probas tipo test manterase na segunda convocatoria do curso académico.

Para aprobar a materia é preciso obter un mínimo dun 5 entre o exame final e a avaliación continua. A cualificación máxima que pode obterse no exame final será de 7, sumándose á puntuación obtida no devandito exame a que correspondese na avaliación continua. Para que esta suma teña lugar será requisito imprescindible obter un mínimo de 3,5 sobre 7 no exame final.

Os alumnos que non sigan a avaliación continua ou aqueles que faltasen a máis dun 15 por cento das sesións presenciales terán dereito a un exame final teórico-práctico sobre o 100%, distinto do anterior, no que se avalíe a adquisición de todas as competencias globais da materia.

Convocatoria extraordinaria fin de carreira: a) Tipo de exame: Os/ás estudantes realizarán un exame teórico-práctico sobre a totalidade dos contidos da materia; b) Sistema de avaliación: O 100% da cualificación virá determinada polo resultado do exame teórico-práctico.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias as especificadas no calendario aprobado pola Xunta de Facultad.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gamero Casado, E., Derecho Administrativo, última edición, Tecnos, Madrid, Tecnos

Martín Rebollo, L., Leyes administrativas, última edición, Aranzadi, Navarra, Aranzadi

Parada Vázquez, J.R., Derecho Administrativo, Tomos I, II, y III, última edición, Open Ediciones Universitarias SL,

Santamaría Pastor, A., Principios de Derecho Administrativo, última edición (posterior a 2015), Iustel, Madrid, Iustel

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito administrativo económico/V08G081V01945

Réxime xurídico da responsabilidade patrimonial da administración (contractual e extracontractual)/V08G081V01947

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Sistema xudicial español e proceso civil/V08G081V01403

Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G081V01501

Dereito do traballo e da seguridade social/V08G081V01504

Dereito internacional privado/V08G081V01602

Dereito procesual penal/V08G081V01601

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204

Dereito administrativo I/V08G081V01401

Outros comentarios

"Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 1º cuadrimestre do 4º curso, sendo o coordinador da mesma Rafael Fernández Acevedo, e o profesorado responsable Rafael Fernández Acevedo e Patricia Valcárcel Fernández".

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito do traballo e da seguridade social				
Materia	Dereito do traballo e da seguridade social			
Código	V08G081V01504			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Fernández Docampo, María Belén			
Profesorado	Airas Cotovad, Xurxo Anxo Fernández Docampo, María Belén Martínez Fernández, Rafael Martínez Yáñez, Nora María			
Correo-e	belendocampo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta asignatura se aborda amplamente as institucións de Dereito do Traballo, con particular atención ao contrato de traballo. Tamén se trata o Dereito Colectivo, con énfase na liberdade sindical nos dereitos de participación, negociación e conflito, ademáis do dereito de folga. E descríbese someramente o réximen español de Seguridade Social.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE9	CE9 - Coñecer o marco normativo regulador das relacións laborais individuais e colectivas e de Seguridade Social	- saber
CE10	CE10 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito do Traballo e da Seguridade Social e abordar a súa solución mediante o manexo e interpretación de fontes e doutrina xudicial	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer, comprender, interpretar e analizar criticamente as principais institucións e fontes do Dereito do Traballo e da Seguridade Social.	CB1 CG1 CG3 CE9 CE10

Coñecer e interpretar a regulación básica do contrato de traballo.	CB2 CB3 CG1 CG3 CE9 CE10
Coñecer e interpretar as institucións de Dereito colectivo do Traballo.	CB2 CB3 CG1 CG3 CE9 CE10
Coñecer e interpretar as institucións de Seguridade Social.	CB2 CB3 CG1 CG3 CE9 CE10
Manexar acaídamamente a lexislación laboral e de Seguridade Social	CB3 CB4 CB5 CG1 CG3 CG4 CE10 CT1 CT5
Aplicar nos conflitos individuais e colectivos as normas legais e pactadas	CB3 CB4 CB5 CG1 CG3 CG4 CE10 CT1 CT5

Contidos

Tema

PARTE I.- INTRODUCCIÓN E FONTES

TEMA 1.- CONCEPTO E ÁMBITO APLICATIVO DA DISCIPLINA
Presupostos configuradores. Especial referencia ao traballo “por conta allea” e a dependencia. O traballo autónomo. O Estatuto do Traballador Autónomo. O traballador autónomo economicamente dependente. Exclusións legais. Traballos familiares e servizos benévolos. Conselleiros de sociedades. Funcionarios públicos e demais persoal estatutario. Prestacións persoais obrigatorias. Transportistas. Relacións laborais de carácter especial. Persoal de alta dirección e asimilados. Servidores do fogar familiar. Penados nas institucións penitenciarias. Deportistas profesionais. Artistas en espectáculos públicos. Representantes de comercio. Similitude e diferencias cos axentes mercantís. Traballadores diminuídos en centros especiais. Estibadores portuarios. Avogados en despachos profesionais. Médicos residentes. Outras. Referencia a traballos singulares.

(*)TEMA 2. FUENTES DEL DERECHO DEL TRABAJO.

TEMA 2. FONTES DO DEREITO DO TRABALLO.
Lexislación estatal. A Constitución.- Normas con rango de lei.- Regulamentos.- Normativa das Comunidades Autónomas.- O ámbito de aplicación da Lei do Reino de España. O Regulamento Comunitario 593/2009 (Roma I). O art. 1.4 ET.
Normas colectivas. O convenio colectivo. Concepto.- O art. 37 da Constitución. Eficacia do convenio.- Tipoloxía de convenios. Remisión.
Lexislación supraestatal. Tratados bilaterais e multilaterais.- Convenios e recomendacións da OIT.- Normativa do Consello de Europa. Normativa da Unión Europea.
Outras fontes. Usos e costumes profesionais.- A xurisprudencia e a doutrina xudicial.- Os principios xerais do dereito.- Principios laborais: Respeto aos mínimos, norma máis favorable, condición máis beneficiosa, irrenunciabilidade de dereitos, pro operario.- O Dereito común.

PARTE II. A RELACIÓN INDIVIDUAL DE TRABALLO	TEMA 3. O CONTRATO DE TRABALLO. Concepto.- Partes: traballador e empresario.- Capacidade do traballador. A idade.- Estranxeiros e nacionais de Estados membros da Unión Europea.- Nulidade do contrato.- Forma. Presunción de contrato. Copia básica e dereitos de información do traballador.- Período de proba.
	TEMA 4. INTERMEDIACIÓN, EMPREGO, FOMENTO DO EMPREGO E RELACIÓNS TRIANGULARES DE TRABALLO. A política de emprego: contido e aparello institucional. Intermediación. Servizos públicos de emprego e axencias de colocación. Fomento do emprego. Subvencións e bonificacións. Relacións triangulares de traballo. A descentralización productiva. Concepto e tipoloxía.- Contratas e subcontratas. Responsabilidade laboral, administrativa e de Seguridade Social. Dereitos informativos.- Cesión de traballadores e tráfico de man de obra.- Empresas de traballo temporal. Requisitos. Contrato de posta a disposición. Contrato de traballo. Relación do traballador coa empresa usuaria.- Sucesión da empresa. Concepto. Responsabilidades solidarias. Facultades dos representantes legais.
	TEMA 5. MODALIDADES DE CONTRATO DE TRABALLO. Contratos indefinidos. Fixo discontinuo. Contratos formativos. Os dereitos formativos. Contrato para a formación e a aprendizaxe.- Contrato en prácticas. Contratos temporais estruturais. Obra ou servizo determinado.- Eventual.-Interinidade. Reglas xerais aplicables a todos os contratos temporais De relevo.- En empresas de inserción.- De apoio a emprendedores. - Contratos de fomento do emprego xuvenil. .Contrato a tempo parcial. Concepto. Forma.- Voluntariedade. - Horas complementarias. .Traballo a distancia e teletraballo.
	TEMA 6. OBRIGAS DO TRABALLADOR. Prestación do traballo.-Dilixencia e rendemento normal.-Obediencia e desobediencia lexítima.-A non concorrencia. Pactos de exclusividade e de permanencia. Control do empresario ao traballador e respecto aos dereitos fundamentais.
	TEMA 7. A RETRIBUCIÓN. Concepto. Clases de salarios. Non discriminación por razón de sexo. Presunción de salario.- Percepcións non salariais.- Estrutura salarial. Salario base e complementos salariais.- Salario mínimo interprofesional.- Absorción e compensación.- Gratificacións extraordinarias.- Pagamento do salario. Mora e anticipos. Documentación.- Aseguramento do pagamento. O Fondo de Garantía Salarial. Os cretos salariais preferenciais. En caso de concurso. Protección procesal común do salario. Inembargabilidade.
	TEMA 8. A PREVENCIÓN DE RISCOS LABORAIS E OUTROS DEBERES DO EMPRESARIO. A prevención de riscos laborais. A LPRL e a súa normativa de desenvolvemento.- Dereitos e obrigas.- Servizos de Prevención.- Consulta e participación dos traballadores.- Responsabilidades. Outros deberes do empresario Respeto á dignidade do traballador e igualdade de tratamento.- O acoso por razón de sexo e o acoso sexual. O acoso moral.- Non discriminación por razón de sexo. Discriminacións directas e indirectas.- Ocupación efectiva.- Formación e promoción profesionais.
	TEMA 9. TEMPO DE TRABALLO Regulación da xornada de traballo ordinaria. Xornada máxima.- Tempos de traballo e tempos de descanso.- Xornadas especiais. Horas extraordinarias. Distribución do tempo de traballo e do descanso. O calendario laboral.- O horario.- Traballo nocturno e a quendas.- Descansos semanais e festivos.- Vacacións anuais.- Permisos e outras ausencias do traballo.- Xornada e conciliación da vida familiar e laboral.

	TEMA 10. O PODER DE DIRECCIÓN DO EMPRESARIO E AS MODIFICACIÓNS DAS CONDICIÓN DE TRABAJO. O poder de dirección do empresario. Concepto. A clasificación profesional. O grupo profesional.- A categoría profesional e a equivalencia.- O encadramento e a polivalencia funcional. Mobilidade funcional. Horizontal e vertical. Límites. Mobilidade xeográfica. Traslados. Desprazamentos. Referencia aos desprazamentos transnacionais. Modificación sustancial das condicións de traballo.
	TEMA 11. SUSPENSIÓN DO CONTRATO. Concepto e efectos xerais. Reserva de posto e suspensión do salario.- Causas de suspensión: Mutuo acordo e causas válidamente consignadas no contrato. Incapacidade temporal e incapacidade permanente. Maternidade, adopción e acollemento. Paternidade. Risco durante o embarazo e lactación materna. Víctima de violencia de xénero. Privación de liberdade e prestacións persoais obrigatorias. Cargo público representativo e excedencia forzosa. Funcións sindicais.- Suspensións colectivas. Forza maior temporal e causas económicas, técnicas, organizativas e de produción. Folga e lockout. Suspensión disciplinaria. Excedencia para coidado de fillos e para coidado de familiares. Excedencia voluntaria.
	TEMA 12. A EXTINCIÓN DO CONTRATO Introducción. Concepto. Causas. O recibo de finiquito. Por cumprimento e por vontade das partes. Por causas válidamente pactadas.- Expiración do termo.- Por mutuo acordo. Por desaparición ou incapacidade dunha das partes. Por causas atinxentes ao empresario.- Por causas atinxentes ao traballador. Por vontade unilateral do traballador. Dimisión e abandono.- Resolución causal por decisión do traballador. Por vontade unilateral do empresario. O concepto de despedimento.- Tipoloxía.
	TEMA 13. O DESPEDIMENTO. O despedimento disciplinario e a potestade disciplinaria. Causas xustas (estatutarias e extraestatutarias).- Forma. Carta de despedimento, audiencia a delegados sindicais e expediente contradictorio. Outras.- Calificación e efectos. Procedente, improcedente e nulo.- O caso do despedimento tácito.- Outras sancións. Legalidade e tipicidade. Límites legais. Formalidades. Prescrición das infraccións. O despedimento por causas obxectivas. Concepto e causas.- Requisitos e forma.- Calificación e efectos. O despedimento colectivo. Concepto e causas.- O procedemento de despedimento colectivo. Calificación e efectos
PARTE III. DEREITO COLECTIVO DO TRABAJO	TEMA 14. LIBERDADE SINDICAL E DEREITO DE ASOCIACIÓN EMPRESARIAL A liberdade sindical. Concepto.- Ámbito subxectivo.- As asociacións empresariais como suxeitos excluídos.- Contido esencial e adicional.- Tutela da liberdade sindical. Sindicatos e organizacións empresariais. Réxime xurídico. Representatividade sindical e acción sindical. A maior representatividade e a suficiente representatividade.- A representatividade empresarial.
	TEMA 15. PARTICIPACIÓN DOS TRABALLADORES E ACCIÓN SINDICAL NA EMPRESA Representación estatutaria. Delegados de persoal e comités de empresa.- Comité conxunto e comité intercentros.- Comités de empresa europeos.- Competencias dos representantes. Garantías e prerrogativas. Procedemento electoral. Representación sindical. Seccións sindicais e delegados sindicais. Asemblea de traballadores. Asembleas de traballadores.

TEMA 16. A NEGOCIACIÓN COLECTIVA SUXEITOS NEGOCIADORES E ÁMBITOS PERSOAL, FUNCIONAL, TERRITORIAL E TEMPORAL.
A lexitimación para negociar e as unidades de negociación.- A concorrencia de convenios.- Duración e sucesión de convenios.- O proceso de negociación dos convenios. Solicitude de negociación e constitución da comisión negociadora.- Validez. Forma, rexistro e publicación dos convenios.- Control da ilegalidade ou lesividade. Adhesión e extensión. O contido dos convenios e a súa administración. Contido mínimo.- Contido normativo e obrigacional.- Interpretación e aplicación do convenio. Inaplicación.
A negociación colectiva extraestatutaria.- Os acordos de empresa.

TEMA 17. O DEREITO FUNDAMENTAL DE FOLGA. CONFLITOS COLECTIVOS E PROCEDIMENTOS DE SOLUCIÓN
Medidas de conflito colectivo. O dereito de folga. Concepto. Fontes reguladoras. Titularidade. convocatoria, comité de folga e publicidade. Limites: folgas ilegais e folgas ilícitas ou abusivas. Procedemento de desenvolvemento. Efectos. Folgas en servizos esenciais.- O peche patronal.
Sistemas de solución de conflitos colectivos. Especial referencia aos procedementos de conciliación, mediación e arbitraje e ao procedemento de conflito colectivo.

PARTE IV.- SEGURIDADE SOCIAL

TEMA 18. O SISTEMA DE SEGURIDADE SOCIAL.
Estrutura do sistema de Seguridade Social. O modelo constitucional de Seguridade Social.- Nivel profesional ou contributivo.- Nivel asistencial ou non contributivo.- Réxime Xeral e Reximes Especiais da Seguridade Social. Xestión da Seguridade Social. Entidades xestoras e servizos comúns.- Entidades colaboradoras.
Actos de encadramento. Inscripción, afiliación, altas e baixas. Financiamento do Sistema de Seguridade Social. En particular, no Réxime Xeral. O deber de cotización. Bases, tipos e cuotas

TEMA 19. A ACCIÓN PROTECTORA NO REXIME XERAL DE SEGURIDADE SOCIAL.
Riscos profesionais e riscos comúns. Accidente de traballo, enfermidade profesional, enfermidade común e accidente non laboral. Referencia ao risco durante o embarazo, á lactancia natural e ao coidado de menores con cancro ou enfermidade grave.
Tipoloxía e extensión da acción protectora. Definición, requisitos de acceso e contía: Asistencia sanitaria. Incapacidade temporal. Maternidade, paternidade, risco durante o embarazo e a lactancia e cancro ou enfermidade grave de menor. Incapacidade permanente. Xubilación. Morte e supervivencia. Protección á familia. Desemprego.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	23	44	67
Sesión maxistral	51	28	79
Probas de tipo test	2	31	33
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	23	24
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Planteamiento y resolución de casos prácticos al fin de llevar a la práctica los contenidos teóricos de la materia. A tal efecto, el docente propondrá al alumnado la resolución de hechos, supuestos, casos, sentencias, etc., con la finalidad de conocerlos, interpretarlos, resolverlos, así como reflexionar sobre los mismos, contrastar datos, completar sus conocimientos y entrenarse en procedimientos alternativos de solución de conflictos.
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos da materia obxecto de estudo, as súas bases teóricas e directrices principais, contidos que deberán ser estudados polo alumnado e que serán obxecto de avaliación.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición		
Estudo de casos/análises de situacións			
Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de tipo test	Durante o cuatrimestre se realizarán 2 probas tipo test/cuestionarios sobre unha parte dos contidos teóricos da materia. A cualificación obtida en cada test suporá un 15% da nota final. En ningún caso a superación destes cuestionarios liberará de materia de cara á realización do examen final. As datas de celebración de cada test/cuestionario serán fixadas polo docente no cronograma da materia. Para acceder aos exames tipo test faise necesario participar activamente nas clases teóricas e prácticas.	30	
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Os contidos prácticos da materia serán avaliados nunha proba/examen final. Trátase dunha proba/examen práctico consistente na resolución, por escrito, dun suposto/caso práctico no que o alumnado aplicará os coñecementos prácticos adquiridos durante o cuatrimestre. A cualificación obtida nesta suporá o 30 % da nota final. Para o caso das persoas que accedan ao exame por avaliación continua ponderarase un 33 por 100 da calificación polos casos prácticos entregados.	30	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG3 CG4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os contidos teóricos da materia serán avaliados nunha proba/examen final. Trátase dunha proba teórica e escrita, que incluírá entre 4 e 7 preguntas de desenvolvemento -breve ou medio- sobre os distintos epígrafes do programa. O alumnado deberá demostrar a adquisición de coñecementos teóricos da materia en respostas de extensión intermedia. A cualificación obtida nesta proba suporá o 40 % da nota final. Para os que accedan por avaliación continua, un 12,5 por 100 da calificación ponderarase pola participación activa en clase. En todo caso, para que a cualificación obtida na participación en clase, entrega de prácticas e probas tipo test poida sumarse á cualificación obtida na proba de resposta longa e na proba práctica final, deberá alcanzarse unha nota media de 4,0 nestas dúas últimas probas. De non ser así, a cualificación obtida na avaliación continua non se terá en conta, poidendo conservarse para a convocatoria de xullo, na que se aplicará a mesma regra.	40	CG1 CG3 CG4

Outros comentarios e avaliación de Xullo

CONVOCATORIA ORDINARIA DECEMBRO/XANEIRO (sistema de avaliación continua/sistema de avaliación final)

a) Avaliación continua. Ao comezo do curso, o alumnado deberá manifestar a súa vontade de someterse ao sistema de avaliación continua. Para poder optar por este sistema, deberá acreditar asistencia ao 80 % das clases teóricas e prácticas. En caso contrario, sempre poderá acollerse ao sistema de avaliación final.

b) Avaliación final. Os alumnos que non se acollan ao sistema de avaliación continua, serán avaliados nun exame final. Trátase dunha proba escrita, de carácter teórico e práctico, sobre todos os contidos da materia e representará o 100% da nota final (a parte teórica representará un 60 por 100 da nota, e a parte práctica un 40 por 100).

CONVOCATORIA ORDINARIA DO MES DE XULLO: Se o/a alumno/a non superase a materia na convocatoria ordinaria do mes de decembro, a nota obtida na avaliación continua desenvolvida durante o curso conservarase para a convocatoria do mes de xullo. Porén, se non superase a materia nas dúas citadas convocatorias do curso académico, o/a alumno/a terá que someterse un novo proceso de avaliación continua, agás que opte pola avaliación final teórica e práctica.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA Na convocatoria FIN DE CARREIRA o alumno será avaliado nun único examen escrito, de carácter teórico e práctico, que representará o 100 por 100 da nota final (a parte teórica representará un 60 por 100 da nota, e a parte práctica un 40 por 100). As datas de exame son aprobadas pola Xunta da Facultade e publicadas na web da Faculta

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

CRUZ VILLALÓN, J, Compendio de Derecho del Trabajo, última, Tecnos

MARTÍN VALVERDE, A., RODRÍGUEZ-SAÑUDO GUTIÉRREZ, F. Ñ y GARCÍA MURCIA, J., Derecho del Trabajo, última, Tecnos
Compendio de legislación laboral, cualquier editorial

Bibliografía Complementaria

ALONSO OLEA, M. y CASAS BAAMONDE, Mª E., Derecho del Trabajo, última, Civitas

AA.VV. (dir. GARCÍA NINET, I.), Derecho del Trabajo, última, Aranzadi

PALOMEQUE LÓPEZ, M.C. y ÁLVAREZ DE LA ROSA, M., Derecho del Trabajo, última, Fundación Ramón Areces

Recomendacións

Outros comentarios

Os profesores de Dereito do Traballo do dobre grado Ade-Dereito son Jaime Cabeza Pereiro e Nora Martínez Yáñez. A asignatura se imparte no 1º cuatrimestre de 4º curso.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito procesual penal				
Materia	Dereito procesual penal			
Código	V08G081V01601			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Cachaldora Calderón, Xosé Antón			
Profesorado	Cachaldora Calderón, Xosé Antón Gándara Valije, Benita María			
Correo-e	xacachal@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Na materia Dereito Procesal Penal estúdanse as institucións básicas do proceso penal, como instrumento tendente á investigación e enxuízamento das condutas delituosas, así como o funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber - saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber - saber facer
CE28	CE34 - Coñecer as institucións básicas do proceso penal e o funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentais.	- saber
CE29	CE35 - Ser capaz de identificar os problemas xurídicos-procesuais de carácter penal e abordar a súa solución mediante a interpretación e aplicación crítica da normativa procesual penal	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber - saber facer
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

O coñecemento por parte do estudante das institucións básicas do proceso penal así como familiarizarse co funcionamento práctico do mesmo nas súas diversas modalidades procedimentales.	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE28 CE29 CT1 CT3 CT4 CT5
--	--

Contidos

Tema

I.- O PROCESO PENAL ESPAÑOL

- 1.- Principios informadores do proceso penal.
- 2.- Competencia dos órganos jurisdiccionais penais.
- 3.- Partes procesales.
- 4.- Obxecto do proceso penal.
- 5.- Formas de incoación do proceso penal: denuncia, querella, ateigado.
- 6.- Fase de instrución: dilixencias de investigación, anticipación e aseguramiento da proba.
- 7.- Fase intermedia: sobreseimiento e apertura do xuízo oral.
- 8.- Xuízo oral e proba.
- 9.- Sentenza penal.
- 10.- Efectos do proceso penal.
- 11.- Recursos.
- 12.- Medidas cautelares.
- 13.- Ejecución penal.

II.- PROCESOS PENAIIS ESPECIAIS

- 1.- Enxuízamento rápido de delitos.
- 2.- Proceso por aceptación de decreto.
- 3.- Procedemento ante o Tribunal do Xurado
- 4.- Procedemento para o xuízo sobre delitos leves.
- 5.- Proceso penal de menores

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	34.5	62.5	97
Seminarios	15	34	49
Probas de tipo test	1.5	0	1.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	0	1.5
Outras	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	No horario de tutorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/ás dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.

Seminarios	No horario de tutorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/ás dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.
------------	---

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de tipo test	Ao longo do cuatrimestre realizaranse nas datas indicadas na planificación docente 2 probas tipo test. Estas probas non liberan materia de face ao exame final.	25	CB2 CB3 CB5 CG1 CG3 CG4 CE28 CE29 CT3 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Na data fixada no calendario oficial de exames, realizarase un exame teórico oral, que comprende toda a materia.	50	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE28 CT1 CT3 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Na data indicada na programación docente realizarase unha proba de carácter práctico consistente no estudo dun caso.	15	CB2 CB3 CB5 CG1 CG3 CG4 CE28 CE29 CT1 CT3 CT4 CT5
Outras	Exposición por parte do alumnado ante o docente e os demais estudantes dun tema sobre os contidos da materia. Levarase a cabo durante os seminarios, de xeito individual ou en grupo.	10	CB2 CB3 CB5 CG1 CG3 CG4 CE28 CE29 CT1 CT3 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Na materia Dereito Procesal Penal seguiranse dous sistemas de avaliación, tanto na primeira convocatoria (maio/xuño) como na segunda (xullo): avaliación continua ou exame final.

1º.- AVALIACIÓN CONTINUA.

O sistema de avaliación continua consistirá en:

- 2 probas teóricas tipo test, que se realizarán nas datas indicadas na planificación docente que se proporcionará aos alumnos ao comezo de curso; a nota media obtida nestas probas representará o 25% da cualificación final.
- 1 proba práctica escrita, que se realizará na data indicada na planificación docente e que, xunto coa exposición e debate polo alumno nos seminarios, representará o 25% da cualificación final.
- 1 proba teórica oral, sobre toda a materia, que se realizará na data fixada no calendario oficial de exames e que representará o 50% da cualificación final. En calquera caso, para que se entenda superada a materia, é necesario obter nesta proba teórica polo menos un 5 sobre 10.

Notas importantes:

- Para ser evaluado conforme ao sistema de avaliación continua, o/a alumno/a deberá realizar a proba teórica oral, a proba práctica escrita e, polo menos, unha das probas teóricas tipo test.
- Os/as alumnos/as que sigan o sistema de avaliación continua e que non superen a materia na primeira convocatoria (maio/xuño), de face á segunda convocatoria (xullo) poderán optar por:
 - Que se lles manteña a cualificación obtida en próbalas tipo test e na proba práctica realizadas durante o curso, nese caso o exame consistiría nunha proba teórica oral sobre toda a materia, que representará o 50% da cualificación final, e na que deberán obter polo menos un 5 sobre 10 para entender superada a materia.
 - Facer un exame final nos termos que se indican a continuación.

2º.- EXAME FINAL.

Os/as alumnos que decidan non seguir o sistema de avaliación continua ou que non realicen as actividades necesarias para ser evaluados conforme a este sistema, serán evaluados cun exame final, que se realizará na data fixada no calendario oficial de exames e que representará o 100% da cualificación final. Devandito exame constará de:

- Unha proba práctica escrita, consistente no estudo dun caso. Esta proba práctica representará o 20% da cualificación final.
- Unha proba teórica oral sobre toda a materia, que representará o 80% da cualificación final.

Nota importante: para poder superar a materia a través do exame final, o/a alumno/a terá que superar as dúas partes do exame. É dicir, na proba práctica, terá que obter polo menos un 1 sobre 2; e, na proba teórica, un 4 sobre 8.

3º.- CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA.

Na convocatoria de fin de carreira o sistema de avaliación será o de exame final nos termos expostos anteriormente.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2017-18

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., Derecho Procesal Penal, Tirant lo Blanch, 2017, Valencia

MONTERO AROCA, J.; GÓMEZ COLOMER, J.L.; BARONA VILAR, S.; ESPARZA LEIBAR, I.; ETXEBERRIA GURIDI, J., Derecho Jurisdiccional III. Proceso Penal, Tirant lo Blanch, 2017, Valencia

GIMENO SENDRA, V., Derecho Procesal Penal, Civitas, 2015, Madrid

DE LA OLIVA SANTOS, A.; ARAGONESES MARTÍNEZ, S.; HINOJOSA SEGOVIA, R.; MUERZA ESPARZA, J.; TOMÉ GARC, Derecho Procesal Penal, Centro de Estudios Ramón Areces, 2007, Madrid

ALONSO-CUEVILLAS Y SAYROL, J. (Dir.), El nuevo proceso penal tras las reformas de 2015, Atelier, 2016, Barcelona

Bibliografía Complementaria

MORENO CATENA, V., (Dir.), El proceso penal. Doctrina, jurisprudencia y formularios (5 vols.), Tirant lo Blanch, 2000, Valencia

CONDE-PUMPIDO FERREIRO, C., Comentarios a la Ley de Enjuiciamiento Criminal y otras leyes del proceso penal (6 vols.), Tirant lo Blanch, 2004, Valencia

GÓMEZ COLOMER, J.L. (Coord.), Prueba y proceso penal, Tirant lo Blanch, 2008, Valencia

MUERZA ESPARZA, J., Las reformas procesales penales de 2015, Aranzadi, 2015, Cizur Menor

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito internacional privado				
Materia	Dereito internacional privado			
Código	V08G081V01602			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Velázquez Pérez, Rafael Andrés			
Profesorado	García Vidal, Javier Velázquez Pérez, Rafael Andrés			
Correo-e	randres@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Dereito internacional privado está formado polo Dereito procesual civil internacional e o Dereito aplicable ás relacións xurídico privadas internacionais			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE1	CE1 - Coñecer a normativa legal de Dereito internacional privado, nacional, comunitaria e convencional, así como os problemas de aplicación das devanditas normas dado o carácter unitario do ordenamento xurídico.	- saber
CE2	CE2 - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito internacional privado e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- Saber estar / ser
CT2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	- Saber estar / ser
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Coñecer e poder aplicar e interpretar as fontes que rixen as relación xurídico-privadas transfronteirizas	CB2
	CB3
	CB4
	CB5
	CG1
	CG2
	CG4
	CE1
	CE2
	CT1
	CT2
	CT3
	CT5

Contidos	
Tema	
TEMA 1. Fundamentos.	1. O obxecto, o contido e a estrutura do Dereito internacional privado. 2. As fontes do Dereito internacional privado
PRIMEIRA PARTE: A COMPETENCIA XUDICIAL INTERNACIONAL.	1. Orixes e ámbitos de aplicación. 2. Sistema de normas de competencia xudicial internacional.
Tema 2: A competencia xudicial internacional no Regulamento Bruxelas I.	
Tema 3: A competencia xudicial internacional nos Regulamentos en materia matrimonial e de responsabilidade parental.	1. O Regulamento Bruxelas II. 2. Os Regulamentos en materia de réxime económico matrimonial.
Tema 4: A competencia xudicial internacional nos Regulamentos en materia de alimentos e sucesións.	1. O Regulamento Bruxelas III. 2. O Regulamento sobre sucesións.
Tema 5: A competencia xudicial internacional no Regulamento sobre insolvencia. As normas de competencia do réxime interno.	1. O Regulamento sobre insolvencia. 2. O réxime interno de competencia xudicial internacional.
SEGUNDA PARTE: A COOPERACIÓN XURÍDICA INTERNACIONAL EN MATERIA CIVIL.	1. As competencias derivadas. 2. A litispendencia e a conexidade. 3. A notificación internacional.
Tema 6: A conciliabilidade de procesos. A notificación internacional.	
Tema 7: A proba internacional. A información sobre o Dereito estranxeiro.	1. A proba internacional. 2. A información sobre o Dereito estranxeiro.
Tema 8: O réxime xeral de recoñecemento i execución.	1. Aspectos introdutorios. 2. O réxime do Regulamento Bruxelas I. 3. O réxime interno. 4. A execución forzosa internacional.
Tema 9: Os réximes especiais de recoñecemento.	1. En materia matrimonial. 2. En materia de filiación. 3. En materia de alimentos. 4. En materia de sucesións. 5. En materia de insolvencia. 6. Outros réximes especiais.
TERCEIRA PARTE: O DEREITO APLICABLE.	1. Métodos presentes. 2. Cuestións específicas do método conflitual. 3. Alegación e proba do Dereito estranxeiro. 4. Lei aplicable ao proceso civil.
Tema 10: Consideracións xerais sobre lei aplicable.	
Tema 11: Lei aplicable aos contratos.	1. Ámbito de aplicación do Regulamento Roma I. 2. Determinación da lei aplicable ás obrigacións contractuais segundo o Regulamento. 3. Problemas de delimitación do ámbito da lei aplicable segundo o Regulamento.
Tema 12: Lei aplicable á responsabilidade non contractual.	1. Ámbito de aplicación do Regulamento Roma II. 2. Determinación da lei reitora ás obrigacións non contractuais, segundo o Regulamento. 3. Problemas de delimitación do ámbito da lei reitora, segundo o Regulamento. 4. Outras fontes en materia de lei aplicable á responsabilidade non contractual.

Tema 13: Lei aplicable á persoa, aos bens e aos actos xurídicos.	1. Lei aplicable ás persoas físicas. 2. Lei aplicable ás persoas xurídicas. 3. Lei aplicable á representación. 4. Lei aplicable aos dereitos reais. 5. Lei aplicable á forma dos actos xurídicos.
Tema 14: Lei aplicable ao matrimonio e á filiación.	1. Lei aplicable á celebración do matrimonio. 2. Lei aplicable ao réxime económico matrimonial. 3. Lei aplicable á disolución do matrimonio. 4. Lei aplicable á filiación e á responsabilidade parental.
Tema 15: Lei aplicable aos alimentos, á sucesión por causa de morte e á insolvencia	1. Lei aplicable aos alimentos. 2. Lei aplicable á sucesión por causa de morte. 3. Lei aplicable á insolvencia.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	23.5	23.5	47
Sesión maxistral	47.1	47.1	94.2
Probas de resposta curta	7	73	80
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.9	1.9	3.8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumno recibe atención personalizada en horario de titorías respecto dos problemas prácticos que presenta a materia
Sesión maxistral	O alumno recibe atención personalizada en horario de titorías respecto dos problemas teóricos que presenta a materia

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Valórase a asistencia e participación nas clases prácticas, segundo descríbese no punto 1 infra. Como resultado da aprendizaxe, o alumnado coñece, aplica e interpreta as fontes que rexen as relacións xurídico-privadas transfronteirizas.	5	CG4 CE2 CT5
Sesión maxistral	Valórase a asistencia ás sesións maxistrais, segundo descríbese no punto 1 infra. Como resultado da aprendizaxe, o alumnado coñece, aplica e interpreta as fontes que rexen as relacións xurídico-privadas transfronteirizas.	5	CG1 CG2
Probas de resposta curta	Exames parciais descritos no punto 3 infra. Como resultado da aprendizaxe, o alumnado coñece, aplica e interpreta as fontes que rexen as relacións xurídico-privadas transfronteirizas.	60	CB2 CB3 CB5 CG1 CG2 CE1

Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Como resultado da aprendizaxe, o alumnado coñece, aplica e interpreta as fontes que rexen as relacións xurídico-privadas transfronteirizas.	30	CB3 CB4 CG4 CE2 CT1 CT2 CT3 CT5
---	--	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Valórase a asistencia ás clases, ata un 10% da cualificación final, así como nas distintas actividades que se organicen nas mesmas. A comezo do curso, o profesor indicará as condicións e/ou a forma de valorar a dita asistencia. 2.- Poderanse realizar diversos controis teóricos e prácticos ao longo do curso que, conxuntamente, poderán supor ata un 30% da cualificación final. 3.- Haberá como mínimo dous exames parciais que suporán un mínimo do 60% da cualificación total. A data do último parcial poderá facerse coincidir, en principio, coa oficial do exame final. 4.- O alumnado que non desexa, ou non poida seguir o sistema de avaliación continua descrito, poderá presentarse a un exame final único teórico-práctico que suporá o 100% da cualificación (50% parte teórica, 50% parte práctica). Este sistema aplicarase tamén na convocatoria extraordinaria de fin de carreira. 5.- O alumnado poderá conservar a cualificación alcanzada na avaliación continua para o seguinte curso académico.

DATAS DE EXAMES: Os exames oficiais realizaranse segundo o calendario aprobado ao efecto pola xunta de centro para o curso 2017-18. Así mesmo, o profesor entregará no Decanato, antes de que comece o cuadrimestre, un cronograma onde se describirá o desenvolvemento semanal da materia. O alumnado que, a xuízo do profesor, non cumpra o compromiso ético esixido pola Universidade de Vigo sobre a realización de probas, quedará excluído automaticamente da avaliación continua, son prexuízo de posteriores accións que poidan derivarse da súa conduta.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Garcimartín Alférez, F.J., Derecho internacional privado, última edición, Thomson Aranzadi, Madrid

Fernández Rozas, J.C., Derecho internacional privado, última edición, Civitas, Madrid

Calvo Caravaca, A., Derecho internacional privado, última edición, Comares, Granada

vv. aa., Legislación básica de Derecho internacional privado, última edición, Civitas / Aranzadi / Comares, Madrid / Pamplona / Granada

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G081V01501

Dereito mercantil I/V08G081V01502

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Sistema xudicial español e proceso civil/V08G081V01403

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito financeiro e tributario I				
Materia	Dereito financeiro e tributario I			
Código	V08G081V01603			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Pita Grandal, Ana María			
Profesorado	Barreiro Carril, María Cruz Muleiro Parada, Luís Miguel Pita Grandal, Ana María			
Correo-e	apita@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O “Dereito Financeiro e Tributario *I” é unha materia que ten por finalidade o estudo da ordenación xurídica dos ingresos e gastos públicos, así como das relacións xurídicas que xorden entre a Administración e os particulares. A materia obxecto de estudo estrutúrase en tres grandes apartados. Dun lado, o primeiro apartado serve de introdución ao estudo do Dereito Financeiro, destacando a análise das fontes desta rama xurídica e do poder financeiro no tres niveles de Facenda (Estado, Comunidades Autónomas e Corporacións Locais). Un segundo apartado dedica especial atención ao dereito orzamentario, é dicir, ao estudo xurídico do ciclo do gasto público. Por último, o terceiro apartado correspóndese coa denominada “Parte xeral” do Dereito Tributario, a cal –á súa vez- se enfronta por separado ao estudo do tributo e a obriga tributaria, á interpretación e aplicación dos tributos, ao dereito sancionador tributario e, finalmente, á revisión dos actos administrativos tributarios, contidos todos eles cuxo coñecemento resulta imprescindible antes de abordar a “Parte especial” do Dereito Tributario (“Dereito Financeiro e Tributario *II”), que completa a formación do alumnado no que incumbe ás materias obrigatorias de Dereito Financeiro.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber facer - Saber estar / ser
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- Saber estar / ser
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE18	CE24 - Coñecer o modelo de distribución do poder financeiro en España, así como os ingresos públicos (en especial, os tributos: os seus elementos esenciais e os procedementos de aplicación) e as normas que rexen o gasto público.	
CE19	CE25 - Saber interpretar e aplicar as normas do ordenamento xurídico financeiro	
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber

CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Conocer, interpretar y aplicar las normas reguladoras del poder financiero en España, así como las que atañen a los ingresos, con especial referencia al tributo y al gasto público	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE18 CE19 CT1 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema	
PRIMEIRA PARTE: INTRODUCCIÓN Ao ESTUDO DO DEREITO FINANCEIRO.	1.- O Dereito Financeiro. Concepto. 2.- As fontes do ordenamento financeiro. 3.- Os principios constitucionais de xustiza no ordenamento financeiro. 4.- O poder financeiro en España. 5.- A aplicación e interpretación das normas financeiras. 6.- O obxecto da actividade financeira. Aspectos xurídicos. 7.- A Débeda Pública.
SEGUNDA PARTE: DEREITO ORZAMENTARIO	8.- O Dereito Orzamentario. Concepto. Os principios orzamentarios. 9.- Contido e efectos xurídicos do Orzamento. 10.- Fases do ciclo orzamentario. Elaboración, aprobación e execución do Orzamento. 11.- Os orzamentos das Comunidades Autónomas, Entidades Locais, Entes Institucionais e Seguridade Social. 12.- O Orzamento da Facenda da Unión Europea. 13.- O control do Orzamento.
TERCEIRA PARTE: DEREITO TRIBUTARIO. PARTE XERAL.	14.- Os principios constitucionais en materia tributaria. 15.- A obrigación tributaria. O tributo. 16.- Clases de tributos. 17.- O feito imponible. 18.- As obrigacións subsidiarias e accesorias. 19.- Suxeitos da obrigación tributaria. 20.- A capacidade no ámbito tributario. 21.- A cuantificación da obrigación tributaria. 22.- Réximes de determinación de bases impositibles. Cota e débeda tributaria. 23.-Extinción da obrigación tributaria. 24.- A aplicación dos tributos. Asistencia e información aos contribuíntes. 25.- A proba. A obrigación de proporcionar información. 26.- O procedemento de xestión. 27.- A Inspección dos tributos. 28.- A recadación. O período executivo. 29.-Infraccións e sancións tributarias. O procedemento sancionador. 30.- A revisión de actos administrativos tributarios

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	23.5	55.5	79
Sesión maxistral	50	86	136
Probas de tipo test	1	5	6
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	0	3
Outras	0	1	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades	20	CB1 CB2 CB4 CG1 CG2 CG4 CE18 CE19
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	70	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE18 CE19 CT1 CT5

Outras	No Seminario das clases presenciais, tamén se proporán ao alumnado a realización de distintas actividades: casos prácticos, exposición oral dun tema, presentación escrita dun traballo, tarefa *colaborativa, etc. Estas actividades só serán avaliadas para os/*as alumnos/*as que se sometan a *EC. Ademais valorarase especialmente a participación activa do/a alumno/a.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE18 CE19 CT1 CT3 CT4 CT5
--------	---	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O temario que figura no apartado de contidos constitúe unha versión resumida das leccións que serán obxecto de exame. Oportunamente, a comezo do curso académico, proporcionaráselle ao alumno un temario máis detallado cos epígrafes que conforman cada lección.

Primeira oportunidade de exame: 1.- Os alumnos que se someten a avaliación continua serán avaliados conforme aos criterios que se indicaron máis arriba: proba final (70%), probas de resposta curta ou test (20%) e Outras (10%). Na proba final, o exame de teoría e oral suporá o 80% e o práctico, por escrito, suporá un 20%. En todo caso, o alumno deberá alcanzar unha cualificación mínima de 4 sobre 10 na proba final para que se lle teñan en conta as cualificacións obtidas mediante o sistema de avaliación continua. Para ser avaliado de forma continua é necesaria a asistencia ás clases teóricas e prácticas con regularidade (en ningún caso a *inasistencia a clase poderá ser superior ao 10% das horas de docencia).

2.- Os alumnos que NON se someten a avaliación continua, ou que queden excluídos do devandito sistema, a súa cualificación estará integrada polo 70% da cualificación obtida no exame teórico oral e o 30% da cualificación obtida no exame práctico escrito, nos que se *evalurán todas as competencias.

Segunda oportunidade de exame: 1.- No exame de xullo realizarase unha proba final, que constará de dous partes: unha práctica escrita (na que se resolverán un ou varios casos prácticos) e unha teórica oral (na que se formularán distintas preguntas sobre o temario da materia).

2.- Os alumnos que se someteron ao sistema de avaliación continua conservarán a nota que obtivesen no curso.

3.- Para os alumnos que non se someten a avaliación continua, ou que queden excluídos do devandito sistema, a súa cualificación estará integrada polo 70% da cualificación obtida no exame teórico oral e o 30% da cualificación obtida no exame práctico escrito, sendo este último diferente ao que realicen os alumnos de avaliación continua.

4.- Os alumnos que se someteron ao sistema de avaliación continua e non superasen a proba final, nin na primeira e nin na segunda oportunidade de exame, a nota obtida a través de devandito sistema poderáselles conservar no curso académico seguinte.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRAO

exame da convocatoria de Fin de carreira será unha proba teórico-práctica escrita, cuxa cualificación será o 100% da nota. A cualificación estará integrada polo 70% da cualificación obtida no exame teórico e o 30% da cualificación obtida no exame práctico. Non se terá en conta en ningún caso a avaliación continua do ano anterior.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

FERREIRO LAPATZA, J.J., Instituciones de Derecho Financiero y Tributario, Primera y Segunda Parte, 1ª, Marcial Pons, 2010, Madrid

PEREZ ROYO, F., Derecho Financiero y Tributario. Parte General, 27ª ed., Civitas, 2017, Madrid

MARTÍN QUERALT, J.; LOZANO SERRANO, C.; TEJERIZO LÓPEZ, J.M.; y CASADO OLLERO, G., Curso de Derecho Financiero y Tributario, 28ª ed., Tecnos, 2017, Madrid

MERINO JARA, I. (Dir.), Curso de Derecho Financiero y Tributario, 6ª ed., Tecnos, 2017, Madrid

SIMON ACOSTA, E. Y OTROS, Código Tributario, 24ª ed., Aranzadi, 2017, Madrid

Bibliografía Complementaria

PITA GRANDAL, A.Mª. (Coordinadora), Textos y casos prácticos de Derecho Financiero y Tributario, 2ª ed, Tórculo, 2001, Santiago de Compostela

CALVO ORTEGA, R. (Dir.), Comentarios a la Ley General Tributaria, 2ª, Cívitas-Thomson Reuters, 2009, Navarra

PITA GRANDAL, A.Mª., La prueba en el procedimiento de gestión tributaria, Marcial Pons, 1998, Madrid-Barcelona

FERNÁNDEZ LÓPEZ, R. I., La comprobación de hechos por la Inspección de los tributos, Marcial Pons, 1998, Madrid-Barcelona

RUIZ HIDALGO, C., La responsabilidad tributaria en el alzamiento de bienes, Marcial Pons, 2009, Madrid-Barcelona

ANEIROS PEREIRA, J., Las sanciones tributarias, Marcial Pons, 2005, Madrid-Barcelona

MULEIRO PARADA, L. M., La determinación objetiva: IRPF e IVA, Marcial Pons, 2009, Madrid-Barcelona

SIOTA ÁLVAREZ, M., Analogía e interpretación en el Derecho tributario, Marcial Pons, 2010, Madrid-Barcelona

RAMOS PRIETO, J., Erosión de la base imponible y traslado de beneficios: estudios sobre el Plan BEPS de la OCDE, Aranzadi, 2016, Navarra

SESMA SANCHEZ, B., La nulidad de las liquidaciones tributarias, Aranzadi, 2017, Navarra

FERNÁNDEZ LÓPEZ, R. I., La imprescriptibilidad de las deudas tributarias y la seguridad jurídica, Marcial Pons, 2017, Madrid

PITA GRANDAL, A.Mª. (dir.), Estudios sobre la financiación de los puertos, Marcial Pons, 2017,

CUBERO TRUYO, A. (dir.), Estudios sobre el decreto-ley como fuente del Derecho Financiero y Tributario, Aranzadi, 2016,

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Dereito financeiro e tributario II/V08G081V01701

Réxime fiscal da empresa/V08G081V01944

Responsabilidade penal e administrativa no ámbito financeiro-tributario/V08G081V01943

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Dereito administrativo II/V08G081V01503

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204

Dereito: Teoría do dereito/V08G081V01102

Dereito administrativo I/V08G081V01401

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Outros comentarios

No Programa conxunto de estudos oficiais de Grao en Administración de Empresas e Grao en Dereito impártese no 2º cuatrimestre do 4º Curso polo mesmo profesorado que o Grao en Dereito.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fundamentos de administración de empresas				
Materia	Fundamentos de administración de empresas			
Código	V08G081V01605			
Titulación	Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Rodríguez Domínguez, María del Mar			
Profesorado	González Loureiro, Miguel Rodríguez Domínguez, María del Mar			
Correo-e	mrdguez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia está deseñada para que os alumnos do Grao de Derecho obtengan competencias esenciais sobre a administración e organización de una empresa, contemplando las diferentes partes que una empresa contiene. Se hará énfasis tanto en los conocimientos como en las habilidades requeridas por un futuro directivo. El proceso de enseñanza-aprendizaje ofrecerá al estudiante un conjunto de herramientas útiles para su aplicación inmediata en su futuro profesional.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer - Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber
CE11	CE13 - Coñecer os principios de funcionamento que rexen nunha economía de mercado, comprender o comportamento dos distintos axentes económicos e coñecer os principais problemas económicos	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE12	CE14 - Ser capaz de utilizar os principios e conceptos económicos como ferramenta para argumentar economicamente, identificar os problemas económicos e abordar a súa solución a través das políticas adecuadas a cada situación	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE47	CE55 - Comprender os Estados Financeiros obrigatorios das empresas	- saber
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer - Saber estar / ser
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Ser capaz de identificar problemas económicos que se expoñen nas empresas e saber utilizar os principais instrumentos para a súa resolución.	CB2 CB3 CB4 CB5 CE11 CE12
Capacidade de interpretar e analizar críticamente información económica da empresa.	CG1 CG2 CG3 CG4 CE12 CE47 CT3
Coñecer os aspectos internos, funcións e interrelacións existentes nas organizacións.	CB2 CB3 CB4 CB5 CE11 CE12
Coñecer os procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial.	CE11 CE12 CE47 CT1 CT3

Contidos

Tema	
T1) FUNDAMENTOS E ENFOQUES SOBRE EMPRESA, EMPRESARIO E ADMINISTRACIÓN DE EMPRESAS	Conceptos de empresa e empresario Principais escolas de pensamento sobre a Administración de Empresas A empresa como sistema: partes e funcións
T2) A DIRECCIÓN DE EMPRESAS (I): A CONTORNA DA EMPRESA	Concepto de contorna Tipos de contorna A Contorna Xeral. A ferramenta PESTEL O modelo das 5 forzas de Porter
T3) A DIRECCIÓN DE EMPRESAS (II): ASPECTOS INTERNOS DA EMPRESA	Proceso de dirección estratéxica Estrutura de Plans (plan estratéxico, plan funcional, plan operativo) Ferramentas para a análise: matrices, perfil estratéxico, cadea de valor A ferramenta DAFO
T4) RECURSOS HUMANOS, ESTRUCTURA E CULTURA ORGANIZATIVAS	Concepto, fundamentos e proceso de dirección e xestión de RRHH Teorías de desenvolvemento organizativo Liderado, cultura e poder nas organizacións Parámetros de deseño organizativo: formalización, especialización e coordinación. Organigrama
T5) A FUNCIÓN DE MERCADOTECNIA E COMERCIALIZACIÓN	Conceptos sobre a función de mercadotecnia e enfoques Investigación de mercados Comportamento de compra no mercado industrial e no mercado de consumidores Segmentación de mercados e posicionamento do produto Decisións de mercadotecnia (4Ps): produto, prezos, comunicación e distribución
T6) A FUNCIÓN DE INVESTIMENTO E FINANZAS	Conceptos de investimento e finanzas Os ciclos de capital e de explotación Criterios para a análise de proxectos de investimento: o VAN e a TIR Ferramentas de análise económica-financeiro
T7) A FUNCIÓN DE PRODUCCIÓN E LOXÍSTICA DA CADEA DE SUBMINISTRACIÓN	Decisións na función de produción Enfoques de produción: JIT e xestión Lean Ferramentas de planificación da produción

Obxectivos estratéxicos: a misión, a visión e o fin
 Teoría da vantaxe competitiva
 Estratexia de nivel corporativo
 Estratexia de nivel competitivo: estratexias xenéricas competitivas e reloxo estratéxico
 Direccións de desenvolvemento: a matriz de crecemento de Ansoff, modos de crecemento externo vs. interno.
 Estratexias e modos de internacionalización
 Estratexias de innovación
 A Dirección por Obxectivos (DPO) e control de xestión

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	36	56	92
Estudo de casos/análises de situacións	15	40	55
Probas de resposta curta	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición na aula con exemplos aplicados á realidade empresarial de Galicia
Estudo de casos/análises de situacións	Casos textuais nos que os alumnos deben aplicar os coñecementos teóricos explicados nas sesións maxistras e tamén deberán adquirir habilidades interpersoais e comunicativas na exposición e defensa da solución do traballo en grupo

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	O docente realizará un seguimento de cada grupo e individuo dando un retorno que permita mellorar o desempeño. Adicionalmente, presentarse a solución máis adecuada a cada cuestión
Probas	Descrición
Probas de resposta curta	O docente realizará un seguimento de cada grupo e individuo dando un retorno que permita mellorar o desempeño. Adicionalmente, presentarse a solución máis adecuada a cada cuestión

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos/análises de situacións	Avaliación do traballo na aula durante os seminarios prácticos e as clases teóricas	30	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE11 CE12 CE47 CT1 CT3

Probas de resposta curta	Proba de avaliación escrita con preguntas curtas ou tipo test	70	CG1 CG2 CG3 CG4 CE11 CE12 CE47
--------------------------	---	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Avaliación: haberá dous sistemas, **avaliación continua (EC)** e **non continua (ENC)**.

EC: Para poder optar por EC é necesario acudir ao 80% das clases programadas. En caso de non asistir a algunha práctica, é necesario realizar e entregar as prácticas ás que non se asistiu, mediante a utilidade de entrega de exercicios en FAITIC. O prazo límite para a dita entrega será o domingo ao final da semana seguinte na que a práctica se imparta no seu grupo. As prácticas atrasadas serán penalizadas na avaliación. A parte práctica ponderará o 30%. A parte teórica será avaliada mediante un exame de respostas curtas ou tipo test que ponderará un 70% na nota final. É condición imprescindible superar cada parte por separado (isto é, obter un mínimo de 5 sobre 10) para poder realizar a nota media ponderada final. No caso de que non se supere a parte teórica ou práctica, a nota no expediente figurará como a nota mínima destas dúas: un 4,5 ou a nota ponderada de ambas as partes. Se a avaliación da parte práctica non é positiva, requirirase ao alumno a realizar unha pequena proba escrita de carácter práctico na data oficial do exame. En seguintes convocatorias do mesmo curso, gardarase a parte aprobada coa nota correspondente. Os alumnos de cursos pasados deberán consultar cos docentes do curso vixente calquera outra circunstancia.

ENC: Aqueles alumnos que non reúnan as condicións para a EC, terán dereito a ser avaliados sobre o 100% da nota final. Neste caso, o día da convocatoria oficial realizarán un exame de preguntas curtas ou tipo test que ponderará o 70% da nota final e un exame da parte práctica que ponderará o 30%. O exame da parte práctica consistirá en varios exercicios similares aos realizados nas sesións prácticas programadas. Será condición imprescindible superar cada parte por separado (isto é, obter un mínimo de 5 sobre 10) para poder realizar a nota media ponderada final. No caso de que non se supere unha das partes, a nota no expediente figurará como a nota mínima destas dúas: un 4,5 ou a nota ponderada de ambas as partes. En seguintes convocatorias do mesmo curso deberán volver presentarse ao exame de ambas as partes, independentemente de convocatorias anteriores, rexendo a regra anterior sobre a necesidade de superar ambas as partes por separado e a regra da nota final. Os alumnos de cursos pasados deberán consultar cos docentes do curso vixente calquera outra circunstancia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bueno Campos, E, Curso básico de Economía de la Empresa, Pirámide, 2005, Madrid

Cabanelas Omil, J, Dirección de Empresas: Bases en un entorno abierto y dinámico, Pirámide, 1997, Madrid

Navas López, JE; Guerras Martin, LA, Fundamentos de dirección estratégica de la empresa, Thompson-Civitas, 2012, Madrid

Diez de Castro, E; Galan, JL; Martín Armario, E, Introducción a la Economía de la Empresa, Pirámide, 1996, Madrid

Martin de Castro, G.; Diez Vial, I; Montoro Sanchez, M.A, Fundamentos de Administración de Empresas, tercera, Civitas, 2016, Madrid

Bibliografía Complementaria

Tamames, R, Diccionario de Economía y Finanzas, Alianza, 2006, Madrid

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase ao alumnado que lea o material previamente ás sesións para axilizar e orientar máis eficientemente o proceso de ensino-aprendizaxe durante as sesións tanto teóricas como prácticas.

Tanto o material para o seguimento das sesións teóricas como os enunciados para as sesións prácticas estarán dispoñibles na plataforma FAITIC.

Os alumnos deberán manter actualizados os seus datos de contacto na devandita plataforma, posto que os docentes usarana para comunicacións puntuais. Ademais, é necesario subir alí unha foto tipo carné para evitar a entrega de fichas en formato papel.

O horario de tutorías tamén estará dispoñible e actualizado na plataforma FAITIC.

A data de elaboración desta guía (11/06/2017) o profesorado desta materia estará formado polos seguintes profesores:
Mar Rodríguez Domínguez (coordinador)
Miguel González Loureiro

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Macroeconomía				
Materia	Macroeconomía			
Código	V08G081V01606			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Ferrero Martínez, María Dolores			
Profesorado	Ferrero Martínez, María Dolores			
Correo-e	ferrero@uvigo.es			
Web	http://http://faitic.uvigo.es/index.php/es/			
Descrición xeral	O desenvolvemento da materia pretende introducir ao alumno nos contidos básicos da Teoría *Macroeconómica. Para iso, é importante empezar entendendo todo o referente ás variables ou indicadores claves da economía: produto interior bruto, *índice de prezos ao consumo e taxa de paro. A partir de aí centrámonos na análise *macroeconómico desde dous enfoques básicos: o longo prazo, onde analizaremos que é e como se explica o crecemento económico; e o curto prazo, onde trataremos de entender por que a economía en certos momentos abandona a súa senda de crecemento xerando situacións como a recente recesión económica.			
Competencias				
Código				Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			- saber facer - Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			- saber - saber facer - Saber estar / ser
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe			Competencias	
Coñecer os principais problemas macroeconómicos, así como as distintas políticas e os seus efectos sobre o sistema económico, con especial atención ao estudo da política fiscal.			CB2	
Manexar e analizar información económica, a partir da cal desenvolver unha capacidade de interpretar e entender as políticas económicas.			CB3	
			CB4	
Contidos				
Tema				
1.A QUE É A ECONOMÍA?				
TEMA 1: INTRODUCCIÓN, PANORAMA XERAL DA *MACROECONOMIA		1.*B. PENSAR COMO UN ECONOMISTA: Os PRINCIPIOS BÁSICOS DA ECONOMÍA		
		1.*C. A *MACROECONOMÍA: UNHA VISIÓN GLOBAL		
PARTE *I: INDICADORES *MACROECONÓMICOS				

----- TEMA 2: A MEDICIÓN DA ACTIVIDADE ECONÓMICA	2.Ao PRODUTO INTERIOR BRUTO 2.*B O PIB REAL 2.*C A CONTABILIDADE NACIONAL
----- TEMA 3: A INFLACIÓN E O PARO	3.A *INDICES DE PREZOS E O NIVEL AGREGADO DE PREZOS. INFLACIÓN E *DEFLACIÓN 3.*B VARIABLES BÁSICAS DO MERCADO DE TRABALLO
PARTE *II: O LONGO PRAZO	
----- TEMA 4: O CRECEMENTO ECONÓMICO A longo prazo	4.A COMPARACIÓN DE ECONOMÍAS NO TEMPO 4.*B As FONTES DO CRECEMENTO ECONÓMICO A longo prazo: A IMPORTANCIA DA PRODUTIVIDADE 4.*C A RELACIÓN ENTRE O AFORRO E O INVESTIMENTO
----- TEMA 5: DO CRECEMENTO ECONÓMICO Ao DESENVOLVEMENTO HUMANO	---
PARTE *III: O CURTO PRAZO	
----- TEMA 6: *FLUCTUACIONES ECONÓMICAS A curto prazo	6.A. O MODELO BÁSICO *KEYNESIANO: A RENDA E O GASTO 6.*B. MODELO OFERTA AGREGADA-DEMANDA AGREGADA.
----- TEMA 7: POLÍTICAS DE ESTABILIZACIÓN *I: POLÍTICA FISCAL	7.Á POLÍTICA FISCAL 7.*B O *MULTIPLICADOR DA POLÍTICA FISCAL 7.*C: O DÉFICIT PÚBLICO E A DÉBEDA PÚBLICA
----- TEMA 8: POLÍTICAS DE ESTABILIZACIÓN *II: A POLÍTICA MONETARIA	8.A QUE É O DIÑEIRO 8.*B POLÍTICA MONETARIA 8.*C: POLÍTICA MONETARIA E DEMANDA AGREGADA
PARTE *IV: Os PROBLEMAS *MACROECONÓMICOS	
----- TEMA 9: MERCADO LABORAL, DESEMPREGO E INFLACIÓN	9A. O DESEMPREGO NATURAL 9.*B. O DESEMPREGO CÍCLICO 9.*C. CRECEMENTO E PARO: A LEI DE *OKUN 9.D. O DESEMPREGO E A INFLACIÓN: A CURVA DE PHILIPS.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	20	16.5	36.5
Sesión maxistral	30	60	90
Probas de autoavaliación	0	2.5	2.5
Traballos e proxectos	1	19	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Análise de feitos macroeconómicos, problemas e/ou sucesos reais coa finalidade de coñecelos, interpretalos, reflexionar e completar coñecementos.

Sesión maxistral	As clases teóricas impartiranse durante as 15 semanas do cuadrimestre. Nelas expóranse de forma reducida os principais contidos da materia con apoio de diferente material didáctico (power point, libros de texto, artigos e noticias de actualidade relacionadas). Deterémonos con máis detalle nos puntos de maior complexidade. Para un adecuado seguimento e comprensión das clases é necesario traballar previamente a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.
------------------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Tempo reservado para atender e resolver as dúbidas do alumnado. Nestas actividades a profesora orienta e *guía o proceso de aprendizaxe do alumnado...

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos e proxectos	Ao longo do cuadrimestre realizarase un traballo/proxecto de forma individual sobre un tema relacionado cos contidos do a práctica realizada en e aula informática. Ademais valorarase a realización de exercicios ao longo do cuadrimestre e a participación nas clases prácticas	40	CB2 CB3 CB4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realización na data establecida no calendario oficial do centro, dun exame no que se avaliarán os contidos globais da materia	60	CB2 CB3 CB4

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A nota final da materia constará de dous bloques. Por unha banda, o exame final que valerá ata un 60% da nota (6 puntos) e, por outra banda, a avaliación continua que pesará ata un 40% na nota final (4 puntos). Exame final (sobre 6 puntos) realizarase na data oficial establecida no calendario de exames. Avaliación continua (ata 4 puntos): a avaliación continua realizarase por dúas vías: mediante a entrega dun traballo de análise e investigación de datos *macroeconómicos europeos a partir da práctica realizada na aula informática; este traballo valerá un máximo de 2,5 puntos. (25% da nota final), os 1,5 puntos restantes correspondentes á avaliación continua asignaranse segundo a participación activa nas clases prácticas; superar o test voluntarios de *autoevaluación e cos comentarios de artigos e outros traballos que se entregarán durante o cuadrimestre. PARA PODER APROBAR A MATERIA É NECESARIO NON OBTENIR UNHA NOTA DE 0 EN NINGÚN DOS ELEMENTOS DE AVALIACIÓN E ALCANZAR UN MÍNIMO DE 3 PUNTOS SOBRE SEIS NO EXAME FINAL. Na convocatoria de xullo mantense a nota da avaliación continua. Por tanto, o exame valerá un máximo de 6 puntos. NOTA IMPORTANTE Os alumnos que por motivos relevantes e debidamente xustificados non poidan acollerse á modalidade presencial e, por tanto, non poidan realizar a avaliación continua, deberán realizar igualmente un traballo individual polo 25% da nota, e poderán realizar na data oficial establecida no calendario ;un exame polo 75% da nota. No devandito exame avaliaranse as competencias globais da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

KRUGMAN, P y WELLS, R., MACROECONOMIA, EDITORIAL REVERTÉ, 2016,
MANKIW, N. GREGORY, MACROECONOMIA, ANTONI BOSH, 2014,
BERNANKE, PRINCIPIOS DE ECONOMIA, MC GRAW- HILL, 2007,

Bibliografía Complementaria

Daron Acemoglu, David Laibson, John A. List, MACROECONOMICS, PEARSON, 2016,
DORNBUSCH, R. y FISHER, S., MACROECONOMIA, MC GRAW-HILL, 2015,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Principios de economía/V08G081V01201

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito financeiro e tributario II				
Materia	Dereito financeiro e tributario II			
Código	V08G081V01701			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Ruiz Hidalgo, María del Carmen			
Profesorado	Barreiro Carril, María Cruz Rubianes Ferro, José Luis Ruiz Hidalgo, María del Carmen			
Correo-e	cruz@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia "Dereito Financeiro e Tributario *II" impártese en 4º Curso do Grao en Dereito, e constitúe a denominada "Parte especial" do Dereito tributario". O seu contido céntrase na análise xurídica dos diferentes tributos que conforman o sistema tributario español no tres niveles de organización territorial: estatal, autonómico e local. Esta materia aborda o estudo dos tributos en particular, polo que é necesario que o alumno coñeza as institucións fundamentais do Dereito privado e do Dereito público que lle permitan comprender a tributación de determinados contratos civís, mercantís, laborais ou administrativos. Ademais, é imprescindible que o estudante superase a materia "Dereito financeiro e tributario *I", de 3º Curso, xa que a completa comprensión da materia complétase coa mencionada materia.			

Competencias			Tipoloxía
Código			
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer	
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer	
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - saber facer	
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer	
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber	
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber	
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer	
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer	
CE20	CE26 - Coñecer os principais impostos do sistema tributario estatal, autonómico e local	- saber	
CE21	CE27 - Ser capaz de identificar os elementos esenciais dos devanditos impostos (feito imponible, suxeitos pasivos, etc), así como saber aplicar as súas regras de cuantificación e de determinación da débeda tributaria	- saber - saber facer	
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer	
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer	
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber facer	

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer, interpretar e aplicar as normas reguladoras do sistema tributario español	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE20 CE21 CT1 CT3 CT4 CT5

Contidos	
Tema	
*I.- INTRODUCCIÓN.	1.- O sistema tributario español. Evolución histórica. Situación actual.
*II.- IMPOSTOS DIRECTOS.	2.- Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas. 3.- Imposto sobre Sociedades. 4.- Imposto sobre a Renda do Non Residentes. 5.- Imposto sobre o Patrimonio. 6.- Imposto sobre Sucesións e Doazóns.
*III.- IMPOSTOS INDIRECTOS.	7.- Imposto sobre Transmisións Patrimoniais *Onerosas e Actos Xurídicos Documentados. 8.- Imposto sobre o Valor Engadido. 9.- Impostos Especiais. 10.- Outros impostos indirectos.
*IV.- TRIBUTOS DAS COMUNIDADES AUTÓNOMAS.	11.- Tributos propios. 12.- Tributos cedidos.
*V.- IMPOSTOS DAS CORPORACIÓNS LOCAIS.	13.- Imposto sobre Bens Inmóbles. 14.- Imposto sobre Actividades Económicas. 15.- Imposto sobre Vehículos de Tracción Mecánica. 16.- Imposto sobre Instalacións, Construcións e Obras. 17.- Imposto sobre o Incremento de Valor dos Terreos de Natureza Urbana.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	35	35	70
Seminarios	15	15	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	30	32
Probas de resposta curta	1	17	18
Outras	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos da materia obxecto de estudo. Exposición dos alumnos dalgún tema elixido polo profesor da materia.
Seminarios	Distintas actividades destinadas a traballar sobre unha tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. E nas que o alumno -xa sexa de forma individual ou en grupo-: fai unha exposición oral e/ou escrita sobre un tema proposto; resolve casos prácticos aplicando e interpretando o Dereito financeiro e tributario; elabora informes xurídicos, etc.

Atención personalizada**Avaliación**

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba final que consta de dous partes: unha práctica escrita (na que o alumno terá que resolver un ou varios casos prácticos), e unha teórica oral (na que se formularán distintas preguntas sobre o temario da materia). Para os alumnos que se someten ao sistema de avaliación continua esta proba *representará o 70% da súa nota final. Para os alumnos que NON se someten ao sistema de avaliación continua, a súa cualificación estará integrada polo 70% da cualificación obtida no exame *teórico oral e o 30% pola cualificación obtida no exame práctico escrito, sendo este último diferente ao que realicen os alumnos de avaliación continua.	70	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE20 CE21 CT1 CT3 CT4 CT5
Probas de resposta curta	Nos Seminarios realizaranse probas de resposta curta e/ou de tipo test exclusivamente aos alumnos que se sometan a avaliación continua. A nota media dos distintos exames tipo test ou de resposta curta constituirán o 20% da nota final dos devanditos alumnos.	20	CB1 CB2 CG1 CG2 CG3 CG4 CE20 CE21 CT1 CT3 CT4 CT5
Outras	Nos Seminarios das clases presenciais proporase ao alumnado a realización de distintas actividades: casos prácticos, exposición oral dun tema, presentación escrita dun traballo, etc. Estas actividades só serán avaliadas para os alumnos que se sometan a avaliación continua. Estas actividades suporán o 10% da súa cualificación final.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE20 CE21 CT1 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O temario que figura no apartado de contidos constitúe unha versión resumida das leccións que serán obxecto de exame. Oportunamente, ao comezo do curso académico, proporcionaráselle ao alumnado un temario máis detallado cos epígrafes que conforman cada lección.

PRIMEIRA OPORTUNIDADE DE EXAME: 1.-Ao comezo de curso, o/o alumno/a deberá manifestar a súa intención de acollerse ao sistema de avaliación continua. A tal fin, os profesores da materia proporcionaranlle un documento que o/o alumno/a deberá cubrir e asinar nun determinado prazo. Os alumnos de avaliación continua asistirán regularmente a clase (en calquera caso, non pode superar de non asistencia máis dun 10% das clases);2.- O/o alumno/a que se acolla ao sistema de avaliación continua, entregando o citado documento, será avaliado conforme aos criterios que se indicaron máis arriba: proba final (70%), probas tipo test (20%) e outras (10%). Na proba final, o exame de teoría, oral, suporá o 80% da cualificación; e o práctico, por escrito, suporá un 20% da cualificación. En todo caso, o/o alumno/a deberá alcanzar unha cualificación mínima de 4 sobre 10 na proba final para que se lle teñan en conta as cualificacións obtidas mediante o sistema de avaliación continua.3.- Os/os alumnos/*as que NON se sometan a avaliación continua: a súa cualificación estará integrada polo 70% da cualificación obtida no exame teórico oral, e o 30% da cualificación obtida no exame práctico escrito, sendo este último diferente ao que realicen os/os alumnos/*as de avaliación continua, no que se lle avaliarán de todas as competencias.SEGUNDA OPORTUNIDADE DE EXAME:1.- No exame de xuño/xullo, o/o alumno/a que se acolleu ao sistema de avaliación continua só realizará unha proba final, que representará o 70% da súa cualificación final, e que constará de dous partes: unha práctica escrita (na que se resolverá un ou varios casos prácticos, e que suporá un 20% da cualificación correspondente á proba final) e unha teórica oral (na que se formularán distintas preguntas sobre o temario da materia, e que suporá o 80% da cualificación correspondente á proba final).2.- Os/*as alumnos/*as que se someteron ao sistema de avaliación continua conservarán,exclusivamente para a segunda oportunidade de exame, a nota que obtivesen ao longo do curso.3.- Para os/*as alumnos/*as que NON se sometan a avaliación continua, a súa cualificación final estará integrada polo 70% da cualificación obtida no exame teórico oral, e o 30% da cualificación obtida no exame práctico escrito, sendo este último diferente ao que realicen os/*as alumnos/*as de avaliación continua.4.- Os alumnos que se someteron ao sistema de avaliación continua e non superasen a proba final nin na primeira oportunidade de exame, nin na segunda, poderáselles conservar a nota obtida a través de devandito sistema no curso académico seguinte (2018-2019).ADVERTENCIA ESPECÍFICA PARA Os/AS ALUMNOS/AS QUE CONCORRAN Á CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA: No exame de Fin de Carreira non se terá en conta a nota de avaliación continua que o alumnado, no seu caso, obtivese no curso académico anterior. A súa nota final, nesta convocatoria, estará integrada polo 70% da cualificación obtida no exame teórico e o 30% da cualificación obtida no exame práctico. O exame de Fin de Carreira realizase na data, lugar e hora especificados no calendario oficial aprobado para ese efecto pola Xunta de Facultade. ADVERTENCIA ESPECÍFICA PARA Os/AS ALUMNOS/AS QUE SOLICITEN SER EXAMINADOS POR TRIBUNAL (SÓ PARA ALUMNADO QUE SE ATOPE EN 4ª MATRICULA E SEGUINTES): O exame constará de dous partes (práctica e teórica) e será exclusivamente escrito. As datas e horarios das diferentes oportunidades de exame son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso académico 2018/19.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

PÉREZ ROYO, F (DIRECTOR), GARCÍA BERRO, F., PÉREZ ROYO,I., ESCRIBANO, F., CUBERO TRILLO, A., CARRASC, Curso de Derecho Tributario. Parte especial, 11ª ed, Tecnos, 2017, Madrid

Código Tributario, 24ª ed, Thomson-Reuters Aranzadi, 2017, Navarra

MERINO JARA, I. Y LUCAS DURÁN, M. (Y OTROS), Derecho Tributario. Parte Especial, 5ª ed, Tecnos, 2017, Madrid

Leyes del Sistema tributario Español, 11ª ed, Tecnos, 2017, Madrid

Bibliografía Complementaria

CAZORLA PRIETO, LM.; CHICO DE LA CÁMARA, P., Introducción al sistema tributario español, 6ª ed, Aranzadi, 2017, Navarra

CAYON GALIARDO, A.; TEJERIZO LOPEZ, JM.; MARTÍN QUERALT, J., Manual de Derecho Tributario. Parte Especial, 14ª ed, Aranzadi, 2017, Navarra

MALVAREZ PASCUAL, LA; RAMIREZ GOMEZ, S.; SANCHEZ PINO, AJ., Lecciones del sistema fiscal español, 5ª ed, Tecnos, 2017, Madrid

MELLADO BENAVENTE, F.; ARGENTE ALVAREZ,J., MANUAL PRÁCTICO SOBRE EL IMPUESTO SOBRE SOCIEDADES, Última Edición, CISS KLUWER, 2017, Valencia

JUÁREZ GONZALEZ, J.M, TODO TRANSMISIONES, Última Edición, CISS KLUWER, 2017, Valencia

BARREIRO CARRIL, MC., Los impuestos directos y el Derecho de la Unión Europea. La armonización realizada por el TJUE, IEF, 2012, Madrid

RAMOS PRIETO, J. (Coordinador), Erosión de la Base Imponible y traslado de beneficios: estudios sobre el plan BEPS de la OCDE, Thomson-Reuters, Aranzadi, 2016, Navarra

PITA GRANDAL, A.M (Coordinadora), Estudios sobre la Financiación de los Puertos, Marcial Pons, 2017, Madrid-Barcelona-Buenos Aires

RUIZ DE VELASCO PUNÍN, C., La imputación de rentas inmobiliarias en el IRPF, Thomson-Reuters Aranzadi, 2016, Navarra

RAMOS PRIETO, J.; HORNERO MÉNDEZ, J.M., Derecho y Fiscalidad de las Sucesiones Mortis Causa en España: una perspectiva multidisciplinar, Thomson-Reuters Aranzadi, 2016, Navarra

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Réxime fiscal da empresa/V08G081V01944

Responsabilidade penal e administrativa no ámbito financeiro-tributario/V08G081V01943

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito mercantil II/V08G081V01702

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G081V01501

Dereito financeiro e tributario I/V08G081V01603

Dereito mercantil I/V08G081V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito mercantil II				
Materia	Dereito mercantil II			
Código	V08G081V01702			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Tato Plaza, Anxo			
Profesorado	Costas Comesaña, Julio Fernández Carballo-Calero, Pablo Ignacio Tato Plaza, Anxo Torres Pérez, Francisco José			
Correo-e	atato@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Dereito Mercantil II céntrase no estudo daquelas principais ferramentas que o empresariado utiliza para actuar no mercado: os contratos mercantís e os títulos valores. Entre os numerosos contratos, o programa céntrase naqueles que, pola súa maior utilización son usualmente utilizados na práctica. No que atinxe aos títulos valores o temario focalízase, fundamentalmente, na letra de cambio dado que a súa normativa serve como referencia tanto ao cheque como o pagaré.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	
CE5	CE5 - Coñecer a regulación dos títulos-valores e dos contratos mercantís	- saber
CE6	CE6 - Saber interpretar e aplicar as normas relativas aos títulos valores e contratos mercantís	- saber
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Coñecer os principais contratos mercantís, títulos-valores e demais instrumentos de pago e ser capaz de aplicar ditos coñecementos no tráfico mercantil	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CE5 CE6 CT3 CT5
---	---

Contidos

Tema	
Contratación mercantil	Nocións xerais sobre contratación mercantil. A compraventa mercantil. Os contratos de distribución Os contratos de colaboración. O contrato de transporte. Os contratos de financiación. Os contratos de custodia e garantía. Os contratos turísticos. A contratación no mercado de crédito. A contratación no mercado de valores. O contrato de seguro.
Instrumentos de pago e crédito na contratación mercantil	A categoría dos títulos valor. Nocións xerais e emisión da letra de cambio. Aceptación, circulación e aval da letra de cambio. Pago da letra. O cheque e o pagaré. As tarxetas de crédito Outros instrumentos de pago na contratación mercantil contemporánea.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	36	90	126
Estudo de casos/análises de situacións	12	0	12
Probas de resposta curta	2	0	2
Outras	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Explicación dos epígrafes segundo un esquema de presentación e conclusións
Estudo de casos/análises de situacións	Alternando cas sesións maxistras (clases de teoría) plantexanse casos prácticos que serán resoltos en grupo en horario de clase utilizando a documentación entregada polo docente. Presentarase un traballo en grupo nunha sesión de seminario a celebrar no último tercio do cuatrimestre.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Tutorías personalizadas nos horarios publicados na páxina web da Facultade. Atención personalizada durante la celebración de las prácticas en clase
Estudo de casos/análises de situacións	Tutorías personalizadas nos horarios publicados na páxina web da Facultade. Atención personalizada durante a celebración das prácticas na clase

Avaliación

Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
------------	--------------------------------------

Estudo de casos/análises de situacións	Ao longo do cuatrimestre realizaranse dous test sobre as cuestións plantexadas nas clases prácticas. A nota máxima por esta actividade serán dous puntos	20	CB2 CB3 CB5 CG4 CE5 CE6 CT5
Probas de resposta curta	Ao final do cuatrimestre farase un exame sobre o contido teórico e, eventualmente, sobre as prácticas realizadas en clase. A nota máxima do exame será de 7 puntos.	70	CB2 CB4 CB5 CG1 CG4 CE5 CE6
Outras	Presentarase e debatirase un traballo en grupo nunha sesión de seminario a celebrar no último tercio do cuatrimestre. A nota máxima por esta actividade será de 1 punto.	10	CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CE5 CE6 CT3 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para aprobar a asignatura se require un mínimo de 3,5 puntos sobre 7 na proba teórica, con un mínimo de 1.75 puntos en cada unha das partes (contratación mercantil e instrumentos de pago e crédito). A nota da avaliación continua gardarase para a convocatoria de xullo, na cual o exame teórico computará tamén o 70%. Asimesmo, a nota da avaliación continua gardarase durante un ano. Os alumnos que -por circunstancias excepcionais- non realicen a avaliación continua, farán o mesmo exame teórico que o resto de alumnos (con unha calificación máxima do 70%) e, ademais, realizarán un exame cos casos prácticos relativos as materias explicadas durante o curso (cunha calificación máxima do 30%). Na convocatoria fin de carreira se realizará un exame teórico (cunha calificación máxima do 70%) e un exame cos casos prácticos relativos as materias explicadas durante o curso (cunha calificación máxima do 30%).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Fernando Sánchez Calero, Instituciones de Derecho Mercantil, vol. II, Última,

Guillermo Jiménez Sánchez, Derecho Mercantil, Tomo II, Última,

Rodrigo Uría/Aurelio Menéndez, Curso de Derecho Mercantil, Tomo II, Última,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito mercantil I/V08G081V01502

Outros comentarios

Para profundizar nos contidos de esta materia recoméndase cursar no 4º curso as asignaturas optativas "Dereito do comercio internacional", "Dereito concursal", "Propiedade industrial e competencia" e "Dereito Marítimo"

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito concursal				
Materia	Dereito concursal			
Código	V08G081V01931			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Fernández Carballo-Calero, Pablo Ignacio			
Profesorado	Fernández Carballo-Calero, Pablo Ignacio Tato Plaza, Anxo			
Correo-e	pcarballocalero@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Análise do réxime xurídico vixente no ordenamento español para o concurso de acredores			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber facer
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE52	CEI 5 - Coñecer os elementos fundamentais do proceso concursal desde o seu inicio ata a súa finalización.	- saber
CE53	CEI 6 - Saber interpretar e aplicar as normas mediante as cales a lexislación concursal disciplina os procesos de insolvencia.	- saber - saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer en profundidade as características do proceso concursal e ser capaz de redactar e comprender os documentos básicos que se manexan nun concurso de acredores	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CE52 CE53 CT3 CT5

Contidos

Tema	
Declaración de concurso e efectos	- Presupostos da declaración - Auto de declaración - Efectos
A administración concursal	- Composición - Funcións - Responsabilidade
A masa activa	- Concepto - Determinación
A masa pasiva	- Concepto - Clasificación de créditos
Finalización do concurso	- Convenio - Liquidación
Calificación do concurso	- Supostos - Efectos

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	0	15
Sesión maxistral	36	97.5	133.5
Probas de resposta curta	1.5	0	1.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de actividades prácticas (casos, lecturas, encontros con expertos). Presentarase un traballo en grupo nunha sesión de seminario a celebrar no último tercio do cuatrimestre
Sesión maxistral	Explicación dos epígrafes do programa seguindo un esquema de presentación e conclusións

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Titorías personalizadas nos horarios publicados na páxina web da Facultade
Resolución de problemas e/ou exercicios	Titorías personalizadas nos horarios publicados na páxina web da Facultade. Atención personalizada durante a celebración das prácticas na clase

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	As distintas actividades que se ralicen no marco das prácticas de laboratorio terán unha puntuación máxima de 4 puntos.	40	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CE52 CE53 CT3 CT5

Probas de resposta curta Se plantexarán 12 preguntas de resposta curta para avaliar os coñecementos adquiridos

60

CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CE52
CE53

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para aprobar a asignatura se esixe un mínimo de 3 puntos sobre 6 na proba teórica. As notas da avaliación continua gárdanse ata a convocatoria de xullo do curso académico seguinte -incluso nunha eventual participación na convocatoria de fin de carreira-. Os alumnos que -por circunstancias excepcionais- non realicen a avaliación continua, farán o mesmo examen teórico que o resto de alumnos (con unha calificación máxima do 60%) e, ademais, realizarán un exame con casos prácticos relativos as materias explicadas durante o curso (con unha calificación máxima do 40%). Do mesmo modo será avaliado o alumnado que participe nunha convocatoria de fin de carreira que non corresponda ao curso inmediatamente seguinte no que teña cursado esta materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Sánchez Calero, Fernando y Sánchez Calero, Juan, Instituciones de Derecho Mercantil, vol. II, Última, Aranzadi, García-Cruces, J.A. (Dir.), Jurisprudencia y Concurso, Primera, Tirant Lo blanch, 2017,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito mercantil I/V08G081V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Propiedade industrial e competencia				
Materia	Propiedade industrial e competencia			
Código	V08G081V01932			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Fernández Carballo-Calero, Pablo Ignacio			
Profesorado	Costas Comesaña, Julio Fernández Carballo-Calero, Pablo Ignacio Tato Plaza, Anxo			
Correo-e	pcarballocalero@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia ten por finalidade explicar os principios básicos que rixen os dereitos de propiedade industrial e o dereito da competencia (tanto na súa vertente antitrust como desleal).			
	A docencia teórica complementábase con prácticas e traballos de seminario focalizados nos aspectos que xeneran mais litixiosidade			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber facer
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE50	CEI 3 - Coñecer a protección dos signos distintivos e invencións e as normas que disciplinan a competencia dos empresarios no mercado.	
CE51	CEI 4 - Saber interpretar e aplicar as normas relativas aos signos distintivos e invencións e as normas de defensa da competencia e competencia desleal.	
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Coñecer o réxime xurídico das invencións e os signos distintivos da empresa, así como a regulación da competencia dende a perspectiva do dereito antitrust e o dereito contra a competencia desleal

CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG4
CE50
CE51
CT3
CT5

Contidos

Tema	
Dereito antitrust	- Conductas prohibidas e sometidas a control - Órganos de defensa da competencia
Dereito contra a competencia desleal	- Actos de competencia desleal - Accións
Signos distintivos	- Marcas - Nomes comerciais
Invencións	- Patentes - Modelos de utilidade - Diseño industrial

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	36	97.5	133.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	0	15
Probas de resposta curta	1.5	0	1.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Explicación dos epígrafes do programa seguindo un esquema de presentación e conclusións
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de actividades prácticas (casos, lecturas, encontros con expertos)

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Titorías personalizadas nos horarios publicados na páxina web da Facultade
Resolución de problemas e/ou exercicios	Titorías personalizadas nos horarios publicados na páxina web da Facultade. Atención personalizada durante a celebración das prácticas na clase

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	As distintas actividades que se realicen no marco das prácticas de laboratorio terán unha puntuación máxima de 4 puntos.	40	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CE50 CE51 CT3 CT5

Probas de resposta curta	Se plantexarán 12 preguntas de resposta breve para avaliar os coñecementos adquiridos. A nota máxima do exame será de 6 puntos	60	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CE50 CE51
--------------------------	--	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para aprobar a asignatura se esixe un mínimo de 3 puntos sobre 6 na proba teórica.

As notas da avaliación continua gárdanse ata a convocatoria de xullo do curso académico seguinte -incluso nunha eventual participación na convocatoria de fin de carreira-.

Os alumnos que -por circunstancias excepcionais- non realicen a avaliación continua, farán o mesmo examen teórico que o resto de alumnos (con unha calificación máxima do 60%) e, ademais, realizarán un exame con casos prácticos relativos as materias explicadas durante o curso (con unha calificación máxima do 40%). Do mesmo modo será avaliado o alumnado que participe nunha convocatoria de fin de carreira que non corresponda ao curso inmediatamente seguinte no que teña cursado esta materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bercovitz, A., Apuntes de Derecho Mercantil, Última, Aranzadi,

Fernández Novoa, Otero Lastres, Botana Agra, Manual de la Propiedad Industrial, Última, Marcial Pons,

Bibliografía Complementaria

Tato Plaza, Fernández Carballo, Herera Petrus, La reforma de la Ley de Competencia Desleal, La Ley, 2010

García-Cruces, J.A. (Dir.), Tratado de Derecho de la Competencia y de la Publicidad, 2 Tomos, Tirant Lo blanch, 2014

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito mercantil I/V08G081V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Métodos alternativos de resolución de conflitos no ámbito empresarial				
Materia	Métodos alternativos de resolución de conflitos no ámbito empresarial			
Código	V08G081V01933			
Titulación	Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Sarabia García, Maria Jesus			
Profesorado	Gándara Valije, Benita María Sarabia García, Maria Jesus			
Correo-e	msarabia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia estúdase o réxime xurídico dos medios alternativos de resolución de conflitos (ADR) de uso máis habitual no ámbito empresarial, en particular, a mediación mercantil e a arbitraje			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE80	CEI 33 - Coñecer as particularidades do réxime xurídico dos métodos alternativos de solución de conflitos (MASC).	- saber
CE81	CEI 34 - Ser capaz de identificar a canle extraprocesual máis adecuado para a solución eficaz dos distintos tipos de conflitos que xorden no ámbito empresarial, e de interpretar e aplicar correctamente o seu específico réxime xurídico.	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Coñecer os métodos alternativos de solución de conflitos que sexan máis adecuados para resolver os conflitos que xurdan no ámbito empresarial

CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CE80
CE81
CT1
CT3
CT4
CT5

Contidos

Tema

TEMA 1. MEDIOS DE SOLUCIÓN DE CONFLICTOS NO ÁMBITO DA EMPRESA.	1. O conflito na empresa e os distintos métodos de resolución: autotutela, autocomposición, heterocomposición. 2. Movemento de ADR: outra forma de resolución de conflitos. 3. Distintas manifestacións de ADR.
TEMA 2. A MEDIACIÓN EN ASUNTOS CIVÍS E MERCANTÍS.	1. Regulación. Lei 5/2012, de mediación en asuntos civís e mercantís. 2. Ámbito de aplicación. Referencia á mediación en materia de consumo 3. Procedemento de mediación 3.1. Mediación intraxudicial. 3.2. Mediación extraxudicial. 3.3. Mediación por medios electrónicos. 4. O acordo e os seus efectos. Ejecución. 5. Mediación concursal.
TEMA 3. ARBITRAXE.	1. Arbitraje interna: 1.1 Lei 60/2003, de 23 de decembro, de Arbitraje. (Modificada pola Lei 11/2011, de 20 de maio). 1.2 Ámbito de aplicación. 1.3 Procedemento. 1.4 Laudo e execución. 2. Arbitraje de consumo: 2.1. RD 231/2008, de 15 de febreiro, polo que se regula o sistema arbitral de consumo 2.2. Organización do sistema arbitral de consumo en España 2.3. Ámbito. 2.4. Procedemento arbitral de consumo. 2.5. Arbitrajes de consumo especiais: arbitraje colectiva e arbitraje electrónica. 3. Arbitraje internacional.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	34.5	65	99.5
Seminarios	14	32	46
Presentacións/exposicións	1	0	1
Probas de tipo test	1.5	0	1.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e os demais estudantes dun tema sobre os contidos da materia. Poderá facerse de xeito individual ou en grupo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	No horario de tutorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/ás dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.
Seminarios	No horario de tutorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/ás dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentacións/exposicións	Avaliarase a exposición por parte do alumnado ante o docente e os demais estudantes dun tema sobre os contidos da materia. Poderá facerse de xeito individual ou en grupo.	10	CB2 CB3 CB4 CG3 CG4 CE81 CT1 CT3
Probas de tipo test	Ao longo do cuatrimestre realizaranse nas datas indicadas na planificación docente 2 probas tipo test, de carácter liberatorio.	60	CB2 CB3 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE80 CE81 CT4 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Na data indicada na programación docente realizarase unha proba de carácter práctico consistente no estudo dun caso.	30	CB2 CB3 CB4 CG3 CG4 CE80 CE81 CT1 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Nesta materia, seguiranse dous sistemas de avaliación, tanto na primeira convocatoria (xaneiro) como na segunda (xullo): avaliación continua ou exame final.

1º.- AVALIACIÓN CONTINUA.

O sistema de avaliación continua consistirá en:

a) 2 probas teóricas tipo test, de carácter eliminatorio, que se realizarán nas datas indicadas na planificación docente que se proporcionará aos alumnos ao comezo de curso; a nota media obtida nestas probas representará o 60% da cualificación final.

b) 1 proba práctica escrita, que se realizará na data indicada na planificación docente e que, xunto coa exposición e debate

desenvolvido polos alumnos nos seminarios, representará o 40% da cualificación final.

Notas importantes:

a) Para ser evaluado conforme ao sistema de avaliación continua, o/a alumno/a deberá realizar as dúas probas tipo test e a proba práctica escrita.

b) Os/as alumnos/as que sigan o sistema de avaliación continua e que non superen a materia na primeira convocatoria (xaneiro), de face á segunda convocatoria (xullo) poderán optar por:

- Que se lles manteña a cualificación obtida nas probas test realizadas (cuxa media representará o 60% da cualificación final), nese caso o exame consistiría nunha proba teórica escrita de desenvolvemento, sobre toda a materia, que representará o 40% da cualificación final.

- Facer un exame final nos termos que se indican a continuación.

2º.- EXAME FINAL.

Os/as alumnos que decidan non seguir o sistema de avaliación continua ou que non realicen as actividades necesarias para ser avaliados conforme a este sistema, serán avaliados cun exame final a realizar na data fixada no calendario oficial de exames e que representará o 100% da cualificación final. Este exame final consistirá en:

a) 1 proba teórica escrita de desenvolvemento sobre toda a materia, que representará o 70% da cualificación final.

b) 1 proba práctica escrita, que representará o 30% da cualificación final.

3º.- CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA.

Na convocatoria de fin de carreira o sistema de avaliación será o de exame final nos termos expostos anteriormente.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2017/2018.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BARONA VILAR, S., Mediación en asuntos civiles y mercantiles en España. Tras la aprobación de la Ley 5/2012, de 6 de julio, Tirant lo Blanch, 2012, Valencia

BONET NAVARRO, A., Proceso civil y mediación. Su análisis en la Ley 5/2012, de mediación en asuntos civiles y mercantiles, Aranzadi, 2013, Pamplona

MARÍN HITA, L. (Coord.), Comentarios a la Ley de mediación en asuntos civiles y mercantiles, ePaxis, 2013, Sevilla

MARTÍNEZ GONZÁLEZ, P., El nuevo régimen del arbitraje, Bosch, 2011, Barcelona

GONZALO QUIROGA, M., Métodos alternativos de solución de conflictos: perspectiva multidisciplinar, Dykinson, 2006, Madrid

VAZQUEZ ALBERT, D. y TUSQUETS TRIAS, F., El arbitraje: nueva regulación y práctica arbitral, Tirant lo Blanch, 2013, Valencia

Bibliografía Complementaria

GONZÁLEZ PILLADO, E. (Coord.), Arbitraje y mediación en materia de consumo, Tecnos, 2012, Madrid

SOLETO MUÑOZ, H. (Dir.), Mediación y resolución de conflictos: técnicas y ámbitos, Tecnos, 2011, Madrid

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Responsabilidade civil da actividade empresarial e profesional				
Materia	Responsabilidade civil da actividade empresarial e profesional			
Código	V08G081V01934			
Titulacion	Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Álvarez Pérez, Zoraida			
Profesorado	Álvarez Pérez, Zoraida Meleiro Vázquez, Miguel			
Correo-e	abogados@zoraida-abogados.com			
Web				
Descrición xeral	(*)Materia en la que se aborda un estudio en profundidad de la responsabilidad civil extra contractual a través de sus presupuestos, y de sus dos sistemas, el subjetivo o por culpa, y el objetivo o por riesgo.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Materia na que se aborda un estudio en profundidade da responsabilidade civil da actividade empresarial e da actividade profesional	CB2 CB5 CG1 CG3

Contidos
Tema
Tema I: O acto ilícito como fonte de obrigacións. Responsabilidade contractual e responsabilidade extracontractual. Sistemas de responsabilidade extracontractual. O seguro de responsabilidade civil.
Tema II: Orzamentos da responsabilidade extracontractual: acción ou omisión, dano e nexos causal.
Tema III: Responsabilidade do empresario. Responsabilidade precontractual. Responsabilidade por accidentes de traballo.
Tema IV: Responsabilidade profesional xeneral. Responsabilidade sanitaria. Responsabilidade do avogado, asesor fiscal e administrador.

Tema V: Responsabilidade extracontractual obxectiva imposta legalmente. Ámbitos: circulación de vehículos de motor; navegación aérea; danos nucleares.

Tema VI: Responsabilidade extracontractual obxectiva imposta legalmente. Ámbitos: consumidores e usuarios; edificación; danos ao medio ambiente.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	33	36	69
Estudo de casos/análises de situacións	16.5	16	32.5
Probas de resposta curta	1	33	34
Outras	1	3	4
Estudo de casos/análise de situacións	1	9.5	10.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou caso real, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo e xerar hipótese.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Entrevistas que o alumno mantén con o profesorado da materia para o asesoramente ou desenvolto das actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Estudo de casos/análises de situacións	Entrevistas que o alumno mantén con o profesorado da materia para o asesoramente ou desenvolto das actividades da materia e do proceso de aprendizaxe

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta curta	Formulación de preguntas que abarcarán todo o contido da materia, e cuxa resposta ha de consistir nunha ou varias palabras, ou unha ou dúas frases.	80	CB2 CG3
Outras	Exposición e debate.	10	CB2 CG3
Estudo de casos/análise de situacións	Formulación dunha situación ou problemática dada, o que poida darse, partindo de diferentes factores involucrados, análise de antecedentes, condicións, etc.	10	CB2 CG3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O alumno que non se acolla á avaliación continua ha de facer un exame final no que se lle formularán -en relación cos contidos da materia- preguntas de resposta curta, e resolver un caso práctico. O sistema de avaliación na segunda edición será o seguinte: o alumno que se acolleu á avaliación continua ha de realizar unha proba de resposta curta, conservando a cualificación dos casos prácticos obtida durante o cuadrimestre; o alumno que non se acolleu á avaliación continua ha de realizar unha proba de resposta curta, e resolver un caso práctico. O exame de fin de carreira levará a cabo da mesma maneira que o do alumno que non se acolleu á avaliación continua. Os exames celebraranse segundo o calendario aprobado pola Xunta de Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ALBALADEJO, M., Derecho civil, t. III, vol. II, Última edición,

Bibliografía Complementaria

DÍEZ-PICAZO, L./ GULLÓN, A., Sistema de Derecho civil, vol. III, Última edición,

REGLERO CAMPOS, L. F., y otros, Lecciones de responsabilidad civil, Última edición,
ROCA I TRIAS, E., Derecho de daños: textos y materiales, Última edición,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito marítimo				
Materia	Dereito marítimo			
Código	V08G081V01935			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Torres Pérez, Francisco José			
Profesorado	Costas Martínez, María del Carmen Torres Pérez, Francisco José			
Correo-e	ftorres@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A finalidade desta materia é acadar un coñecemento xeral sobre o Dereito marítimo actual. Para elo partimos dun concepto amplo de Dereito marítimo. Por tal motivo, ao longo do programa atopamos temas de Dereito público (espazos da navegación e ordenación administrativa) e de Dereito privado. A docencia teórica complementase con prácticas e traballos de seminario que se focalizarán naqueles aspectos que soen xerar maior litixiosidade.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber facer
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE54	CEI 7 - Coñecer a regulación nacional e os convenios internacionais máis relevantes relacionados coa materia.	- saber
CE55	CEI 8 - Saber resolver problemas no ámbito do Dereito marítimo a través da análise da xurisprudencia e documentación práctica.	- saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Coñecer as principais fontes do Dereito marítimo internas e internacionais.	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CE54 CE55 CT3 CT5
Coñecer as principais institucións do sector marítimo.	CB2 CB3 CB4 CB5 CG4 CE54 CE55
Manexar os principais formularios uniformes existentes no transporte marítimo.	CE54 CE55 CT3 CT5
Manexar documentación especializada do sector.	CE55 CT3 CT5

Contidos	
Tema	
BLOQUE I: CONCEPTO E NORMATIVA	TEMA 1: Fontes e concepto de Dereito Marítimo I.- Fontes 1.- Ordenamento xurídico interno 2.- Corpo normativo internacional 1) Organizacións productoras e promotoras de lexislación marítima 2) Problemas de aplicabilidade da normativa internacional II.- Concepto de Dereito Marítimo.
BLOQUE II: ORGANIZACIÓN DA NAVEGACIÓN	TEMA 2: Espacios da navegación I.- Introducción: a navegación no Dereito do Mar II.- Réximes da navegación polos diferentes espacios 1.- Augas interiores 2.- Mar territorial 3.- Estreitos internacionais 4.- Zona contigua 5.- Zona económica exclusiva 6.- Plataforma continental 7.- Augas archipeláxicas 8.- Alta mar. TEMA 3: Ordenación administrativa da navegación. I.- Administración marítima 1.- Administración Central 1) Órganos centrais 2) Órganos periféricos 2.- Administración autonómica II.- Réxime administrativo da navegación 1.- Supostos especiais de navegación 2.- Escala en portos 3.- Intervención sobre buques.
BLOQUE III: SUXEITOS DA NAVEGACIÓN	TEMA 4: O empresario marítimo I.- Conceptos de navieiro e de propietario de buque II.- Réxime xurídico do navieiro III.- Publicidade rexistral do navieiro 1) Publicidade no Rexistro Mercantil 2) Publicidade no Rexistro de empresas navieiras IV.- A limitación de responsabilidade do navieiro TEMA 5: Auxiliares do empresario marítimo. I.- Introducción II.- Auxiliares e axentes en terra 1) Xestor do navieiro 2) Consignatario do buque 3) O transitario III.- Auxiliares e axentes a bordo 1) Dotación e tripulación 2) O capitán 3) Outros suxeitos IV.- Brokers.

BLOQUE IV: O BUQUE**TEMA 6: O buque**

- I.- Conceptos básicos e natureza xurídica
- II.- Rexistro e nacionalidade do buque
- III.- A propiedade do buque: modos de adquisición da propiedade
 - 1) Introducción: modos de adquisición de dereito privado e de adquisición de dereito público
 - 2) O contrato de construción de buque
 - 3) O contrato de compra venda de buque
- IV.- Os créditos marítimos privilexiados e a hipoteca naval.

TEMA 7: Contratos de utilización do buque.

- I.- Contratos de fretamento
 - 1) Introducción: liña tramp e liña regular
 - 2) Modalidades de fretamento na liña tramp
 - 1.- O bareboat charter
 - 2.- O time charter
 - 3.- O voyage charter
 - 4.- O VCOA
- 3) Modalidades de fretamento en liña regular: o transporte en réxime de coñecemento de embarque.
- II.- O contrato de pasaxe
- III.- O contrato de remolque
- IV.- Outras modalidades contractuais

BLOQUE V: ACCIDENTES DA NAVEGACIÓN E SEGURO MARÍTIMO**TEMA 8: Os accidentes e sucesos extraordinarios na navegación**

- I.- As avarías
 - 1) Concepto e clases
 - 2) A avaría grossa
 - 3) A avaría particular
- II.- A abordaxe
 - 1) Normas e concepto
 - 2) Responsabilidade Civil
 - 3) A culpa na abordaxe
 - 4) Suceso responsable
- III.- Asistencia e salvamento
- IV.- O remolque extraordinario na mar
- V.- Os achados e extraccións marítimas

TEMA 9: O seguro marítimo

- I.- Introducción ao seguro e ós mercados aseguradores
- II.- O contrato de seguro marítimo
 - 1) Concepto
 - 2) Características
 - 3) Regulación
 - 4) Clases
 - 5) Elementos persoais
 - 6) Elementos formais
 - 7) Intereses asegurados
 - 8) O risco asegurado
 - 9) Obrigas das partes
- III.- O coaseguro
- IV.- O reaseguro
- V.- Os Clubs de P&I
 - 1) Concepto
 - 2) Orixe
 - 3) Función.

BLOQUE VI: PROCESOS MARÍTIMOS**TEMA 10: Procesos marítimos.**

- I.- Embargo de buques
 - 1) Embargo preventivo de buques
 - 2) Embargo executivo
- II.- A arbitrase marítima
- III.- Outras especialidades procesuais

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	13	15	28
Sesión maxistral	36	35	71
Probas de resposta curta	1	33	34
Outras	2	15	17

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Alternando cas sesións maxistras (clases de teoría) plantexanse casos prácticos que serán resolto en grupo en horario de clase utilizando a documentación entregada polo docente.
	Presentarase un traballo en grupo nunha sesión de seminario a celebrar no último tercio do cuatrimestre.
Sesión maxistral	Consistirán na explicación dos temas propostos (ver apartado contidos). Cunha antelación de 2 días o alumnado disporá na Plataforma Tema do guión da materia que se vai a explicar na sesión. E convinte que leven tal guión a clase.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Titorías personalizadas nos horarios publicados na páxina web da Facultade.
Estudo de casos/análises de situacións	Titorías personalizadas nos horarios publicados na páxina web da Facultade. Atención personalizada durante a celebración das prácticas na clase.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos/análises de situacións	Ao longo do cuatrimestre realizaranse sesións de carácter práctico. A asistencia e participación activa nas mesmas valorase, como máximo, con 2 puntos.	20	CB2 CB3 CB4 CB5 CE54 CE55 CT5
Probas de resposta curta	Ao final do cuatrimestre farase un exame sobre o contido teórico e, eventualmente, sobre as prácticas realizadas en clase. A nota máxima do exame será de 6 puntos.	60	CB2 CB3 CB4 CB5 CE54 CE55 CT5
Outras	Presentarase e debatirase un traballo en grupo nunha sesión de seminario a celebrar no último tercio do cuatrimestre. A nota máxima por esta actividade será de 2 puntos.	20	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

- 1.- As notas da avaliación continua gárdanse ata a convocatoria de xullo do curso académico seguinte -incluso nunha eventual participación na convocatoria de fin de carreira-.
- 2.- Para que o exame faga media será necesario acadar unha nota superior a 2 puntos.
- 3.- O alumnado que non participe en ningunha actividade da avaliación continua será avaliado sobre 10 puntos nun exame final de carácter teórico e práctico. Do mesmo modo será avaliado o alumnado que participe nunha convocatoria de fin de carreira que non corresponda ao curso inmediatamente seguinte no que teña cursado esta materia.
- 4.- Datas exames: consultar calendario oficial de exames na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ARROYO, Compendio de Derecho Marítimo. BIBLIOGRAFÍA BÁSICA, 5ª edición. 2014, Tecnos
GABALDÓN GARCÍA, Compendio de Derecho Marítimo español BIBLIOGRAFÍA BÁSICA, 1ª edic. 2016, Marcial Pons
PULIDO BEGINES, Curso de Derecho de la navegación marítima BIBLIOGRAFÍA BÁSICA, 1ª edición. 2015, Tecnos

Bibliografía Complementaria

ARROYO, Curso de Derecho Marítimo, 3ª edición. 2015, Thomson Civitas
ARROYO, I-RUEDA MARTÍNEZ (Dirs.), Comentarios a la Ley de Navegación Marítima, 1ª edición. 2016, Civitas
GABALDÓN GARCÍA - RUIZ SOROA, Manual de Derecho de la Navegación marítima., 3ª edición. 2006, Marcial Pons
GABALDÓN GARCÍA, Curso de Derecho Marítimo internacional, 1ª edición. 2012, Marcial Pons
GONZÁLEZ LEBRERO, Curso de Derecho de la navegación, 1ª edición. 1998, Gobierno Vasco
Westlaw-Aranzadi. Repertorio legislación y jurisprudencia), <http://webs.uvigo.es/servicios/biblioteca/cdrom/frmat.htm>,
BIMCO, www.bimco.org,
CMI, www.comitemaritime.org,
IMO, www.imo.org,
ARROYO, I (Director), Anuario de Derecho Marítimo,

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Dereito mercantil II/V08G081V01702

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito mercantil I/V08G081V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito do comercio internacional				
Materia	Dereito do comercio internacional			
Código	V08G081V01936			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	García Vidal, Javier			
Profesorado	García Vidal, Javier			
Correo-e	jgvidal@icasantiago.org			
Web				
Descrición xeral	La asignatura pretende dar una visión de la regulación de los principales problemas del comercio internacional, de las organizaciones internacionales vinculadas al mismo, y de las instrumentos normativos internacionales relacionados con el mismo			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CE56	CEI 9 - Coñecer as principais normas aplicables ao comercio internacional.	- saber
CE57	CEI 10 - Saber interpretar e aplicar a citada normativa así como os principais usos existentes no sector.	- saber

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer e poder aplicar e interpretar as fontes que rixen as relacións xurídico-privadas transfronteirizas	CG1 CG3 CE56 CE57

Contidos	
Tema	
1. ASPECTOS XERAIS DE DEREITO DO COMERCIO INTERNACIONAL.	1. O proceso cara á delimitación do Dereito do comercio internacional: as súas fases. 2. Os trazos característicos do Dereito do comercio internacional: A) Os participantes. *B) As fontes. *C) As técnicas de regulamentación. D) A solución de controversias. 3. Os procedementos de produción normativa: A) As dimensións do *ius *mercatorum. *B) Dereito comunitario e Dereito do comercio internacional. 4. Aspectos institucionais: A) Organismos internacionais de carácter económico. *B) Organismos internacionais de carácter rexional.
2. Os SUXEITOS DO COMERCIO INTERNACIONAL	1. O empresario individual. 2. As sociedades mercantís: A) Problemática xeral. *B) A nacionalidade das sociedades e cambio de nacionalidade. *C) A actividade internacional das sociedades.

3. A PROTECCIÓN INTERNACIONAL DA ACTIVIDADE EMPRESARIAL

1. A propiedade industrial:
 - A) Patentes.
 - *B) Marcas, nome comercial e denominacións de orixe.
 - *C) Transferencia de tecnoloxía e contratos de *know-how.
2. O Dereito da competencia:
 - A) O contido inmediato do Dereito da competencia.
 - *B) O Dereito da competencia e as actuais estruturas económicas.

4. Os CONTRATOS DO COMERCIO INTERNACIONAL

1. A compravenda internacional
 - A) O ámbito da lei reitora do fondo do contrato.
 - *B) O alcance da lei do lugar de execución. O pago das obrigacións.
 - *C) A acción das normas materiais.
 - D) A venda ao consumidor.
2. Os contratos de transporte internacional:
 - A) Concepto e modalidades.
 - *B) O transporte internacional de mercancias.
 - *C) O contrato de comisión de transporte.
3. Os contratos de seguro internacional. O reaseguro.
4. Los contratos bancarios internacionais. Ambito de aplicación da lei da banca

5. TÍTULOS VALOR E MEDIOS DE PAGO NO COMERCIO INTERNACIONAL

1. Os títulos valor:
 - A) Os títulos emitidos por sociedades mercantís.
 - *B) A letra de cambio, os pagarés á orde e o cheque internacionais.
 - *C) Os problemas particulares das obrigacións asumidas.
2. Os medios de pago:
 - A) Orde de pago.
 - *B) Papel comercial.
 - *C) Crédito documental.

6. DEREITO MARÍTIMO E AÉREO INTERNACIONAL

1. O Dereito marítimo internacional:
 - A) O buque e a súa nacionalidade.
 - *B) Os contratos do comercio marítimo internacional.
 - *C) A responsabilidade do propietario do buque.
 - D) Avarías, abordaxe, asistencia e salvamento.
2. O Dereito aéreo internacional:
 - A) A aeronave e a súa nacionalidade.
 - *B) O contrato de transporte aéreo internacional.
 - *C) A responsabilidade no transporte aéreo.

7. DEREITO INTERNACIONAL DE INVESTIMENTOS

1. Fontes
 - A) Acordos multilaterais
 - *B) Os APPRIs
2. Aspectos materiais.
 - A) Os estándares de trato
 - *B) A expropiación forzosa
 - *C) Outros estándares
3. Aspectos procesuais
 - A. O acceso á arbitrase de investimentos
 - *B. O desenvolvemento do proceso e os seus efectos

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	12	24
Sesión maxistral	36	36	72
Probas de resposta curta	3	33	36
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	16	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade consistente en formular ós alumnos un suposto, a fin de que indetifiquen os probelmas xuridicos que plantea, atopen a norma aplicable, e den solución ó suposto
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia, bases teóricas da mesma

Atención personalizada	
Probas	Descrición
Probas de resposta curta	Asistencia a Titorias. Atención por medio de e-mail
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Asistencia a Titorias. Atención por medio de e-mail.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Valorarase a participación en casos e exercicios	30	
Probas de resposta curta	Probas curtas periódicas	20	
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame final	50	

Outros comentarios e avaliación de Xullo

- 1.- Valórase a asistencia a clases teóricas e prácticas, ata un 10% da cualificación final. Para obter tal valoración é necesario acudir como mínimo ao 85% das mesmas
- 2.- Realizaranse casos prácticos ao longo do curso e diversas probas teóricas de preguntas curtas ou tipo test, que conxuntamente, suporán o 40% da cualificación final.
- 3.- Haberá dous exames parciais longos que suporán o 50% da cualificación total, sempre que se alcance un mínimo de 2 puntos sobre 5 en cada un deles.
- 4.- O alumnado que non desexa, ou non poida seguir o sistema de avaliación continua descrito, poderá presentarse a un exame final único teórico-práctico que suporá o 100% da cualificación (50% parte teórica, 50% parte práctica). Este sistema aplicaráse tamén na convocatoria extraordinaria de fin de carreira.
- 5.- Non obstante o anterior, o alumnado poderá conservar a cualificación alcanzada na avaliación continua para o seguinte curso académico

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Esplugues Mota, C., Palao Moreno, G., Espinosa Calabuig, R. y Fernández Masiá, E, Derecho del Comercio Internacional, Tirant lo Blanch,

Fernández Rozas, J.C, et al, .Derecho de los negocios internacionales Iuste,

Esplugues Mota, C., Palao Moreno, G., Espinosa Calabuig, R. y Fernández Masiá, E, Legislación básica de Derecho del Comercio Internacional, Tirant lo Blanch,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Tutela procesual do crédito				
Materia	Tutela procesual do crédito			
Código	V08G081V01937			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Picatoste Bobillo, Julio César			
Profesorado	Picatoste Bobillo, Julio César			
Correo-e	juliopicatoste@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	En esta materia se estudian los instrumentos procesales específicamente previstos para lograr la efectividad en el cobro de deudas dinerarias.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber - saber facer
CE69	CEI 22 - Coñecer os mecanismos procesuais existentes, tanto a nivel español como da U.E., especificamente deseñados para lograr unha tutela áxil do crédito pecuniario.	- saber
CE70	CEI 23 - Ser capaz de identificar os problemas procesuais especificamente relacionados coa reclamación de débedas pecuniarias e abordar a súa solución a través dos mecanismos procesuais e extraprocesuais máis adecuados.	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber - saber facer
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber facer
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

O coñecemento por parte do estudante dos mecanismos procesales existentes, tanto a nivel español como da U.E., especificamente deseñados para lograr unha tutela áxil do crédito dinerario.

CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CE69
CE70
CT1
CT3
CT4
CT5

Contidos	
Tema	
I. Protección procesual do crédito na Lei de Enxuízamento Civil	1.- Procedemento de execución dineraria. 2.- Proceso monitorio. 3.- O xuízo cambiario. 4.- Xuízos executivos
II. A protección procesual do crédito na Unión Europea	1.- O proceso monitorio europeo. 2.- O título executivo europeo.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	34	58.5	92.5
Seminarios	15	39	54
Probas de resposta curta	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	1.5	0	1.5
Outras	0	0	0

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	No horario de tutorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/ás dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.
Seminarios	No horario de tutorías fixado polo profesor/a e publicado oportunamente polo centro, os alumnos/as, individualmente ou en grupos moi reducidos, poderán consultar co profesor/ás dúbidas e cuestións que se lles susciten en relación cos contidos teóricos da materia ou cos exercicios e casos prácticos propostos.

Avaliación	
Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas

Probas de resposta curta	Ao longo do cuatrimestre realizaranse nas datas indicadas na planificación docente 2 probas de resposta curta de carácter eliminatorio.	50	CB3 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE69 CE70 CT1
Resolución de problemas e/ou exercicios	Na data indicada na planificación docente realizarase unha proba de carácter práctico consistente no estudo dun caso.	40	CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG4 CE69 CE70 CT1 CT3 CT4 CT5
Outras	Exposición por parte do alumnado ante o docente e os demais estudantes dun tema sobre os contidos da materia. Levarase a cabo durante os seminarios, de xeito individual ou en grupo.	10	CB2 CB3 CB4 CB5 CG4 CE69 CE70 CT1 CT3 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Na materia Tutela Procesal do Crédito seguiranse dous sistemas de avaliación, tanto na primeira convocatoria (maio/xuño) como na segunda (xullo): avaliación continua ou exame final

1º.- AVALIACIÓN CONTINUA. O sistema de avaliación continua consistirá en:

a) 2 probas teóricas de resposta curta de carácter eliminatorio, que se realizarán nas datas indicadas na planificación docente que se proporcionará aos alumnos ao comezo de curso; a nota media obtida nestas probas representará o 50% da cualificación final.

b) 1 proba práctica escrita, que se realizará na data fixada no calendario oficial de exames e que, xunto coa exposición e debate realizada polo alumno nos seminarios, representará o 50% da cualificación final.

Para poder superar a materia, é necesario obter nesta proba práctica polo menos un 4 sobre 10.

Notas importantes:

a) Para ser evaluado conforme ao sistema de avaliación continua, o/a alumno/a deberá realizar a proba práctica escrita e, polo menos, unha das probas teóricas de resposta curta. b) Os/as alumnos/as que sigan o sistema de avaliación continua e que non superen a materia na primeira convocatoria (maio/xuño), de face á segunda convocatoria (xullo) poderán optar por:

- Que se lles manteña a cualificación obtida nas probas de resposta curta e na proba práctica realizadas durante o curso, nese caso o exame consistiría nunha proba teórica escrita sobre toda a materia. En tal caso, a nota media das probas de resposta curta e da proba práctica representaría o 50% da nota final, e a proba teórica escrita, o outro 50%.
- Facer un exame final nos términos que se indican a continuación.

2º.- EXAME FINAL. Os/as alumnos que decidan non seguir o sistema de avaliación continua ou que non realicen as actividades necesarias para ser avaliados conforme a este sistema, serán avaliados cun exame final, que se realizará na data fixada no calendario oficial de exames e que constará de:

- a) Unha proba práctica escrita consistente no estudo dun caso. Esta proba práctica representará o 30% da cualificación final.
- b) Unha proba teórica escrita sobre toda a materia, que representará o 70% da cualificación final.

Nota importante: para poder superar a materia a través do exame final, o/a alumno/a terá que superar as dúas partes do exame. É dicir, na proba práctica, terá que obter polo menos un 1,5 sobre 3; e, na proba teórica, un 3,5 sobre 7.

3º.- CONVOCATORIA DE FIN DE CARREIRA.

Na convocatoria de fin de carreira, os/as alumnos/as serán avaliados mediante un exame final nos términos expostos anteriormente, que supoñerá o 100% da cualificación final.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2017-18.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., Derecho Procesal Civil. Parte general, Tirant lo Blanch, 2017, Valencia

MORENO CATENA, V.; CORTÉS DOMÍNGUEZ, V., Derecho Procesal Civil. Parte especial, Tirant lo Blanch, 2017, Valencia

MONTERO AROCA, J. (Y OTROS), Derecho Jurisdiccional II. Proceso Civil, Tirant lo Blanch, 2017, Valencia

GIMENO SENDRA, V., Derecho Procesal Civil I. El proceso de declaración, UNED, 2015, Madrid

GIMENO SENDRA, V., Derecho Procesal Civil II. Los procesos especiales, UNED, 2015, Madrid

DE LA OLIVA SANTOS, A., Curso de Derecho Procesal Civil I. Parte general, Centro de Estudios Ramón Areces, 2017, Madrid

DE LA OLIVA SANTOS, A., Curso de Derecho Procesal Civil II. Parte especial, Centro de Estudios Ramón Areces, 2016, Madrid

ORTELLS RAMOS, M., Derecho Procesal Civil, Aranzadi, 2017, Cizur Menor

PICATOSTE BOBILLO, J.; SEOANE SPIEGELBERG, J.L., Procesos especiales dispositivos por razón de la materia en la Ley de Enjuiciamiento Civil, Bosch, 2013, Barcelona

CACHÓN CADENAS, M., La ejecución procesal civil, Atelier, 2014, Barcelona

Bibliografía Complementaria

GARBERÍ LLOBREGAT, J., La reclamación de créditos impagados: vías procesales específicas. Cuestiones, soluciones y formularios, Bosch, 2011, Barcelona

MONTESINOS GARCÍA, A., El tratamiento procesal de las reclamaciones de escasa cuantía en Europa y Estados Unidos, Aranzadi, 2011, Pamplona

PICÓ I JUNOY J.; ADAN DOMENECH, F., La tutela judicial del crédito. Estudio práctico de los procesos monitorio y cambiario, Bosch, 2005, Barcelona

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito penal de empresa				
Materia	Dereito penal de empresa			
Código	V08G081V01941			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición				
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Torres Cadavid, Natalia			
Profesorado	Lago Calvo, Francisco José Torres Cadavid, Natalia Vázquez Iglesias, María Dolores			
Correo-e	ntorrescadavid@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	As leccións que compoñen o programa da materia constitúen unha exposición sistemática sobre os delitos e a responsabilidade xurídico-penal en que poden incurrir quen realizan actividades que son consideradas ilícitas e que están relacionadas coa empresa e o ámbito laboral. O obxectivo a conseguir na impartición da materia “Dereito Penal da Empresa” consiste, fundamentalmente, en axudar a coñecer os conceptos teóricos básicos para que os estudantes poidan identificar, interpretar, razoar e resolver os diferentes supostos delituosos que se producen naquel ámbito. Dominar as nocións esenciais de Dereito penal da Empresa e as súas técnicas de interpretación e exposición oral e escrita resultan de especial utilidade para todos aqueles estudantes que orienten a súa actividade xurídica profesional á práctica forense ou ao asesoramento no ámbito empresarial e laboral			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber facer
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer
CE7	CE7 - Reconstruír e avaliar argumentacións xurídicas complexas	- saber facer
CE33	CE41 - Saber interpretar e aplicar as normas que regulan os dereitos fundamentais así como as súas garantías	
CE43	CE51 - Coñecer o concepto de Dereito penal, os criterios de aplicación temporal e espacial das normas penais, a Teoría Xeral do delito e as consecuencias xurídicas do delito	- saber facer
CE44	CE52 - Saber interpretar e aplicar as normas de Dereito penal prestando especial atención ao seu desenvolvemento pola doutrina penal española e comparada	- saber facer
CE45	CE53 - Coñecer as distintas figuras delituosas (delitos e faltas) contidas no Código Penal e nas leis penais especiais, o seu ámbito de aplicación e os criterios de interpretación legal, xurisprudencial e doutrinal	- saber facer

CE46	CE54 - Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de achegar solucións xuridicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando adecuadamente as fontes, os principios e valores constitucionais, e a argumentación xurídica	- saber facer
CE78	CEI 31 - Capacidade de identificar e comprender problemas xurídicos propios do Dereito penal de empresa a partir dun caso que reflicta unha situación real da vida profesional e abordar á súa solución de modo interdisciplinario.	- saber facer
CE91	CEI 44 - Coñecementos básicos da normativa e a xurisprudencia vinculada ao dereito Penal relacionada coa actividade mercantil e empresarial, así como as consecuencias xurídicas previstas para as distintas condutas delituosas.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber - saber facer
CT2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	- saber - saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer e poder transmitir na contorna de traballo a responsabilidade xurídico penal a que poden enfrontarse quen realizan actividades que son consideradas ilícitas no marco de actividades financeiras, societarias e laborais	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4
Coñecer e comprender as diversas fontes normativas, que regulan o Dereito Penal de empresa e do procedemento da súa procura e aplicación e distinguir as diferentes figuras delictuosas e diferenciais das infraccións administrativas	CE7 CE33 CE43 CE44 CE45 CE46 CE78 CE91
Reforzar os coñecementos básicos da teoría xeral do delito e das consecuencias xurídico penais propias dos delitos socioeconómicos	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Adquirir coñecementos básicos sobre aspectos xurídico-privados e xurídico públicos para interpretar os conceptos normativos aos que frecuentemente remiten os tipos penais que compoñen o chamado Dereito Penal de Empresa e capacitan ao estudante para unha visión interdisciplinar da materia	CB5 CG4 CE7 CE43 CE44 CE45 CE46 CE78 CE91 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Capacidade de identificar e comprender problemas xurídicos complexos no campo do Dereito penal de empresa a partir dun caso que reflecta unha situación real da vida profesional e abordar a súa solución de modo interdisciplinario	CB2 CB3 CE7 CE33 CE43 CE44 CE45 CE46 CE78 CT1 CT5
Saber resolver casos ou enfrontarse situacións complexas respectando a legalidad e sendo capaz de emitir informes ou asesoramentos con calidade e de forma obxectiva e independente	CB2 CB3 CB4 CB5 CG4 CE7 CE33 CE43 CE44 CE45 CE46 CE78 CE91 CT1 CT3 CT5

Contidos	
Tema	
LECCION I. Dereito Penal de empresa: Concepto e contido.	I.Introdución ao Dereito Penal de Empresa: concepto e contido. II. Dereito penal de empresa e Dereito administrativo sancionador. III O sistema de sancións. IV: O comiso das ganancias: clases
LECCION II. Autoría e participación	I.Introducción: os delitos socioeconómicos como delitos empresariais. II. Responsabilidade dos órganos da empresa en materia de delitos comúns. Formulación da cuestión: A solución da participación e a autoría activa. A autoría por omisión (art. 11 CP). A autoría mediata (art. 28 CP). III. Responsabilidade dos órganos da empresa nos delitos especiais propios: as actuacións en nome doutro (art. 31 CP)
LECCION III. A Responsabilidade penal das persoas xurídicas (art. 31 bis).	I.A responsabilidade penal das persoas xurídicas: Consideracións previas. Criterios de atribución do art. 31 bis CP. Atenuantes da responsabilidade penal. As penas aplicables ás persoas xurídicas (art. 33.7 CP) e regras penoloxicas de determinación (art. 66 bis CP). Extinción da responsabilidade penal (art. 130. 2 CP). Delitos imputables ás persoas xurídicas. II. A responsabilidade penal de entes colectivos sen personalidade xurídica: Criterios de imputación do art. 129 CP. As consecuencias accesorias aplicables aos entes colectivos. Delitos imputables aos entes colectivos. III. Especial referencia aos Programas de Cumprimento empresarial e ao Oficial de Cumprimento
LECCION IV. Delitos societarios e o delito de administación desleal de patrimonio alleo	I. Cuestións xerais: Suxeto activo: administrador de feito o de dereito. Concepto penal de sociedade (art. 297). A condición de perseguibilidade (art. 296). II. Falseamento de documentos sociais. Imposición de acordos abusivos ou lesivos. Obstaculización ao exercicio dos dereitos dos socios. Obstaculización a tarefas de inspección ou supervisión administrativa. III. O delito de administración desleal de patrimonio alleo.
LECCION V. Delitos contra a Facenda Pública	I. Delito de defraudación tributaria. II. Delitos contra a Seguridade Social. III.Delito de fraude de subvencións. IV.Delitos de fraudes comunitarias. V. Delito contable tributario.
LECCION VI. Branqueo de capitais	i. Condutas delituosas de blanqueo de capitais no Código penal español. ill. Cuestións concursais. III. O comiso: con particular referencia á súa incidencia no delito do blanqueo de capitais. IV. O principio de Xustiza Universal.

LECCION VII. Delitos relativos á propiedade intelectual e Delitos contra a propiedade industrial	I. Delitos relativos á propiedade intelectual. Responsabilidade civil y consecuencias xurídicas. II. Delitos contra a propiedade industrial: delitos referentes a invencións e creacións industriais. Delitos referentes a signos distintivos. Delito referente a obtencións vexetais. Delito de utilización indebida de denominacións de orixe ou de indicacións xeográficas.
LECCION VIII. Delitos relativos ao mercado e os consumidores	I: Descubrimento e revelación de segredos de empresa. Detracción do mercado de materias primas ou produtos de primeira necesidade. Publicidad falsa. Facturación ilícita. Delito de estafa de investimentos de capital e estafa de crédito. Maquinacións para alterar o prezo das cousas resultante da libre competencia. Abuso de información privilexiada no mercado de valores o instrumentos negociados. Alteración de prezos en concursos e poxas públicas.
LECCION IX. O delito de corrupción nos negocios	I. Contexto e antecedentes do delito de corrupción entre particulares. II. Delito de corrupción entre particulares. III. Delito específico de corrupción no deporte. IV. Delito de corrupción en actividades transnacionais. V. Disposicións comúns. VI. Perseguibilidade.
LECCION X: Delitos contra os dereitos dos traballadores	I. Imposición ou mantemento de condicións ilegais de traballo. Tráfico ilegal de man de obra e contratación ilegal de estranxeiros. Determinación ou favorecemento da emigración mediante engano. Discriminación laboral. Impedimento ou limitación da liberdade sindical e o dereito de folga. Coaccións á folga. Delitos a seguridade e hixiene no traballo.
LECCION XI: Delitos de contrabando	I. LO 12/1995, de 12 de decembro de represión de contrabando, modificada por la LO 6/2011 de 30 de junio. II. Tipos legais. Contrabando de bens por valor igual ou superior a 150.000 euros. Contrabando de bens por valor igual o superior a 50.000 euros. Tipos específicos III. Outras Disposicións
LECCION XII: Protección penal do crédito : Frustración da execución e Insolvencias punibles.	I. Consideracións xerais: concepto de insolvencia. II. Frustración da execución; II. Formas especiais da frustración da execución: Delito de ocultación de bens nun procedemento executivo xudicial ou administrativo; Delito de uso non consentido de bens en depósito embargados pola Autoridade; IV. Insolvencias punibles: Das actuacións indebidas do deudor ou do delito de bancarrota. V. A Insolvencia punible imprudente. VI Delito de favorecemento de acreedores; VII. Presentación de datos contables falsos para obter indebidamente a declaración de concurso
LECCION XIII. Delitos contra os recursos naturais e o medio ambiente.	I. Delito ecolóxico. II. Delito de establecemento de depósitos ou vertederos. III. Explotación de instalacións perigosas. IV. Delitos relacionados coa xestión de residuos. V Prevaricación ambiental. VI. O dano ambiental.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	15	30	45
Sesión maxistral	35	58	93
Probas de resposta curta	1	9	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Metodoloxía onde o/a estudante enfróntase ante a descrición dunha situación específica que suscita un problema que ten que ser comprendido, valorado e resolto polo estudante a título individual. O caso práctico consiste nun problema concreto, que lle describe unha situación real da vida profesional referente ao campo particular do Dereito Penal de empresa. O/a estudante debe ser capaz de analizar os feitos, debe obrigatoriamente aplicar ás normas penais e procesuais, a normativa extrapenal e así mesmo a xurisprudencia e doutrina relacionada coa situación do caso planteado. Debe chegar a unha decisión xurídica razoada, extraendo súas propias conclusións. A solución deberá ser presentada por escrito e mediante a metodoloxía que se sinalará ao comenzo do curso. Ao longo do curso exisirá a realización de cuestionarios (tests) por cada lección da guía docente e a realización de alomenos 7 casos prácticos relacionados con bloques temáticos das leccións que describe o programa da materia.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir información e coñecementos e facilitar a aprendizaxe. Tendo en conta que o programa vén dividido en 13 leccións, a metodoloxía docente discorrerá do seguinte modo: a cada lección corresponderalle unha hora e tres cuartos na que mediante o sistema de lección maxistral- o docente introducirá ao estudante nos aspectos básicos de cada tema. Como soporte ás explicacións, o docente proporcionará materiais docentes (presentación power-point, sentenzas, extractos de obras doctrinales...) e, eventualmente, un esquema-guía cos puntos clave do desenvolvemento da súa explicación. Todos os materiais docentes (presentación, xurisprudencia, lecturas recomendadas) estarán a disposición do estudante na plataforma docente Fatic. En todo caso, a explicación do docente deberá ser complementada polo estudante tanto cos materiais que lle foron proporcionados ao efecto como pola consulta dalgún dos manuais que aparecen na bibliografía recomendada. Exixe presencialidade para computar na avaliación continua

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Están pensadas para: - Atender personalmente as dúbidas que poidan suscitarse ao longo das sesións magistrais - Resolver cuestións expostas ao longo dos supostos prácticos entregados a los/as estudantes, ayudando a identificar argumentos e conclusións principais. - Ayudar a encontrar e elegir cuidadosamente o material que los/as estudantes precisan para realizar os traballos que se les asignen. Las tutorías académicas tendrán lugar en el despacho A-310 del edificio de la Facultad de Ciencias Jurídicas y del Trabajo. Las tutorías requieren presencialidad: No se realizan tutorías por correo electrónico ni se envían materiales por este medio. Los horarios se publicaran al inicio de curso en la plataforma FAITIC

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	a) Resolver e Entregar por escrito os Casos prácticos relacionados cos contidos da guía docente. Entrega dentro de prazo e de acordo a metodoloxía que se indique a comezo do curso (Mínimo 5 casos prácticos para evaluación continua):Equivale a 10% da evaluación continua B) Realización de cuestionarios sobre Leccións do programa (Mínimo 5 cuestionarios para evaluación continua):A nota media alcanzada no conxunto dos cuestionarios equivale a 20 % da evaluación continua)	40	CB2 CB3 CB4 CT1 CT2 CT3
Probas de resposta curta	O Modelo de examen final consta de dúas partes: Primeira parte: Exame tipo test sobre as leccións do programa (40 preguntas) con penalización. A duración do exame é dunha hora. En dita parte do exame non é posible dispoñer de ningún material nin do Código penal	30	CB3 CT1 CT2 CT3

Probas de resposta longa, O Modelo de examen final consta de dúas partes:Primeira parte: Exame"tipo test "sobre ás leccións do programa (40 preguntas) con penalización. Segunda parte: Un suposto de feito con 10 preguntas de resposta a desenvolver e razonar con arreglo as disposicións do código penal	30	CB2
		CB3
		CB4
		CG1
		CG2
		CG3
		CG4
		CE33
		CE43
		CE44
		CE45
		CE46
		CT1
		CT2
		CT3

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A) Primeira convocatoria

1. A cualificación final da materia de Dereito Penal de Empresa determínase a partir da suma das cualificacións obtidas en primeiro termo na avaliación continuada desenvolvida por cada estudante e doutra banda a través da realización dunha proba final escrita teórica.
2. O 40% da cualificación corresponderá á nota obtida na avaliación continua (10% asistencia e participación nas aulas) e 30% nas actividades avaliábeis. E o 60% da cualificación corresponderá á nota obtida na proba global (exame final).
3. A avaliación continuada, esixe, por unha banda unha asistencia de polo menos o 80% das clases e un mínimo de 80% das actividades avaliábeis (5 tests e 5 casos prácticos), que se desenvolverán ao longo do curso. Os casos obxecto da avaliación continuada realizaranse e entregaranse necesariamente nas datas establecidas no seu momento no cronograma da materia. A metodoloxía que deberá empregar o estudante para responder ao caso práctico especificarase con cada entrega.
4. O examen final de contido teórico (modalidade escrita) terá unha cualificación numérica entre 0 e 10, terase que aprobar necesariamente para poder superar a materia, con independencia do valor ponderado que teña na cualificación final da materia (nota media).
5. O Modelo de examen final consta de dúas partes:
Primeira parte: Exame tipo test sobre ás leccións do programa (40 preguntas) con penalización. A duración do exame é dunha hora. En dita parte do exame non é posible dispoñer de ningún material.
Segunda parte: Un suposto de feito con 10 preguntas de resposta curta. Para o desenvolvemento do caso práctico dispónse dunha hora.
6. Será obxecto de exame os contidos recollidos nesta guía docente. Cada unha das partes do exame final debe acadar como mínimo 4 puntos sobre 10
- 7.. Modalidade avaliación continúa sen presencialidade con causa xustificada: Os/as estudantes que por causa documentalente xustificada non poidan asistir ás clases serán avaliados conforme os seguintes criterios: entrega de casos 30% e proba final teórica escrita 70%
8. Os alumnos que non se acollan a avaliación continua serán avaliados cun exame final (modalidade descrita no punto 5), que constituirá o 100% da nota final. Será necesario superar cada unha das dúas partes con un mínimo de catro puntos sobre 10 para facer a media.

B) Segunda convocatoria:

1. Os estudantes que realicen a avaliación continuada (presencialidade e resolución de casos prácticos) poderán presentarse ao exame teórico final en caso de suspender na primeira convocatoria. Se conservará a cualificación da avaliación continuada das actividades realizadas ao longo do curso sempre que realicen o 80% das actividades e a cualificación media do conxunto sexa de acordo á cualificación numérica entre 0 e 10, superior a 5.
2. Os estudantes que non seguiron ou non superaron a avaliación continúa teñan dereito a un exame final teórico-práctico (modalidade descrita no punto 5) non que se avalíen as competencias globais dá materia e co que poidan acadar o 100% da nota cos criterios descritos no punto 6.

C) Convocatoria Fin de Carreira:

Os estudantes farán un exame final teórico-práctico (modalidade escrita) no que se avalíen as competencias globais dá materia e co que poidan acadar o 100% da nota.

CONVOCATORIA DO 1º PERÍODO

DEREITO PENAL DA EMPRESA

20 decembro

10:00

CONVOCATORIA DE XULLO

DEREITO PENAL DA EMPRESA

29 de junio

18:00

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Martínez-Bujan Pérez, C., Derecho penal Económico y de la Empresa. Parte Especial, Última Edición, Editorial Tirant lo Blanch. Valencia.

Martínez-Bujan Pérez, Carlos, Derecho penal económico y de la empresa. Parte General, 4ª ed., Editorial Tirant lo Blanch. Valencia 2014

Código Penal, Última Edición (2015), calqueira

Memento Práctico-penal Económico y de la empresa, Ediciones Francis y Taylor. Madrid

Quintero Olivares, G (director), Fermín Morales Prats (coord.), Comentarios al Código penal español. Tomo I y II, 6ª, Aranzadi Thompson. 2011

Conde-Pumpido Ferreiro, C (director y autor) P. Díaz Martínez (coordinadora):, Código penal comentado: con concordancias y jurisprudencia: actualizado a la LO 5-2010 de 23 de junio de 2010, Edit. Bosch. Barcelona

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Constitución económica/V08G081V01946

Dereito administrativo económico/V08G081V01945

Dereito concursal/V08G081V01931

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito administrativo I/V08G081V01401

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

Dereito da Unión Europea/V08G081V01304

Dereito penal I/V08G081V01302

Dereito penal II/V08G081V01402

Dereito do traballo e da seguridade social/V08G081V01504

Dereito financeiro e tributario I/V08G081V01603

Dereito mercantil I/V08G081V01502

Dereito financeiro e tributario II/V08G081V01701

Outros comentarios

Dada a configuración aberta do Plan de Estudos, non é necesario ningún requisito específico para cursar esta asignatura. Non se esixe ter aprobadas as asignaturas de Dereito Penal I e II, aínda que son necesarias e imprescindibles coñecementos previos de ambas materias que permitan un adecuado seguimento da asignatura e posibiliten o aproveitamento final da mesma.

Igualmente, recoméndase asistir ás clases teóricas e prácticas cun exemplar do Código Penal actualizado ao mes de setembro do curso académico de que se trate.

Tratándose dunha materia optativa o seguimento e superación con éxito da materia precisa do interese e compromiso persoal do estudante que debe manifestarse tanto na asistencia as sesións magistrais como na súa preparación previa e no estudo dos materiais docentes que serán entregados ao longo do curso .

Valorarase a participación activa na sesión maxistral con preguntas razoadas e argumentadas sobre a materia ou lección obxecto de exposición.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito da seguridade social				
Materia	Dereito da seguridade social			
Código	V08G081V01942			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Núñez Ramos, José Ramón			
Profesorado	Núñez Ramos, José Ramón			
Correo-e	xosera@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	A materia Seguridade Social ten por finalidade o coñecemento das principais institucións que forman o Sistema de Seguridade Social en España, a súa formación, evolución, o estudo das fontes do dereito, a súa financiación as continxencias protexidas así como as distintas prestacións.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber - saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber - saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais	CG1
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	CG2
Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	CG3
Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	CG4
Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión	CT1
Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	CT3
Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e *multiculturalidad.	CT4
Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	CT5

Contidos

Tema

LECCIÓN 1. Introducción.	1. - O dereito da seguridade Social: a) Concepto de Seguridade Social. b) Riscos sociais e técnicas de protección. Os modelos básicos de Seguridade Social: modelos "Bismarck" e "Beveridge". c) O Estado de Benestar, desenvolvemento e crise. 2. - Formación e transformacións da protección social en España: a) Antecedentes remotos b) Os seguros sociais. A súa integración e sistematización. c) A expansión e racionalización da Seguridade Social: problemas actuais.
LECCIÓN 2. Sistema de fuentes de la Seguridad Social.	A configuración constitucional e as fontes do dereito da Seguridade Social. a) A Seguridade Social na Constitución. b) O dereito internacional e comunitario. c) A regulación legal e regulamentaria. d) O papel da negociación colectiva en materia de protección social.
LECCIÓN 3. O ámbito subxectivo da Seguridade Social.	1. Ámbito subxectivo a seguridade Social: a universalidade como tendencia. 2. Estrutura e composición do sistema de Seguridade Social. a) A multiplicidade de réximes: orixe, fundamento e evolución. b) O ámbito de aplicación do Réxime Xeral da Seguridade Social. c) Réximes Especiais.
LECCIÓN 4. A xestión da Seguridade Social.	1. A administración da Seguridade Social: a) principios de ordenación. b) Entidades xestoras e servizos comúns. c) A colaboración privada na xestión: as Mutuas de Accidentes de Traballo e Enfermidades Profesionais e a colaboración obrigatoria e voluntaria das
LECCIÓN 5. As prestacións do sistema: trazos xerais.	1. Caracterización xeral: extensión e niveis de protección. 2. Os riscos sociais atendidos polo sistema. O réxime privilexiado da protección dos riscos derivados do traballo. a) Determinación e acción protectora dos riscos profesionais. b) Determinación e acción protectora dos riscos comúns. 3. O réxime xurídico das prestacións. a) Concepto e clasificación. b) Requisitos xerais e o seu flexibilización. c) Determinación da contía e revalorizacións. A recarga de prestacións nas continxencias profesionais. d) Garantías e regras sobre a prescrición e caducidade. e) A responsabilidade en orde ás prestacións.
LECCIÓN 6. Réxime xeral. Actos de encadramiento, cotización, responsabilidade en orde ás prestacións e recadación.	1. Os actos de encadramento: a) a constitución da relación xurídica de Seguridade Social. b) Inscripción de empresas c) Afiliación, alta e baixa dos traballadores. As situacións asimiladas. 2. O financiamento da protección social e os seus problemas: a "crise" financeira da Seguridade Social. 3. As fontes de financiamento e recursos do sistema de Seguridade Social e o seu réxime financeiro: o sistema de repartición. 4. A cotización á seguridade Social e a súa recadación: a) A obriga de cotizar: natureza xurídica. b) Suxeitos obrigados e responsables da cotización. c) Obxecto e dinámica da obriga de cotizar: a determinación da cota. d) A xestión recaudatoria.
LECCIÓN 7. Asistencia sanitaria	1. Beneficiarios Situacións protexidas Nacemento do dereito, duración, extinción 2. Contido xestión e solicitudes 3. Normativa básica 4. Asistencia sanitaria nos Regulamentos comunitarios e nos Convenios bilaterais .

LECCIÓN 8. Incapacidade temporal, maternidade, paternidade e risco durante o embarazo e a lactancia e cancro ou enfermidade grave do menor.	1. Incapacidade temporal: a) Concepto e situacións protexidas b) Beneficiarios: requisitos do feito causante c) Contido da acción protectora d) Dinámica e xestión da prestación. 2. A protección por maternidade, paternidade e a prestación de risco durante o embarazo e a lactancia: a) Concepto e situacións protexidas b) Beneficiarios: requisitos do feito causante c) Contido da acción protectora d) Dinámica e xestión da prestación.
LECCIÓN 9. Incapacidade permanente.	1. A incapacidade permanente: caracterización xeral e niveis de protección. 2. Incapacidade Permanente contributiva: a) Concepto. b) Situación protexida: graos. c) Beneficiarios: requisitos do feito causante. d) Contido da acción protectora. e) Dinámica e xestión da prestación cualificación: a revisión da incapacidade permanente. 3. Modalidade non contributiva: a invalidez a) Concepto, beneficiarios e requisitos. b) Contido da protección, dinámica e xestión da prestación.
LECCIÓN 10. A xubilación.	1. A protección de vellez, consideracións xerais e niveis de protección. 2. A xubilación contributiva: a) Concepto. A xubilación gradual e flexible b) Situacións protexidas. c) Beneficiarios: requisitos do feito causante. d) Contido da acción protectora. e) Dinámica e xestión da prestación. 3. A xubilación non contributiva: a) Concepto, beneficiarios e requisitos. b) Contido da protección, dinámica e xestión da prestación.
LECCIÓN 11. Morte e supervivencia. Protección da familia.	1. A familia na Seguridade Social: características xerais da súa protección. 2. A protección por morte e supervivencia: a) Concepto. b) Situacións protexidas. c) Requisitos do feito causante. d) O auxilio por defunción. 3. Pensión de viuvez e orfandade e outras prestacións a favor de familiares en caso de morte. a) Beneficiarios. b) Contido da acción protectora. c) Dinámica da prestación e xestión. 4. Prestacións familiares por fillo a cargo.
LECCIÓN 12. A protección por desemprego	1. Concepto e clases de desemprego. Niveis de protección. 2. Nivel contributivo: a) Beneficiarios: requisitos do feito causante a protección; b) Contido da acción protectora. c) Dinámica e xestión da prestación. d) Obrígas do beneficiario. 3. Nivel asistencial: a) Beneficiarios: requisitos do feito causante. b) Modalidades e contido da prestación c) Dinámica e xestión da prestación. 4. Renda activa de inserción e outras axudas adicionais. 5. - A prestación por cesamento de actividade.
LECCIÓN 13. Réximes Especiais. Réxime Especial de Traballadores Autónomos	1. A administración laboral en materia de Seguridade Social. A Inspección de traballo. 2. A actividade sancionadora en materia de Seguridade Social: infraccións, suxeitos responsables e procedemento sancionador. 3. Os procesos de Seguridade Social.
LECCIÓN 14. Seguridade Social complementaria.	1. Formulación xeral 2. Modalidades da protección social complementaria: a) Pública; Interna e externa b) Privada: As melloras voluntarias

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	15	31	46
Sesión maxistral	35	65	100
Probas de tipo test	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Planteamiento e resolución de casos prácticos ao fin de levar á práctica os contidos teóricos da materia. A tal efecto, o docente propondrá ao alumnado a resolución de feitos, supostos, casos, sentencias, etc, coa finalidade de coñecerlos, interpretalos, resolvelos, así como reflexionar sobre os mesmos, contrastar datos, completar os seus coñecementos e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos da materia obxecto de estudo, as súas bases teóricas e directrices principais, contidos que deberán ser estudados polo alumnado e que serán obxecto de avaliación.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Atenderanse e resolveranse as dúbidas expostas polo alumnado en relación cos contidos da materia impartidos durante as sesións maxistras
Estudo de casos/análises de situacións	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionandolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de tipo test	Durante o cuatrimestre se realizarán 2 probas tipo test/cuestionarios sobre unha parte dos contidos teóricos da materia. A cualificación obtida en cada test suporá un 15% da nota final. En ningún caso a superación destes cuestionarios liberará de materia de cara á realización do examen final. As datas de celebración de cada test/cuestionario serán fixadas polo docente no cronograma da materia.	30	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Os contidos prácticos da materia serán avaliados nunha proba/examen final. Trátase dunha proba/examen práctico consistente na resolución, por escrito, dun suposto/caso práctico no que alumnado aplicará os coñecementos prácticos adquiridos durante o cuatrimestre. A cualificación obtida nesta suporá o 30% da nota final.	30	CG4 CT1 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os contidos teóricos da materia serán avaliados nunha proba/examen final. Trátase dunha proba teórica e escrita, que incluírá entre 5 e 7 preguntas de desenvolvemento sobre os distintos epígrafes do programa. O alumnado deberá demostrar a adquisición de coñecementos teóricos da materia en respostas de extensión intermedia. A cualificación obtida nesta proba suporá o 40% da nota final.	40	CG1 CG2 CT1 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

A participación e intervención nas clases teóricas e prácticas, a preparación dos supostos prácticos ou das sesións teóricas, cando así proceda, a realización de cuestionarios na plataforma faitic, a asistencia a actividades formativas organizadas pola Área de Dereito do Traballo e, en xeral, calqueira actividade desenvolvida polo alumnado ao marxe das probas obxectivas parciais e finais, serán avaliados polo docente durante todo o cuatrimestre.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

BLASCO LAHOZ, JF., LÓPEZ GANDÍA, J., MOMPALER CARRASCO, MA., Curso de Seguridad Social, Tirant lo Blanch, Valencia,, Ultima edicion

RODRÍGUEZ RAMOS, MJ, GORELLI HERNÁNDEZ, J, VÍLCHEZ PORRAS, M., Sistema de Seguridad Social, Tecnos, Madrid, Ultima edicion

VIDA SORIA, J., MONEREO PÉREZ, JL, MOLINA NAVARRETE, C. y QUESADA SEGURA, R., Manual de Seguridad Social, Tecnos, Madrid, Ultima edicion

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito do traballo e da seguridade social/V08G081V01504

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Responsabilidade penal e administrativa no ámbito financeiro-tributario				
Materia	Responsabilidade penal e administrativa no ámbito financeiro-tributario			
Código	V08G081V01943			
Titulacion	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público Dereito público especial			
Coordinador/a	Aneiros Pereira, Jaime			
Profesorado	Aneiros Pereira, Jaime Lago Calvo, Francisco José			
Correo-e	janeiros@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Trátase de coñecer as consecuencias derivadas da comisión de ilícitos, tanto no ámbito penal como no estritamente tributario, cuxo prexudicado sexa o erario público. Con iso preténdese dotar dos coñecementos precisos para, tanto no ámbito da Administración como das empresas, adoptar as medidas necesarias para evitar responsabilidades legais e, igualmente, coñecer as consecuencias da realización dunha infracción ou dun delito.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber - saber facer
CE19	CE25 - Saber interpretar e aplicar as normas do ordenamento xurídico financeiro	
CE46	CE54 - Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de achegar solucións xuridicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando adecuadamente as fontes, os principios e valores constitucionais, e a argumentación xurídica	
CE66	CEI 19 - Ser capaz de identificar problemas tributarios que se expoñen nas empresas e saber utilizar os principais instrumentos para a súa resolución, mesmo desde un punto de vista interdisciplinar.	- saber
CE78	CEI 31 - Capacidade de identificar e comprender problemas xurídicos propios do Dereito penal de empresa a partir dun caso que reflecta unha situación real da vida profesional e abordar á súa solución de modo interdisciplinario.	- saber
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Trátase de que os estudantes coñezan a función do Dereito para a protección do diñeiro público, en particular as infraccións e delitos que regula o ordenamento xurídico (*CB2 e CE 19).	CB2 CB3 CB4
Iso obriga a un coñecemento interdisciplinar xa que os principios inspiradores da orde penal aplícanse no ámbito administrativo (*CB3, *CG3, *CG4).	CG1 CG3 CG4
Igualmente, a mesma conduta pode ser delito ou infracción administrativa. Por iso, resulta esencial coñecer cales son os elementos integrantes dunha ou outra conduta (*CG4, CE46, CE66, CE78)	CE19 CE46 CE66
Cos coñecementos adquiridos, o estudante debe estar en condicións de argumentar xuridicamente sobre a responsabilidade penal e administrativa no ámbito financeiro (*CB4, *CT1, *CT5)	CE78 CT1 CT5

Contidos

Tema	
A protección do crédito tributario no ámbito punitivo.	O diñeiro público como ben xurídico protexido Ius puniendi do Estado: Dereito Penal e Dereito Sancionador tributario. Principios punitivos comúns. Autoría e participación en actividades ilícitas: persoas físicas e xurídicas. Delitos tipificados no Código Penal e nas Leis penais especiais. Infraccións tributarias e financeiras.
As responsabilidades derivadas da protección da recadación do crédito público.	Responsabilidade tributaria por actuacións que dificulten o embargo. Delito de alzamento de bens.
Infraccións na Administración de fondos públicos	Reintegro de subvencións. Malversación de caudais públicos. Fraude de subvencións
Outros ilícitos relacionados coa Facenda Pública	Branqueo de capitais. Delito contable Facturas falsas Normas sobre concurso de delitos

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	34	60	94
Resolución de problemas e/ou exercicios	16	36	52
Probas de resposta curta	1	0	1
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Outras	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición, por parte do profesorado, das principais cuestións *dogmáticas da materia, así como do réxime xurídico aplicable
Resolución de problemas e/ou exercicios	Trátase de que o alumnado sexa capaz de identificar e resolver as principais cuestións xurídicas, co apoio e dirección do profesorado. O obxectivo principal é conseguir unha participación activa en clase do alumnado ou que realice unha presentación por escrito deles.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Sesión maxistral	Exposición, polo profesorado, das principais cuestións xurídicas que plantexa a temática obxecto da materia. O carácter maxistral non impide a interacción co alumnado e a participación activa deste nas clases mediante exposicións, debates e outras modalidades.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Explicación argumentada, por parte do estudantado, das distintas alternativas xurídicas existentes ante uns feitos así como sobre a determinación das consecuencias xurídicas dos mesmos.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta curta	Avaliación do coñecemento da materia a través de probas de resposta curta ou test	10	CB2 CG1 CE19 CE66 CE78
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Avaliaranse os coñecementos adquiridos dos contidos da materia que se impartiron	80	CE19 CE46
Outras	Terase en conta a participación do alumnado na posta en común e resolución de dúbidas	10	CE19 CE46

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Terase en conta a participación do alumnado nas sesións presenciais, tanto na formulación de preguntas como na achega de respostas ás formuladas polo profesorado, a capacidade argumental e de desenvolvemento das distintas posición xurídicas. Faranse probas de coñecemento durante o cuatrimestre que computarán na cualificación final. Nas datas que se aproben se realizarán as probas da primeira oportunidade de exame e as da segunda oportunidade de exame.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ANEIROS PEREIRA, JAIME, Las sanciones tributarias, Marcial Pons, 2005, Madrid
 AYALA DE LA TORRE, FRANCISCO JOSE, Compliance, Memento-El Derecho, 2016, Madrid
 BLANCO CORDERO, ISIDORO, El delito de blanqueo de capitales, Aranzadi, 2015, Cizur Menor
 CUESTA MUÑOZ, JAVIER, Tratado de Responsabilidades penales en la Administración local, Cosital, 2015, Madrid
 FABRA VALLS, MODESTO, Prevención y represión del blanqueo de capitales, Tirant Lo Blanch, 2015, Valencia
 PELAEZ MARTOS, JOSE MARIA, Manual de Prevención de Blanqueo de Capitales, CISS, 2014, Madrid
 RUIZ HIDALGO, CARMEN, Responsabilidad tributaria por alzamiento de bienes en la nueva LGT, Marcial Pons, 2009, Madrid
 VVAA, Cuestiones penales a propósito de la reforma penal de 2015, Dykinson, 2016, Madrid
 VIZUETA FERNÁNDEZ, JORGE, Delitos contra la Administración Pública: cohecho, Comares, 2016, Granada
 QUINTERO OLIVARES, G, Comentarios a la reforma penal de 2015, Aranzadi, 2015, Pamplona
 MORILLAS CUEVA, LORENZO, Sistema de Derecho Penal Español. Parte Especial, Dykinson, 2016, Madrid

Bibliografía Complementaria

ANEIROS PEREIRA, JAIME, El delito fiscal en Estudios Jurídicos en homenaje a Cesar Albiñana Garcia Quintana, IEF, 2008, Madrid
 RUIZ HIDALGO, CARMEN, La responsabilidad por levantamiento del velo como cláusula antielusiva, 2016,
 VALEIJE ÁLVAREZ, INMA, Los delitos socioeconómicos tras la reforma de la Ley Orgánica 1/2015, 2016,
 VALEIJE ÁLVAREZ, INMA, Reflexiones sobre la eficacia de los delitos contra la Administración pública en materia de corrupción urbanística,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito penal I/V08G081V01302
 Dereito penal II/V08G081V01402
 Dereito financeiro e tributario I/V08G081V01603
 Dereito financeiro e tributario II/V08G081V01701

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Réxime fiscal da empresa				
Materia	Réxime fiscal da empresa			
Código	V08G081V01944			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Dereito público especial			
Coordinador/a	Rodríguez Losada, Soraya			
Profesorado	Barreiro Carril, María Cruz Rodríguez Losada, Soraya Rubianes Ferro, José Luis Vadillo Casero, Carlos César			
Correo-e	soraya.losada@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Réxime Fiscal da Empresa constitúe unha profundización no estudo dos principais tributos que gravan o beneficio e as operacións dos empresarios, profesionais e sociedades. Así, a materia de estudo se centra na tributación dos rendementos das actividades económicas no IRPF, no Imposto sobre Sociedades e a tratamento tributario das operacións no IVE. Os contidos desta materia impártense en castelán (grupo en castelán: Réxime Fiscal da Empresa). Existe un segundo grupo da materia que se imparte integramente en inglés (grupo en inglés: Business Taxation).			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber - saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber - saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber - saber facer
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber - saber facer
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CE65	CEI 18 - Coñecer os impostos directos e indirectos que resultan de aplicación ao exercicio dunha actividade empresarial ou profesional por parte de emprendedores, traballadores autónomos ou sociedades de capital.	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber - saber facer
CT2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	- saber - saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber - saber facer
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber - saber facer

CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber - saber facer
-----	--	--------------------------

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar os problemas tributarios que se plantexan nas empresas e coñecer, interpretar e aplicar os principais instrumentos para a súa resolución	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE65 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema	
LECCION 1: RÉXIME TRIBUTARIO DO EMPRESARIO INDIVIDUAL: IMPOSTO SOBRE A RENDA DAS PERSOAS FÍSICAS	1. Rendementos de actividades económicas. 2. Determinación da base imponible: estimación directa normal e simplificada, estimación obxectiva. 3. Reducións na base imponible. 4 Integración e compensación de rendas. 5. Base liquidable. 6 Cuota tributaria. 7 Xestión do imposto: autoliquidación, retencións e pagos a conta.
LECCION 2: RÉXIME TRIBUTARIO DO EMPRESARIO SOCIETARIO: IMPOSTO SOBRE SOCIEDADES	1. A base imponible: a corrección do resultado contable. 2. Correccións de valor. 3. Provisións. 4. Operacións vinculadas. 5. Subcapitalización. 6. Gastos non deducibles. 6. Exencións: por dobre imposición económica internacional e por rendas obtidas no extranxeiro. 7 Redución por ingresos procedentes de determinados activos intangibles. 8. Compensación de BIN. 9 Tipo de gravame e cuota. 10. Deducións. 11. Rexímenes especiais.
LECCION 3: RÉXIME TRIBUTARIO DO EMPRESARIO NON RESIDENTE: IMPOSTO SOBRE A RENDA DOS NON RESIDENTES	Formas de suxeición e réxime xurídico. Rendas obtidas a través de establecemento permanente: concepto, rendas imputables e réxime tributario. As rendas obtidas sen establecemento permanente. Xestión do imposto: autoliquidación, retencións, obriga de designar representante. O gravame especial sobre bens inmoables.
LECCION 4: IMPOSTO SOBRE O VALOR ENGADIDO	A base imponible: réxime xeral e regras especiais. A modificación da base imponible. Tipos de gravame e cuota tributaria. A repercusión do imposto. A rectificación de cuotas. A devolución do imposto. A regra da prorata. Devolucións. Rexímenes especiais para empresarios e profesionais: réxime simplificado, réxime da agricultura gandería e pesca, réxime dos bens usados, réxime das axencias de viaxes, réxime do comercio minorista, réxime dos grupos de entidades, réxime do comercio electrónico. Xestión do imposto: autoliquidacións, obras de documentación, a facturación do imposto.
LECCION 5: RÉXIME TRIBUTARIO DO COMERCIO EXTERIOR	Dereitos aduaneiros á importación: base imponible e cuantificación: o valor en Aduana e o TARIC. Os rexímenes aduaneiros especiais: tránsito, depósito, zonas francas, importación temporal e réxime de perfeccionamento, dereitos antidumping, despacho á exportación, exencións reguladoras.
LECCIÓN 6: RÉXIME FISCAL DA EMPRESA FAMILIAR	Concepto xurídico-tributario de empresa familiar, constitución da empresa familiar, réxime tributario da tenencia, actividade e transmisión da empresa. O holding de empresa familiar

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	36	63	99
Seminarios	13	33	46
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	0	3
Probas de tipo test	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte del profesor de los contenidos sobre la materia objeto de estudio, bases teóricas y/o directrices de un trabajo, ejercicio o proyecto a desarrollar por el estudiante.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas cerradas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...) O alumnado selecciona unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	20	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE65 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	70	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE65 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outras	Nos seminarios das clases presenciais o alumnado realizará distintas actividades: casos prácticos, exposición oral dun tema, presentación escrita dun traballo, tarefa colaborativa, etc. Estas actividades só serán avaliadas para as/os alumnas/os que se sometan á EC. Ademais, valorarase especialmente a participación activa do alumnado.	10	CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE65 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
--------	---	----	---

Outros comentarios e avaliación de Xullo

O temario que figura no apartado de contidos constitúe unha versión resumida das leccións que serán obxecto de exame. Oportunamente, a comezo do curso académico, proporcionaráselle ao alumno un temario máis detallado cos epígrafes que conforman cada lección. Primeira oportunidade de exame: 1.- Os alumnos que se someten a avaliación continua serán avaliados conforme aos criterios que se indicaron máis arriba: proba final (70%), probas de resposta curta ou test (20%), outros (10%). Na proba final, o exame de teoría e oral suporá o 80% e o práctico, por escrito, suporá un 20%.

En todo caso, o alumno deberá alcanzar unha cualificación mínima de 4 sobre 10 na proba final para que se lle teñan en conta

as cualificacións obtidas mediante o sistema de avaliación continua. Para ser avaliado de forma continua é necesaria a asistencia ás clases teóricas e prácticas con regularidade. 2.- Os alumnos que NON se someten a avaliación continua, ou que queden excluídos do devandito sistema: a súa cualificación estará integrada polo 80% da cualificación obtida no exame teórico oral e o 20% da cualificación obtida no exame práctico escrito, sendo este último diferente ao que realicen os alumnos de avaliación continua.

Segunda oportunidade de exame: 1.- No exame de xullo só se realizará unha proba final, que constará de dous partes: unha práctica escrita (na que se resolverán un ou varios casos prácticos) e unha teórica oral (na que se formularán distintas preguntas sobre o temario da materia). 2.- Os alumnos que se someteron ao sistema de avaliación continua conservarán a nota que obtivesen

no curso. 3.- Para os alumnos que non se someten a avaliación continua, ou que queden excluídos do devandito sistema: a súa cualificación estará integrada polo 80% da cualificación obtida no exame teórico oral e o 20% da cualificación obtida no exame práctico escrito, sendo este último diferente ao que realicen os alumnos de avaliación continua. 4.- Aos alumnos que se someteron ao sistema de avaliación continua e non superasen a proba final nin na primeira oportunidade de exame nin na segunda conserváraselles a nota obtida a través de devandito sistema durante o curso académico seguinte, sempre que o alumno manifeste o seu acordo.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA O exame da convocatoria de Fin de carreira será unha proba teórico-práctica escrita, cuxa cualificación será o 100% da nota. A cualificación estará integrada polo 80% da cualificación obtida no exame teórico e o 20% da cualificación obtida no exame práctico. Non se terá en conta en ningún caso a avaliación continua do ano anterior.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

MALVÁREZ PASCUAL, L; MARTÍNEZ GÁLVEZ, P; RAMÍREZ GÓMEZ, S; SANCHEZ PINO, A.J., Régimen Fiscal de la Empresa, 2016, Tecnos

Bibliografía Complementaria

GARCÍA PRATS, F.A.; GARCÍA MORENO, V.A.; MONTESINOS OLTRA, S., Tributación empresarial, Ulltima edición, Tirant Lo Blanch

Compendio de textos legais da parte especial do Dereito Tributario de calquera das editoriais xurídicas coñecidas, 2017, MARTÍN QUERALT, TEJERIZO LÓPEZ, CAYÓN GALIARDO (Directores), Manual de Derecho Tributario. Parte especial, 2017, Aranzadi-Thomson Reuters

PÉREZ ROYO, F. (DIRECTOR), GARCÍA BERRO, F., PERÉZ ROYO, I., ESCRIBANO, F., CUBERO TRUYO, A., Y CARR, Curso de Derecho Tributario. Parte Especial, 2017, Tecnos

MERINO JARA, I; LUCAS DURÁN, M.; CALVO VERGEZ, J.; FERNÁNDEZ AMOR, J.A.; GARCÍA CALVENTE, Y.; GARCÍA, Derecho Tributario. Parte especial. Lecciones adaptadas al EEES, 2017, Tecnos

CAZORLA PRIETO, L.M.; CHICO DE LA CÁMARA, P., Introducción al sistema tributario español, 2015, Aranzadi-Thomson Reuters

FERREIRO LAPATZA, J.J y otros., Curso de Derecho Tributario, Última Edición, Marcial Pons

PITA GRANDAL, A.Mª. (Coordinadora), Textos y casos prácticos de Derecho Financiero y Tributario II, 2001, Tórculo Edicions

CORDÓN EZQUERRO, T. (Dir), Manual del impuesto sobre la renta de las personas físicas, 2005, Instituto de Estudios Fiscales

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito financeiro e tributario I/V08G081V01603

Dereito financeiro e tributario II/V08G081V01701

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito administrativo económico				
Materia	Dereito administrativo económico			
Código	V08G081V01945			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Otero Oitaven, Montserrat María			
Profesorado	Barreiro García, Adamantino Otero Oitaven, Montserrat María			
Correo-e	moothero@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia estúdase o significado e fundamentos das potestades da Administración en materia económica. En particular, a intervención pública na economía, as técnicas utilizadas, así como a reserva ao sector público de determinadas actividades económicas. Así mesmo, analízase a iniciativa pública económica e as técnicas de fomento do desenvolvemento económico.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber - saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber - saber facer
CE15	CE19 - Coñecer de forma sistemática contidos propios da parte xeral do Dereito Administrativo manexando fontes positivas, xurisprudenciais e doctrinais	- saber - saber facer
CE16	CE20 - Ser capaces de entender correctamente os documentos que integran con carácter xeral un expediente administrativo e de actuar conforme a Dereito nun procedemento, tanto desde a posición da Administración como desde a das persoas e empresas interesadas	- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber facer
CT2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	- saber
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións xurídico - administrativas propias do Dereito da empresa, manexar con soltura o sistema de fontes da materia obxecto de estudo e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo,	CB1 CB3 CB4 CG1 CG3 CG4 CE15 CE16 CT1 CT2 CT5
--	---

Contidos

Tema	
Lección 1.- Introducción ao dereito público da economía	1.- Aclaracións conceptuais 2.- A intervención pública na Economía: evolución e características
Lección 2.- A Constitución económica e financeira do Estado español	1.- Significado e contido da Constitución económica 2.- O principio de unidade da orde económica 3.- A actividade financeira pública 6.- A Administración Económica
Lección 3.- A reserva ao sector público de actividades económicas	1.- O artigo 128.2 CE. O servizo público como técnica de reserva 2.- O procedemento para efectuar as reservas 3.- A cuestión indemnizatoria
Lección 4.- O sector público económico: a empresa pública	1.- Formulación, concepto e clases de empresas públicas 2.- A empresa pública estatal 3.- A empresa pública autonómica 4.- O sector público e empresarial local
Lección 5.- A técnica de fomento do desenvolvemento económico	1.- As técnicas de fomento 2.- As subvencións. Réxime competencial 3.- Réxime xurídico das subvencións públicas
Lección 6.- A contratación do Sector Público	1.- Antecedentes 2.- Réxime xurídico 3.- Tipos contractuais 4.- Aspectos económicos e temporais do contrato e contido mínimo 5.- As partes da relación contractual 6.- Actuacións preparatorias dos contratos 7.- Criterios de valoración das ofertas e de adxudicación dos contratos 8.- Procedementos de adxudicación 9.- A execución dos contratos
Lección 7.- A regulación administrativa dos sectores económicos	1.- Agricultura 2.- Gandaría 3.- Pesca 3.- Turismo 4.- Comercio 5.- Industria 6.- Xogos de sorte e azar 7.- Banca 8.- Enerxía 9.- Telecomunicacións 10.- Transportes 11.- Televisión e radio 12.- Servizos postais

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	12	16	28
Sesión maxistral	30	11	41
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	36	36
Probas de tipo test	1	0	1
Traballos e proxectos	8	34	42

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente			
	Descrición		
Estudo de casos/análises de situacións	Análises de casos prácticos relacionados cos contidos da asignatura.		
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.		
Atención personalizada			
Metodoloxías	Descrición		
Sesión maxistral	O profesor atenderá as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe		
Estudo de casos/análises de situacións	O profesor atenderá as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe		
Probas	Descrición		
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O profesor resolverá todas as dúbidas que de maneira individual se lle expoñan polos alumnos dedicando ao efecto o tempo preciso.		
Resolución de problemas e/ou exercicios	O profesor atenderá as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe		
Probas de tipo test	O profesor resolverá todas as dúbidas que de maneira individual se lle expoñan polos alumnos dedicando ao efecto o tempo preciso.		
Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	50	CB1 CB3 CG1 CG3 CG4 CE15 CT1 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumnado debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu.	30	CB3 CB4 CG3 CG4 CE15 CE16 CT2 CT5
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	10	CE15 CE16 CT1 CT5

Traballos e proxectos	O alumnado presentará o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática dun tema obxecto de estudo. Realizarase de maneira individual ou en grupo.	10	CB1
			CB3
			CB4
			CG1
			CG3
			CG4
			CE15
			CT1
			CT2
			CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Ao comezo do curso o alumno poderá optar de forma expresa polo sistema de avaliación continua ou polo sistema de proba final formalizando a opción nun documento que lle entregará o profesor. Primeira convocatoria de exame (maio): Os alumnos que opten polo sistema de avaliación continua, que supón a asistencia regular a clases tanto as correspondentes a sesións maxistras como as de carácter práctico, a resolución de casos, a participación nas prácticas propostas polo profesor e na realización dun exame tipo test antes da finalización da materia, serán cualificados cunha porcentaxe do 30% nos casos prácticos, o 10% na avaliación tipo test, 10% na elaboración e exposición dun traballo individual ou colectivo e o 50% restante a nota da proba final. Para poder ter en conta as cualificacións obtidas durante o curso, os alumnos que opten por avaliación continua, en todo caso deberán aprobar a proba escrita final. En caso contrario, serán avaliados unicamente atendendo á cualificación obtida na proba final. Os alumnos que optasen pola proba final serán cualificados, única e exclusivamente, por dita proba de preguntas curtas a desenvolver (100% da nota).

Segunda convocatoria de exame (xullo): Os alumnos do sistema de avaliación continua reservárase a cualificación da devandita avaliación (asistencia, casos e prácticas) e, por tanto, a proba final puntuarase co 50% da nota. A nota final obterase da suma da nota da avaliación continua do curso e a da nota da nova proba final.

Convocatoria fin de carreira: O 100% da nota obterase da realización dunha proba final de preguntas curtas a desenvolver.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

-COSCULLUELA MONTANER, L.; LÓPEZ BENÍTEZ, M., Derecho Público Económico, última edición, Iustel,

-RIVERO ORTEGA, R., Introducción al Derecho Administrativo Económico,, última edición, Ratio Legis Librería Jurídica, Salamanca

-BERMEJO VERA, JOSÉ, Derecho Administrativo. Parte especial, última edición, Thomson - Civitas

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito administrativo I/V08G081V01401

Dereito administrativo II/V08G081V01503

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Constitución económica				
Materia	Constitución económica			
Código	V08G081V01946			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición				
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Bergareche Gros, María Almudena			
Profesorado	Bergareche Gros, María Almudena Riquelme Vázquez, Pablo			
Correo-e	almuberga@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A constitución económica comporta unha visión e comprensión do conxunto das transformacións na organización do público no constitucional, das transformacións das ordes económicas, xurídicos e sociais e as consecuencias nos procesos de integración *supraestatal desde unha perspectiva interdisciplinar.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber - saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer - Saber estar / ser
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber - saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
O/o alumno/a deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto das transformacións na organización do público no constitucional, das transformacións das ordes económicas, xurídicos e sociais e as consecuencias nos procesos de integración *supraestatal desde unha perspectiva interdisciplinar. Así mesmo, poderá identificar problemas xurídicos propios do sistema económico.	CB2 CB3 CB4 CB5 CT1 CT3 CT4 CT5

Contidos
Tema

Estado, Mercado, forma xurídica e Sociedade Civil

O Estado social, *Fordismo, *Keynesianismo e nova organización do público no *constitucionalismo.

*Constitucionalismo e novas institucións económicas

*Constitucionalismo e teoría económica da democracia

Constitución económica, Dereito da Unión europea e Constitución española

Constitución económica, relacións intergubernamentais e procesos de integración *supraestatales

Nova *dogmática e interpretación do Dereito constitucional. A constitución económica e as transformacións do Dereito comparado

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	30	60
Seminarios	15	67	82
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Probas de autoavaliación	3	0	3
Estudo de casos/análise de situacións	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminarios	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a *tutorías de despacho.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminarios	Probas nas que se valorará dos logros do alumnado en función dos obxectivos propostos por medio de exposicións e debates	20	CB2 CB3 CB4 CT1 CT5

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	50	CB2 CB3 CB4 CB5 CT1 CT3 CT4 CT5
Probas de autoavaliación	Probas obxectivas encamiñadas a que os estudantes poidan asumir e ser conscientes dos seus puntos fortes e débiles no seu propio proceso de aprendizaxe	10	
Estudo de casos/análise de situacións	Avaliarase a resolución de casos relacionados coa materia e as prácticas. Avaliaranse os diversos exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Utilizaranse no seu caso para medir o grao de coñecemento das materias, para o que se poderán utilizar probas de preguntas curtas e tipo test, o resultado dos debates e exposicións.	20	CB2 CB3 CB4 CB5 CT1 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

AVALIACIÓNAs datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2016-2017. Será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba de resposta longa. Aqueles alumnos que, por circunstancias persoais ou profesionais, non poidan participar de maneira presencial continuada no desenvolvemento do curso poderán presentar por escrito os diferentes traballos realizados ao mesmo tempo que os asistentes. Isto suporalles un 40% da avaliación final e a proba de resposta longa o outro 60% da avaliación final. Aqueles alumnos que non poidan participar no desenvolvemento do curso de maneira presencial terán unha avaliación final que implicará o desenvolvemento por escrito de dúas preguntas longas do programa e suporán o 50% da avaliación e unha pregunta práctica que suporá o 50% da avaliación final. Tanto estes últimos alumnos como os anteriores gozarán de atención personalizada nas *tutorías individualizadas (previa cita) cando así o desexen. NA SEGUNDA CONVOCATORIA diferenciaranse as seguintes modalidades: a) Para os alumnos presenciais: terán que ser avaliados daquela parte da programación docente que non superasen durante o curso. *b) Para aqueles alumnos que participan, aínda que non o fan de maneira presencial na súa totalidade: terán que superar aquela parte da programación docente que non superasen. *c) Para aqueles alumnos que se presentasen só a una avaliación final e non a superasen: deberán repetir esa mesma modalidade de avaliación na súa totalidade. CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA. A avaliación constará de dúas preguntas de resposta longa e o desenvolvemento dun caso práctico. As preguntas de resposta longa valerán un 50% da nota final; o desenvolvemento dun caso práctico valerá o 50% da nota final.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Weber, Max, Economía y sociedad : esbozo de sociología comprensiva, México, 1964, Fondo de Cultura Económica

Weber, Max, La ética protestante y el espíritu del capitalismo, México, 2011, Fondo de Cultura económica

Kelsen, Hans, Teoría general del derecho y del Estado, México D.F.; 1958 (imp. 1995), Universidad Nacional Autónoma de México

Schmitt, Carl, Teoría de la constitución, Madrid, 1983, Alianza

Schumpeter, Joseph Alois, Historia del análisis económico, Barcelona, 1994, Ariel

Mortati, Costantino, La Constitución en sentido material, Madrid, 2000, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales

Rawls, John, Teoría de la justicia, México, 1979, Fondo de Cultura Económica

Rawls, John, El Liberalismo político, Barcelona, 2004, Crítica

Bergareche Gros, Almudena, La Costituzione in senso materiale: l'importanza della realtà dell'organizzazione, Milano, 2001, Giuffrè

Ramió, Carles y Ballart, Xavier, Teoría de la organización (selección de textos), Madrid, 1993, Ministerio para las Administraciones Públicas

Keynes, John Maynard, Teoría general de la ocupación, el interés y el dinero, México, 1965, Fondo de cultura económica

Fisher, Irving, La Teoría del interés, Madrid, 1999, Ediciones Aosta, D.L.

Coase, R. H., La Empresa, el mercado y la ley, Madrid, 1994, Alianza

Watts, Ronald Lampman, Sistemas federales comparados, Madrid, 2006, Marcial Pons-Politopías

Rodrik, Dani, La Paradoja de la globalización : la democracia y el futuro de la economía mundial, Barcelona, 2012, Antoni Bosch

Buchanan, James M., Economía constitucional, Madrid , 1993, Instituto de Estudios Fiscales

Buchanan, James M. y Tullock, Gordon, El Cálculo del consenso : fundamentos lógicos de la democracia constitucional, Madrid, 1980, Espasa-Calpe

Díez de Velasco Vallejo, Manuel, Las Organizaciones internacionales, Madrid, 2010, Tecnos

Becker, Gary Stanley, El Capital humano : un análisis teórico y empírico referido fundamentalmente a la educación, Madrid, 1983, Alianza

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Dereito do comercio internacional/V08G081V01936

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Dereito administrativo económico/V08G081V01945

Dereito do comercio internacional/V08G081V01936

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Economía: Principios de economía/V08G081V01201

Dereito da Unión Europea/V08G081V01304

Dereito internacional público/V08G081V01303

Dereito internacional privado/V08G081V01602

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Réxime xurídico da responsabilidade patrimonial da administración (contractual e extracontractual)				
Materia	Réxime xurídico da responsabilidade patrimonial da administración (contractual e extracontractual)			
Código	V08G081V01947			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Otero Oitaven, Montserrat María			
Profesorado	Barreiro García, Adamantino Otero Oitaven, Montserrat María			
Correo-e	mootero@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia estúdase a evolución e fundamentos da responsabilidade patrimonial da Administración, a regulación vixente e configuración da mesma, os presupostos e o procedemento da responsabilidade patrimonial da Administración			
Competencias				
Código				Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			- saber
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			- saber facer
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			- saber facer
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.			- saber
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica			- saber facer
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar			- saber - saber facer
CE16	CE20 - Ser capaces de entender correctamente os documentos que integran con carácter xeral un expediente administrativo e de actuar conforme a Dereito nun procedemento, tanto desde a posición da Administración como desde a das persoas e empresas interesadas			- saber - saber facer
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.			- saber - Saber estar / ser
CT2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.			- saber
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.			- saber facer
Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe				Competencias

O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos mecanismos e institucións xurídico - administrativas propias da responsabilidade patrimonial da Administración, manexar con soltura o sistema de fontes obxecto de estudo e resolver problemas xurídicos relacionados coa materia obxecto de estudo

CB1
CB3
CB4
CG1
CG3
CG4
CE16
CT1
CT2
CT5

Contidos	
Tema	
I. A RESPONSABILIDADE DAS ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS	1. Introducción 2. Evolución histórica 3. Concepto 4. Clases 5. Regulación
2. NACEMENTO DA RESPONSABILIDADE PATRIMONIAL DAS ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS	1. A lesión patrimonial 2. Actividades determinantes do dano 3. A antixuridicidade 4. Imputación do dano á Administración Pública 5. A relación de causalidade
3. OS SUXEITOS DA RESPONSABILIDADE PATRIMONIAL DAS ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS	1. Suxeitos da relación xurídica 2. Réxime xurídico 3. O titular do dereito á indemnización 3.1. O suxeito activo da relación 3.2. Capacidade, lexitimación e representación 3.3. Pluralidade de interesados 4. O responsable 4.1. O suxeito pasivo da relación 4.2. Pluralidade de suxeitos responsable 5. O asegurador
4. O OBXECTO DA RESPONSABILIDADE PATRIMONIAL DAS ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS	1. O obxecto da relación xurídica 2. A reparación do dano 3. A indemnización
5. PROCEDEMENTOS PARA FACER EFECTIVA A RESPONSABILIDADE	1. Procedementos de responsabilidade patrimonial 2. Requisitos do procedemento 2.1. Requisitos subxectivos 2.2. Requisitos obxectivos 2.3. Prazo 3. O procedemento administrativo xeneral para esixir a responsabilidade patrimonial das Administracións Públicas 4. O procedemento abreviado
6. A RESPONSABILIDADE DAS AUTORIDADES E PERSOAL DAS ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS	1. Concepto 2. Clases 3. Regulación 4. Requisitos 4.1. Requisitos subxectivos 4.2. Requisitos obxectivos 5. Procedemento
7. OUTROS SUPOSTOS DE RESPONSABILIDADE PATRIMONIAL	1. Responsabilidade derivada de actos lexislativos 2. Responsabilidade do estado derivada das relacións internacionais 3. Responsabilidade do Estado polo funcionamento da Administración de Xustiza

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	31	10	41
Estudo de casos/análises de situacións	12	16	28
Probas de resposta curta	2	0	2
Probas de tipo test	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	36	36
Traballos e proxectos	8	34	42

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos principais da materia obxecto de estudo, as súas bases teóricas e directrices fundamentais, que serán obxecto de avaliación nas probas
Estudo de casos/análises de situacións	Formulación e resolución de casos e supostos prácticos sobre os contidos da materia. O docente proporá ao alumnado a resolución de feitos, supostos, casos, sentenzas, etc., co fin de coñecelos, interpretalos e, no seu caso, resolvelos, así como reflexionar sobre os mesmos, contrastar datos e completar os coñecementos teóricos.

Atención personalizada	
	Descrición
Sesión maxistral	O profesor atenderá as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Estudo de casos/análises de situacións	O profesor atenderá as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.
Probas	
	Descrición
Probas de resposta curta	O alumnado poderá expor as dúbidas que se lle presenten sobre a resolución da proba final de resposta curta.
Probas de tipo test	O profesor resolverá todas as dúbidas que de maneira individual expóñalle o alumnado dedicando ao efecto o tempo preciso sobre a resolución da proba tipo test.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O profesor atenderá as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta curta	Exame escrito final de preguntas curtas relacionadas coas materias explicadas nas clases maxistrais.	60	CB3 CG1 CG3 CG4 CT1 CT2 CT5
Probas de tipo test	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	10	CG3 CG4 CE16 CT1 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu. A aplicación desta técnica pode ser presencial e non presencial. Pódense utilizar diferentes ferramentas para aplicar esta técnica como, por exemplo, chat, correo, foro, audioconferencia, videoconferencia, etc.	20	CB3 CB4 CG3 CG4 CE16 CT2 CT5

Traballos e proxectos	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma escrita.	10	CB1 CB3 CB4 CG1 CG3 CG4 CT1 CT2
-----------------------	---	----	--

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Ao comezo do curso o alumno poderá optar de forma expresa polo sistema de avaliación continua ou polo sistema de proba final formalizando a opción nun documento que lle entregará o profesor. Primeira convocatoria de exame (maio): Os alumnos que opten polo sistema de avaliación continua, que supón a asistencia regular a clases tanto as correspondentes a sesións maxistras como as de carácter práctico, a resolución de casos, a participación nas prácticas propostas polo profesor e na realización dun exame tipo test antes da finalización da materia, serán cualificados cunha porcentaxe do 30% nos casos prácticos, o 10% na avaliación tipo test, 10% na elaboración e exposición dun traballo individual ou colectivo e o 60% restante a nota da proba final. Para poder ter en conta as cualificacións obtidas durante o curso, os alumnos que opten por avaliación continua, en todo caso deberán aprobar a proba escrita final. En caso contrario, serán avaliados unicamente atendendo á cualificación obtida na proba final. Os alumnos que optasen pola proba final serán cualificados, única e exclusivamente, por dita proba de preguntas curtas a desenvolver (100% da nota). Segunda convocatoria de exame (xullo): Os alumnos do sistema de avaliación continua reservarase a cualificación da devandita avaliación (asistencia, casos e prácticas) e, por tanto, a proba final puntuarase co 50% da nota. A nota final obterase da suma da nota da avaliación continua do curso e a da nota da nova proba final. Convocatoria fin de carreira: O 100% da nota obterase da realización dunha proba final de preguntas curtas a desenvolver.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

GONZÁLEZ PÉREZ, JESÚS, Responsabilidad patrimonial de las Administraciones Públicas, Última edición, Thomson Reuters

ABOGACÍA GENERAL DEL ESTADO, Manual de responsabilidad pública, Última edición, Thomson Reuters

QUINTANA LÓPEZ, TOMÁS (dir.), La responsabilidad patrimonial de la Administración Pública, Última edición, Tirant lo blanch

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito administrativo I/V08G081V01401

Dereito administrativo II/V08G081V01503

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas externas				
Materia	Prácticas externas			
Código	V08G081V01981			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Torres Pérez, Francisco José			
Profesorado	Torres Pérez, Francisco José			
Correo-e	ftorres@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia optativa "práctica externas" ten como obxectivo aplicar os coñecementos teóricos adquiridos no Grao en Dereito á práctica.			

Competencias			Tipoloxía
Código			
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber - saber facer	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer	
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- saber facer	
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber - saber facer	
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer	
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber	
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber	
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- saber facer	
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- saber facer	
CE7	CE7 - Reconstruír e avaliar argumentacións xurídicas complexas	- saber facer	
CE16	CE20 - Ser capaces de entender correctamente os documentos que integran con carácter xeral un expediente administrativo e de actuar conforme a Dereito nun procedemento, tanto desde a posición da Administración como desde a das persoas e empresas interesadas	- saber - saber facer	
CE23	CE29 - Ser capaz de manexar fontes xurídicas informatizadas	- saber - saber facer	
CE33	CE41 - Saber interpretar e aplicar as normas que regulan os dereitos fundamentais así como as súas garantías	- saber - saber facer	
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber - saber facer - Saber estar / ser	
CT2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	- saber - saber facer	
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber - saber facer	
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- Saber estar / ser	

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Aplicar os coñecementos teóricos á práctica.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE7 CE16 CE23 CE33 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Contidos	
Tema	
Realización das prácticas externas	Colaboración con tarefas relacionadas co ámbito xurídico en empresas, despachos, administración e institucións públicas de interese xurídico.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	9	9
Outros	0	6	6
Prácticas externas	135	0	135

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Resolución de problemas e elaboración polo/a alumno/a das memorias previstas na normativa de prácticas externas da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo.
Outros	Titoría, entrega e presentación das memorias ao titor/a académico/a
Prácticas externas	Realización da práctica externa na empresa ou institución pública asignada ao estudante de conformidade coa normativa de prácticas externas do grado en Dereito da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo da Universidade de Vigo

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas externas	Atención personalizada polo/a titor/a externo/a e académico/a
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Atención e resolución de dúbidas, durante a fase de elaboración de memorias, polo titor/a académico/a
Outros	Reunións, entregas e presentacións das memorias al tutor/a académico/a

Avaliación	
	Descrición
	Cualificación Competencias Avaliadas

Prácticas externas	Informe realizado polo titor da entidade na que o estudante realice as prácticas.	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE7 CE23 CE33 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Elaboración e presentación das memorias polo alumnado	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE7 CE23 CE33 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Outros	Avaliación das memorias /trabajo realizados polo estudante	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE7 CE16 CE23 CE33 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

1.- Segunda oportunidade : avaliaranse as competencias e aspectos non superados na primeira convocatoria.

2.- Segundo a normativa de Prácticas externas, a avaliación das prácticas levarase a cabo polo tutor/a académico/a asignado ao alumnado. O devadito tutor académico/a elaborará un Informe de Valoración Final no que determinará a cualificación final, tendo en conta que para poder superar a materia, é necesario non faltar inxustificadamente a máis dun 10% das horas que conforman a práctica, así como entregar ao tutor/a académico/a no prazo de quince días naturais a contar desde o día en que conclúen as prácticas, a Memoria de Prácticas Externas, axustándose ao modelo incorporado ao Anexo I da presente normativa.

3.- A calificación, sobre 10 puntos, será o resultado da suma dos seguintes elementos:

- o 50% da calificación, sobre 10 puntos, que figure no Informe de Seguimento emitido polo tutor/a da entidade externa.
 - o 40% da calificación, sobre 10 puntos, que o tutor/a académico outorgue á memoria das prácticas externas entregada polo alumnado.
 - o 10% restante da calificación, sobre 10 puntos, atribuirase polo tutor académico en atención a valoración global que realice do conxunto da actividade desenvolvida polo alumno/a. En particular, deberá tomar en consideración o nivel de cumprimento global durante todo o período de prácticas.
-

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Recomendase completar esta guía coa lectura da normativa do Centro relativa as Prácticas Externas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Grao				
Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	V08G081V01991			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Movilla Pateiro, Laura			
Profesorado	Movilla Pateiro, Laura			
Correo-e	lauramovilla@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Elaboración dun traballo sobre unha das materias impartidas na titulación			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	- saber
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	- saber facer
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	- Saber estar / ser
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	- saber facer
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	- saber facer - Saber estar / ser
CG1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	- saber facer
CG2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	- saber facer
CG3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	- Saber estar / ser
CG4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	- Saber estar / ser
CT1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.	- saber - saber facer - Saber estar / ser
CT2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.	- saber - saber facer
CT3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.	- saber facer - Saber estar / ser
CT4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.	- saber facer - Saber estar / ser
CT5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.	- saber - saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Buscar, ordear e estruturar información sobre un tema de interese xurídico con un comportamento ético correcto. Coñecer, comprender, interpretar e aplicar críticamente fontes xurídicas. Expresarse correctamente coa linguaxe técnica propia do ámbito xurídico

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5

Contidos

Tema

Calquera tema relacionado coas materias do Grao en Dereito Calquera subtema relacionado coas materias do Grao en Dereito

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	4	135	139
Traballos e proxectos	0.5	10.5	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	De forma individual, o estudante elaborará un documento sobre un tema da materia. Este traballo autónomo do estudante inclúe a identificación de fontes de información, lectura e manexo de información, recollida de información e a redacción e edición final do traballo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Traballos tutelados

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos e proxectos	Valorarase o contido do traballo así como a súa estrutura: introdución, xustificación, obxecto de estudo, conclusións, bibliografía e outras fontes de información. Así mesmo, valorarase a capacidade de expresión oral e escrita do/do futuro/a graduado/a.	100	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios e avaliación de Xullo

Para a presentación e defensa pública do Traballo Fin de Grao é requisito previo imprescindible superar a totalidade do resto das materias do plan de estudos do Grao en Dereito. As datas de defensa pública do Traballo Fin de Grao son aprobadas pola Xunta de Facultade e publicada na web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Universidade de Vigo, Regulamento Uvigo para a realización de traballos fin de grao, Última modificación,
Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo, Normativa interna para elaboración de traballo fin de grao, Última
modificación,

Bibliografía Complementaria

ERRER, V.; CARMONA, M.; SORIA, V., El trabajo de fin de grado: guía para estudiantes, docentes y agentes colaboradores,
McGraw-Hill/Interamericana de España, 2013, Madrid

FONDEVILA GASCÓN, J.F.; OLMO ARRIAGA, J.L., El trabajo fin de grado en las ciencias sociales y jurídicas: guía metodológica.,
Ediciones Internacionales Universitarias, 2013, Madrid

GARCÍA SANZ, M.P.; MARTÍNEZ CLARES, P., Guía práctica para la realización de trabajos fin de grado y trabajos fin de máster,
Universidad de Murcia, 2012,

JIMÉNEZ ALEMÁN, A. A., Competencias a validar a través del trabajo de fin de grado en derecho, 2015, Docencia y Derecho.
Revista para la docencia jurídica universitaria 9

MIRÓN CANELO, J.A., Guía para la elaboración de trabajos científicos: grado, máster y postgrado, Rego, 2013, Salamanca

Recomendacións

Outros comentarios

Para a presentación e defensa pública do Traballo Fin de Grao é requisito previo imprescindible superar a totalidade do resto
das materias do plan de estudos do Grao en Dereito.
